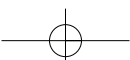
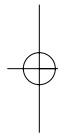
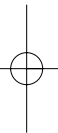

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ
ΤΗΣ Δ.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
Κ.Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΠΡΟΣ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ἡ ὀλοκλήρωση ἑνός μεγαλεπήβολου ἔργου εἶναι φυσικό νά προκαλεῖ ἱκανοποίηση σ' ἐκεῖνον, πού εἶχε τήν πρωτοβουλία γι' αὐτό. Πολύ περισσότερο, ἂν τό ἔργο αὐτό ἦταν ἐπιθυμία μιᾶς ὀλόκληρης ζωῆς καί πιεστική ἀναγκαιότητα τῶν καιρῶν, εἶναι δικαιολογημένο νά προκαλεῖ αἰσθήματα μέγιστης εὐφροσύνης καί μία μυστική ἀγαλλίαση. Καί ὅταν, μέ τό ἔργο αὐτό, δέν ρυθμίζεται ἀπλῶς ἡ καθημερινότητα, ἀλλά θεραπεύονται πληγές αἰώνων καί ἀποκαθίσταται τάξις ἀρχαιοπαράδοτη, ἡ ἱκανοποίηση παύει νά εἶναι προσωπική. Γίνεται καθολική, διαχέεται σ' ὅλη τήν κοινω- νία.

Ἔτσι νιώθω κι ἐγώ κατά τήν, ὄντως, ἱστορική γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου σημερινή ἡμέρα. Ἐγκρίνεται, σήμερα, καί τίθεται σέ ἐφαρμογή ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας μας καί κατοχυρώνεται κατα- στατικά ἡ ἐπαναφορά τῆς Ἐκκλησίας μας στήν προτέρα της αἴγλη, μέ τήν ἀπόκτηση πλήρους Ἱερᾶς Συνόδου. Μιά ἐκκρεμότητα ὀκτώ αἰώνων τελει- ὴνει σήμερα. Κι εἶμαι σίγουρος ὅτι πολλοί τῶν προκατόχων μας «ἐπεθύ- μησαν ἰδεῖν τήν ἡμέραν ταύτην καί οὐκ εἶδον».

Ὅ,τι ἡ κακεντρέχεια καί ἡ ἐχθρότης τῶν Λατίνων ἐπέβαλαν τότε καί ὅσα οἱ συστροφές καί οἱ ἰδιοτροπίες τῆς Ἱστορίας καί οἱ περιπέτειες τοῦ τόπου καί τοῦ λαοῦ συντήρησαν ἔκτοτε, «πέρας εἰλήφασιν» σήμερα. «Δόξα τῷ Θεῷ τῷ οὕτως εὐδοκήσαντι».

Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι συναγάλλονται σήμερα οἱ χοροί τῶν προκατόχων μας, οἱ ὁποῖοι τήν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενοι, ἄλλοι «στεναγμοῖς ἀλαλήτοις» καί ἄλλοι «ἐν διωγμῷ καί μαρτυρίῳ» συντήρησαν τήν Ὁρθό- δοξη πίστη στόν ἑλληνικό πληθυσμό τῆς νήσου καί διατήρησαν ἐν ζωῇ,

ἔστω καί «κατάστικτον τοῖς μάλωψι», τήν Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία μας.

Ἀποτίουμε σήμερα φόρο τιμῆς σ' αὐτούς καί ὑποκλινόμαστε στούς ἀγῶνες καί στίς θυσίες τους. Τιμοῦμε καί τίς θυσίες ὀλόκληρου τοῦ λαοῦ μας σ' ὄλους αὐτούς τούς ἀσέληνους αἰῶνες τῆς δουλείας. Στούς ἀγῶνες καί στίς θυσίες τους ὀφείλουμε τόσο τό ἐθνικῶς, ὅσο καί τό χριστιανικῶς, ζῆν.

Πέραν ἀπό τήν πιό πάνω θεμελιώδη ρύθμιση, ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης θά ρυθμίζει τήν, κατά τό δυνατόν, ἀπρόσκοπτη πορεία τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας στόν κόσμο τοῦτο. Θά ρυθμίζει τίς σχέσεις συναλλαγίας πρός τό κράτος, τίς σχέσεις διακονίας πρός τό ποιμνίό της καί τίς ἀδελφικές, ἰσότητες, σχέσεις, πρός τίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Ἡ Ἐκκλησία, ἀσφαλῶς, κυβερνᾶται ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, τά ἐπ' αὐτῆς ἐρειδόμενα δόγματα, καθῶς καί τούς Ἱερούς Κανόνες τῶν Τοπικῶν καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἐκάστη τοπική Ἐκκλησία, ὅμως, ζῶσα καί πολιτευομένη εἰς τόν κόσμο τοῦτον καί ἐξαρτωμένη ἀπό τοπικές καί χρονικές ἰδιαιτερότητες, πού εἶναι μεταβλητές, ἔχει ἀνάγκη καί Καταστατικοῦ Χάρτη, ὁ ὁποῖος νά ρυθμίζει τά τῆς λειτουργίας της.

Μετά τή μεγάλη κρίση τοῦ 1900 - 1910, λόγω τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, καταρτίστηκε καί ἐφαρμόστηκε ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914, ὁ ὁποῖος παρέμεινε σέ ἰσχύ μέχρι τό 1979. Τό 1929 ἔγινε προσπάθεια τροποποίησης τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1914, ἡ ἀκολουθήσασα, ὅμως, ἐξορία τῶν Μητροπολιτῶν Κιτίου καί Κυρηνείας δέν ἐπέτρεψε τήν ὑλοποίησή της. Ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914 ἀντικατεστάθη δι' ἄλλου, τό 1980, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευε κάποιες ἀδυναμίες τοῦ προηγούμενου, πού εἶχαν παρατηρηθεῖ στήν πράξη, ἀλλά καί ἐλάμβανε ὑπόψη τά νέα δεδομένα, ὅπως ἦταν ἡ ἀπαλλαγή τῆς νήσου ἀπό τόν ἀποικιακό ζυγό καί ἡ ἐξέλιξη τῆς κοινωνίας.

Οἱ ἀδυναμίες τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τοῦ 1980, ὅπως παρουσιάστηκαν κατά τήν εἰκοσιπεντάχρονη, περίπου, χρήση του, μέ κορύφωση τά τελευταῖα γεγονότα τῆς ἀσθένειας τοῦ τέως Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν ἐκλογῶν, κυρίως ὅμως ἡ διαχρονική πεποίθησή μου γιά τήν ἀναγκαιότητα τῆς δημιουργίας πλήρους Συνόδου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας γιά τήν Ἐκκλησία μας καί ἡ ἀκράδαντη πεποίθησή μου ὅτι ὁ ἱερός κλῆρος, ἀνεξάρτητα ἀπό τό σέ ποιά ἐκκλησιαστική ἐπαρχία ὑπηρετεῖ, θά ἔπρεπε νά ἀμείβεται ἀξιοπρεπῶς ἀπό ἕναν Ἐνιαῖο Φορέα Μισθοδοσίας, καθῶς καί ἡ ἐπιθυμία μου γιά ἄμεση ἀντιμετώπιση καί θεραπεία μερικῶν συνεπειῶν τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς, μέ ὤθησαν στήν ἀνάληψη τῆς προσπάθειας σύνταξης νέου Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας μας,

ἀμέσως μετά τή, Θεοῦ συγκαταβάσει, ἀνάρρησή μου στόν Ἀρχιεπισκοπικό Θρόνο.

Εὐχαριστῶ θερμῶς ὅλους τούς ἀγίους ἀδελφούς, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, γιά τό θετικό καί ἐποικοδομητικό πνεῦμα, πού ἐπέδειξαν κατά τή διάρκεια τῆς μελέτης τῶν διαφόρων ἄρθρων τοῦ Καταστατικοῦ. Ἰδιαίτερα εὐχαριστῶ τούς Πανιερωτάτους Μητροπολίτες Μόρφου καί Κωνσταντίας, καθώς καί τά ὑπόλοιπα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς σύνταξης, τούς κ.κ. Ἀλέκο Μαρκίδη, Κωνσταντῖνο Πιτσάκη, Γεώργιο Πουλῆ, Θεόδωρο Γιάγκου καί Πρωτοπρεσβύτερο Χρυσόστομο Νάσση, καί τούς κ. κ. Ἰωάννη Χαριλάου, Κωνσταντῖνο Κατσαρό καί Ἀχιλλέα Αἰμιλιανίδη, γιά τό μόχθο πού κατέβαλαν.

Εἶναι ἀλήθεια ἀναντίρρητη, ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνθρώπινο δημιούργημα, πού νά εἶναι τέλειο. Καί δέν τρέφω ψευδαισθήσεις ὅτι ὁ νέος Καταστατικός Χάρτης, πού πανηγυρικά ψηφίζουμε σήμερα, εἶναι τέλειος. Ἐκεῖνο πού μπορῶ νά διαβεβαιώσω εἶναι ὅτι καταβάλαμε κάθε προσπάθεια ὅπως αὐτός διαρκέσει μέσα στό χρόνο.

Ξέρουμε ὅτι θά διαπιστωθοῦν ἀτέλειες καί ὅτι ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας μέσα στόν κόσμο τοῦτο θά καταστήσει ἀναγκαῖες κάποιες τροποποιήσεις. Γι' αὐτό καί θεσπίσαμε τή, μέ ὀρισμένη, ἀυξημένη πλειοψηφία, δυνατότητα ἀλλαγῆς καί τροποποίησης ἄρθρων τοῦ Καταστατικοῦ. Ἐμεῖς προσπαθήσαμε κατά τά ἀνθρώπινα. «Τό ἔργον», ὅμως, «ἐκάστου ὁποῖόν ἐστι τό πῦρ δοκιμάσει», κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο. Ὁ χρόνος καί οἱ ποικίλες περιστάσεις θά δείξουν τήν ἀντοχή καί ἐπιβίωση τοῦ νέου Καταστατικοῦ μας Χάρτη.

Οἱ κυριότερες καινοτομίες τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτη, ἔναντι τῶν παλαιότερων, εἶναι:

1. Ἡ δημιουργία 13 Ἐπισκοπῶν. Ἐκτός τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Μητροπόλεων Πάφου, Κιτίου, Κυρηναίας, Λεμεσοῦ καί Μόρφου, τίς ὁποῖες διελάμβανε ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1980, καί τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, γιά τήν ὁποία ἀποφάσισε, ὕστερα ἀπό δική μου εἰσήγηση, ἡ Ἱερά Σύνοδος, τό 1996, δημιουργοῦνται οἱ Μητροπόλεις Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου, Κύκκου καί Τηλλυρίας, Ταμασοῦ καί Ὀρεινῆς καί Τριμυθοῦντος, καθώς καί οἱ Ἐπισκοπές Καρπασίας καί Ἀμαθοῦντος.

Μέ τήν εἰσαγόμενη ρύθμιση, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀποκτᾶ πλήρη Σύνοδο Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας καί ἀπαλλάσσεται ἀπό τήν ἀνάγκη προσφυγῆς σέ πλησιόχωρες Ἐκκλησίες γιά λύση ἐσωτερικῶν προβλημάτων της. Ἡ ὑπαρξη 13 Ἐπισκοπῶν, τῶν ὁποίων ἡ πλήρωση προνοεῖται νά

γίνεται έντός τακτού συντόμου χρονικού διαστήματος από τής κενώσεώς των, καθώς και ή πρόνοια για ύπαρξη δύο Ἐπισκόπων, βοηθῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐγγυᾶται τήν ύπαρξη, πλέον, πλήρους Ἱερᾶς Συνόδου (τουλάχιστον 15μελοῦς) γιά τήν Ἐκκλησία τής Κύπρου.

2. Δημιουργία τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων. Ἐκτός τής Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Μητροπόλεων, μέ τό νέο Καταστατικό θεσμοθετεῖται ή ύπαρξη τριῶν Ἐπισκοπῶν, οἱ ὁποῖες θά ποιμαίνονται ἀπό Ἐπισκόπους, στούς ὁποίους ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί οἱ Μητροπολίτες θά ἐκχωροῦν διοικητικά - ποιμαντικά καθήκοντα. Ἔτσι, ἐκτός τής Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πάφου, τής ὁποίας ή Ἱερά Σύνοδος εἶχε ἐγκρίνει τή σύσταση τό 1996, ἰδρύεται ή Ἐπισκοπή Καρπασίας, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καί ή Ἐπισκοπή Ἀμαθοῦντος, στά ὅρια τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ. Ἡ ύπαρξη Ἐπισκόπων μέ διοικητικές - ποιμαντικές εὐθῦνες, ὑπό τήν πνευματική καί διοικητική ἐποπτεία τῶν Μητροπολιτῶν, ἦταν ἀρχαῖος θεσμός τής Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀναβιώνει τώρα στήν Ἐκκλησία τής Κύπρου.

3. Ἀλλαγὴ στόν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν Μητροπολιτῶν. Τό θέμα τοῦτο ἀπασχόλησε ἰδιαίτερα τήν Ἱερά Σύνοδο, δεδομένης τής ἰδιαιτερότητας τοῦ τρόπου ἐκλογῆς, πού ἀκολουθεῖτο μέχρι σήμερα στήν Ἐκκλησία τής Κύπρου .

Πρός ἐνημέρωση τῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι πιθανόν νά ἀποδίδουν διάφορες σκοπιμότητες στόν εἰσαγόμενο νέο τρόπο ἐκλογῆς, παραθέτουμε, ἐν συντομία, τά ἐπικρατοῦντα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὡς πρὸς τό θέμα αὐτό:

Στήν πρό τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων περίοδο, τό δικαίωμα τής ἐκλογῆς τοῦ Ἐπισκόπου εἶχαν, αὐστηρῶς ὀμιλοῦντες, οἱ Ἐπίσκοποι. Ὁ λαός ἐμαρτυροῦσε μόνο γιά τά προσόντα τοῦ ἀξίου γιά τό ἀξίωμα, ἢ ἀποδεχόταν τόν ὑπό τῶν Ἐπισκόπων ἐκλεγόμενο. Οἱ «Διαταγές τῶν Ἀποστόλων» ἀναφέρουν: «Ὄνομασθέντος (τοῦ Ἐπισκόπου) καί ἀρέσαντος, συνελθῶν ὁ λαός ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καί τοῖς παροῦσιν ἐπισκόποις, ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, συνευδοκείτω. Ὁ δέ πρόκριτος τῶν λοιπῶν ἐρωτάτω πρεσβυτέριον καί τόν λαόν, εἰ αὐτός ἐστιν, ὃν αἰτοῦνται εἰς ἄρχοντα, καί ἐπινευσάντων, προσεπερωτάτω εἰ μαρτυρεῖται ὑπό πάντων ἀξίος εἶναι τής μεγάλης ταύτης καί λαμπρᾶς ἡγεμονίας» (Βίβλ. Η', Κεφ. Δ').

Καί ὁ Κυπριανός Καρχηδόνος παραγγέλλει: «Πρὸς νόμιμον χειροτονίαν ἐπισκόπου λαοῦ τινος ὠρισμένου, συνελθεῖν ἐπὶ τό αὐτό τοῦς πλησιοχώρους ἐπισκόπους τής αὐτῆς ἐπαρχίας ὅπως ἐκλέξωσι τόν Ἐπίσκοπον, παρόντος τοῦ λαοῦ, τοῦ γινώσκοντος τελείως τόν βίον ἐκάστου καί

μαρτυροῦντος περί πασῶν τῶν πράξεων αὐτοῦ» (Ἐπιστ. 68).

Κατά τὰς «Διαταγὰς τῶν Ἀποστόλων», ἡ μαρτυρία τοῦ λαοῦ ἔπρεπε νά εἶναι «κατ' ἀλήθειαν, ἀλλ' οὐ κατὰ πρόληψιν». Ἐπειδή, ὅμως, πολλές φορές ὁ λαός ξεπερνοῦσε τὰ ὄρια, ἀκολούθησαν οἱ Κανόνες Δ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί ΙΒ' καί ΙΓ' τῆς Λαοδικείας, πού καθιέρωσαν ὅτι ἡ ἐκλογή καί ἀποκατάσταση τοῦ Ἐπισκόπου εἶναι δικαίωμα τῶν συνεπισκόπων, χωρίς τή συμμετοχή τοῦ λαοῦ. Ἀπό τότε ἐπικράτησε, ὡς κανόνας, στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, οἱ Ἐπίσκοποι νά ἐκλέγονται ὑπό τῶν Ἐπισκόπων. Τοῦτο ἐπιβεβαίωσε καί ὁ Γ' Κανόνας τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἐκτός τοῦ πῶς πάνω τρόπου ἐκλογῆς καί ἀποκατάστασης Ἐπισκόπου, πού ἀποτελεῖ τό γενικό κανόνα, ὑπῆρξαν καί ἄλλοι δύο τρόποι, ὡς ἐξαιρέση τοῦ γενικοῦ κανόνα, πού ἔγιναν κατὰ καιρούς δεκτοί ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία:

- α) Ὁ ὑπό τοῦ Ἰουστινιανοῦ, διά τῆς 123ης Νεαρᾶς, θεσπισθείς, κατὰ τόν ὁποῖο ἡ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων ἔπρεπε νά ἐκλέξει ἕναν ἀπό τρεῖς ὑποψηφίους, τούς ὁποίους «οἱ κληρικοί καί οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως» ἐπήφιζαν, «προκειμένων τῶν ἀγίων εὐαγγελίων».
- β) Ὁ ὑπό τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ εἰσαχθείς, κατὰ τόν ὁποῖο τό δικαίωμα τῆς πρότασης, ἢ τοῦ διορισμοῦ, τοῦ Ἐπισκόπου ἀνήκει στόν Βασιλέα, ἐνῶ ἡ Σύνοδος ἐγκρίνει, ἢ ἐπικυρώνει.

Οἱ τρεῖς πῶς πάνω τρόποι ἐπικράτησαν ἀνά τούς αἰῶνες στήν ἐκλογή Ἐπισκόπων. Καί στούς τρεῖς εἶναι κυρίαρχος ὁ ρόλος τῆς Συνόδου, ἀπό τήν ὁποία πηγάζει καί ἡ ἐξουσία τοῦ Ἐπισκόπου.

Ἀπό τόν 19ο αἰῶνα, ὅμως, μέ τήν ἀνακήρυξη τῶν νέων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἄρχισαν νά παρατηροῦνται παρεκκλίσεις ἀπό τόν πῶς πάνω τρόπο ἐκλογῆς. Στήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας π.χ., ἡ ἐκλογή τῶν Ἐπισκόπων γινόταν, μέχρι πρόσφατα, ἀπό Συνέλευση, στήν ὁποία, ἐκτός τῶν Ἐπισκόπων, λάμβαναν μέρος Βουλευτές, Γερουσιαστές καί τοπικοί ἄρχοντες. Ἄλλοῦ ἢ συμμετοχή λαϊκῶν περιορίζεται στήν ἐκλογή Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας.

Στήν Κύπρο, τόσο ὁ Καταστατικός Χάρτης τοῦ 1914, ὅσο καί ὁ τοῦ 1980, διελάμβαναν τή συμμετοχή τοῦ λαοῦ στήν ἐκλογή Εἰδικῶν Ἀντιπροσώπων στήν ἀρχή, καί Γενικῶν ἀργότερα, οἱ ὁποῖοι, μαζί μέ ἀριθμὸ ὀφφικιάλων καί τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐξέλεγαν τόν Ἐπίσκοπο (Ἀρχιεπίσκοπο ἢ Μητροπολίτες). Ὁ ρόλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου στήν περίπτωση αὐτήν εἶναι ὑποβαθμισμένος καί ἡ ἐκτροπή ἀπό τὰ παραδεδομένα

έκδηλη. Μπορούσε να εκλεγεί Μητροπολίτης, ή Αρχιεπίσκοπος, κάποιος, ο οποίος να μην είχε λάβει έστω και μίαν επισκοπική ψήφο. Η εκ των υστέρων άρνηση της Ίερᾶς Συνόδου να επικυρώσει μίαν εκλογή δέν είναι εύκολη υπόθεση.

Έπιθυμούσα να υπερβεί τήν πίο πάνω δυσκολία, πού προέρχεται από άθέτηση Ίερῶν Κανόνων, αλλά και έχουσα υπόψη τίς έριδες, πού αναπτύσσονται ανάμεσα στό λαό, και τίς προσπάθειες, πού καταβάλλονται για έπηρεασμό των εκλεγομένων Άντιπροσώπων, ή Ίερά Σύνοδος στό νέο Καταστατικό Χάρτη εισάγει νέο τρόπο εκλογής των Ίπισκόπων: 'Ο λαός να ψηφίζει οποιοδήποτε κληρικό έχει τά απαιτούμενα προσόντα και ή Ίερά Σύνοδος να επιλέγει ανάμεσα στους τρεις υποψηφίους, πού θά πάρουν τίς περισσότερες ψήφους. Έτσι, και ο λαός δέν θά παραγκωνίζεται, αλλά και ή εκλογή θά γίνεται σύμφωνα μέ τους Ίερούς Κανόνες.

4. Παραχώρηση ένοριῶν, για προσωρινή διαποίμανση, στην Ίερά Μητρόπολη Κυρηναίας. Παρόλο πού τό 1980, ότε έψηφίσθη ο τότε Καταστατικός Χάρτης, όλόκληρη ή Μητροπολιτική Έπαρχία Κυρηναίας βρισκόταν υπό τήν κατοχή των Τούρκων, εν τούτοις δέν έπρονοήθη ή παραχώρηση έστω και μιᾶς κοινότητας, επί προσωρινής βάσεως, ούτως ώστε ο Μητροπολίτης Κυρηναίας να έχει ναό, στόν όποιο να ιεουργεί ως ποιμενάρχης. Στό νέο Καταστατικό Χάρτη κατοχυρώνεται, «άχρι καιροῦ» ή παραχώρηση τεσσάρων ένοριῶν σέ προάστια τής Λευκωσίας, προκειμένου ο Μητροπολίτης Κυρηναίας να έχει Θυσιαστήριο.

5. Άπονομή τής Έκκλησιαστικής Δικαιοσύνης. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, ρυθμίζεται λεπτομερώς ή εκδίκαση εκκλησιαστικών άδικημάτων, εις τά όποια δυνατόν να υποπέσουν κληρικοί παντός βαθμοῦ, καθώς και λαϊκοί. Στόν Καταστατικό Χάρτη τοῦ 1980 δέν υπήρχε τέτοια λεπτομερής αναφορά, ή δέ άπονομή τής δικαιοσύνης άφηνόταν στόν οικείο Έπίσκοπο, ή στην Ίερά Σύνοδο, ή όποία και αυτοσχεδίαζε πολλάκις, λόγω τής μή υπάρξεως πλαισίων, στά όποια θά έπρεπε να εκινείτο. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, δημιουργούνται, πέραν των ως άνω, επισκοπικό και πενταμελές συνοδικό δικαστήριο, μέ σαφή πλαίσια εργασίας. Νέα διάταξη είναι και ή δυνατότητα τοῦ κατηγορουμένου να έχει συνήγορο, πράγμα τό όποιο απαγόρευε ο προηγούμενος Καταστατικός Χάρτης. Μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη, εισάγεται επίσης τό «έκκλητον» πρὸς τό Οικουμενικό Πατριαρχείο. Δηλ. «ἀρχιερεύς πού καταδικάζεται σέ καθαίρεση, ή εκπτώση, ή σέ ποινή άργίας, πού συνεπάγεται εκπτώση, έχει τό δικαίωμα προσφυγής στό Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπως όρίζουν οί Ίεροί Κανόνες».

6. Γάμος - Πνευματική λύση του γάμου. Στίς περί γάμου διατάξεις του Καταστατικού Χάρτη παρουσιάζονται έπουσιώδεις διαφορές, ώς πρός τά μέχρι τουδε ισχύσαντα.

Σχετικά μέ τήν πνευματική λύση του γάμου, δυστυχώς, παρά τήν ειλικρινή έπιθυμία και τίς προσπάθειές μας, δέν εισακουστήκαμε και δέν μπορέσαμε νά πετύχουμε τήν έφαρμογή του νόμου, πού ή ίδια ή Πολιτεία θέσπισε, τροποποιώντας μάλιστα τό Σύνταγμα, ώστε νά μήν ταλαιπωρούνται οί πιστοί και νά υπάρχει ένιαία διαδικασία έκδοσης διαζυγίου.

Είναι αυτονόητη ύποχρέωσή μας νά μήν έκχωρήσουμε στην Πολιτεία τό δικαίωμα λύσης του γάμου, καθ' ότι πρόκειται για Μυστήριο της Έκκλησίας, και ώς τέτοιο αντιμετωπίζεται από μās. Γι' αυτό και ρυθμίζουμε μέ συγκεκριμένες διατάξεις τή χορήγηση της πνευματικής λύσης του γάμου.

7. Ένιαίος Φορέας Μισθοδοσίας Έφημεριακού Κλήρου. Έπιθυμούσα άνέκαθεν τήν οικονομική αναβάθμιση του έφημεριακού κλήρου, όχι μόνο για άνθρωπιστικούς λόγους, αλλά και μέ τήν προσδοκία της προσέλκυσης μορφωμένων ανθρώπων στις τάξεις του. Γι' αυτό, άμέσως μετά τήν έκλογή μου, έχοντας ύπόψη τίς οικονομικές δυνατότητες της Έρās Αρχιεπισκοπής, συνέστησα τόν «Ένιαίο Φορέα Μισθοδοσίας του Έφημεριακού Κλήρου», προικοδοτώντας τον μέ μεγάλο άριθμό μετοχών της Έλληνικής Τράπεζας. Σκοπός του Φορέα είναι ή καταβολή ενός άξιοπρεπούς μισθού σε όλους τούς ιερείς, ανεξάρτητα από τήν εκκλησιαστική έπαρχία στην όποία ύπηρετούν. Άμεσο άποτέλεσμα ήταν ή σημαντική αύξηση του μισθού όλων των ιερέων. Ο Ένιαίος αυτός Φορέας, στον όποιο συνεισφέρουν και οί Έιερές Μητροπόλεις, οί ναοί και οί Σταυροπηγιακές Μονές, λαμβάνει σήμερα και καταστατική κάλυψη.

Αυτές είναι οί κυριότερες καινοτομίες, πού εισάγονται στη διοίκηση της Έκκλησίας της Κύπρου μέ τό νέο Καταστατικό Χάρτη της. Κατεβάλαμε κάθε προσπάθεια, ώστε νά ανταποκριθούμε στις άπαιτήσεις των καιρών, διορθώνοντας τίς άδυναμίες, πού παρουσιάστηκαν στην έφαρμογή του προηγούμενου Καταστατικού, ώστε νά διατηρηθεί ό στενότατος σύνδεσμος της διοίκησης Έκκλησίας και του Λαού, πού άνέκαθεν χαρακτηρίζει τήν Έκκλησία μας. Είναι ανάγκη νά διατηρηθεί αυτός ό σύνδεσμος, ώστε νά παραμείνει και ή εκτίμηση της Έκκλησίας της Κύπρου, άνάμεσα στις άλλες Έκκλησίες, στά ύψηλά επίπεδα πού σήμερα βρίσκεται και νά διαφυλαχθεί ό πρωταγωνιστικός ρόλος της στις διορθόδοξες σχέσεις.

Έχω τήν πεποίθηση ότι θέσαμε γερά τά θεμέλια για τήν πρόοδο της

Ἐκκλησίας μας. Δέν ξεχνοῦμε, βέβαια, ὅτι κύριος σκοπός τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά καθοδηγήσει τούς πιστούς στή σωτηρία τῶν ψυχῶν τους. Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι πρὸς αὐτόν τό σκοπό κατατείνουν ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτη, τόσο ἡ αὔξηση τῶν Ἐπισκόπων, οἱ ὁποῖοι θά βρίσκονται πιό κοντά στό ποιμνιό τους, ὅσο καί ἡ ἀξιοπρεπεστέρα διαβίωση τῶν κληρικῶν καί ὅσα γενικότερα διαλαμβάνονται στίς νέες διατάξεις.

Κατά τή Γραφική ρήση «ἔτι ἔν ἡμῖν λείπει», γιά νά ἔναι ἡ προσπάθειά μας πλήρης καί ἡ ἐπίτευξη τοῦ στόχου μας ἐξασφαλισμένη. Καί αὐτό τό ἔν, χωρίς τό ὅποιο ὅλα τὰ ἄλλα μένουν ἀνενέργητα καί ἐμεῖς «ἀέρα δέρομεν», εἶναι ἡ δίκαιη ἐπίλυση τοῦ ἐθνικοῦ μας θέματος. Μιά θνησιγενής λύση, ὅπως αὐτή πού ἐπιδιώκει ἡ Τουρκία, θά ὀδηγήσει σέ ἐκτουρκισμό τῆς Κύπρου. Ἀνατριχιάζω καί μόνο πού τό λέγω, μά θά πρέπει νά συνέλθουμε καί νά γρηγοροῦμε. Νά προβάλλουμε μία καθολική ἀντίσταση. Καί ἐνωμένοι, ὡς ἕνας ἄνθρωπος, νά διεκδικήσουμε μέ συνέπεια καί ἀποφασιστικότητα τὰ δικαιώματά μας. Μιά κακή λύση θά ὀδηγήσει σέ φυγή τόν λαό μας καί οἱ ναοί μας θά ἐρημώσουν. Ποιό νόημα θά ἔχουν Καταστατικοί Χάρτες καί λεπτομερεῖς διατάξεις, ὅταν δέν θά ὑπάρχει τό ἀντικείμενο, ἐπί τοῦ ὁποῖου θά ἐφαρμόζονται; Ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία θά μείνει βέβαια στόν τόπο, κάτω ἀπό ὅποιεσδήποτε συνθήκες. Μά, ποῖο τό ὄφελος; Νά θρηνεῖ ἐπί τῶν ἐρειπίων;

Γι' αὐτό κι ἀπό τόν ἱερό αὐτό χῶρο, ἀπ' ὅπου καί ἄλλοτε ἐστάλησαν μηνύματα ἀγώνα γιά ἐθνική ἐπιβίωση, ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ὅπου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κυπριανός ὀδηγήθηκε στήν ἀγχόνη καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος στήν ἐξορία, ἀπευθύνουμε πατρική ἔκκληση γιά ἀφύπνιση καί ἀγώνα.

Ἄν ἐμεῖς ὅλοι, ποιμαίνοντες καί λαός, δέν ἔχουμε διάθεση γιά θυσία καί ἀγώνα καί παραβλέπουμε τήν οὐσία τοῦ προβλήματός μας, τότε δέν θά μπορέσουμε, ὅσο καί νά τό θέλουμε, νά διεκδικήσουμε ἀποτελεσματικά τὰ δίκαιά μας.

Καλοῦμε, λοιπόν, ὅλους σέ ἀρραγῆ ἐνότητα γύρω ἀπό κοινά ἀποδεκτούς στόχους, πού θά ἐπιτρέψουν τήν παραμονή μας στή Γῆ τῶν Πατέρων μας. Ὁ δέ Θεός τῆς Δικαιοσύνης καί τῆς Εἰρήνης, ὁ δημιουργήσας τόν ἄνθρωπο ἐλεύθερο, θά ἔλθει βοηθός καί σ' ἐμᾶς.

«Αὐτῷ ἡ δόξα καί τό κράτος εἰς τούς αἰῶνας. Ἀμήν».

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου,

13 Σεπτεμβρίου 2010.

Α'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Άρθρον 1

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου

1. Ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, κεφαλὴν ἔχουσα τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν καὶ μέλος οὖσα τῆς Μιᾶς Ἀγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι αὐτοκέφαλος, συμφώνως τῇ ἀδιασπάστῳ περὶ Αὐτῆς ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει, ἀποτυπωθεῖση ἐν τῷ ὀγδῶ κανό- νι τῆς ἐν Ἐφέσῳ Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κυβερνᾶται δέ βάσει τῶν Θείων Γραφῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραδόσεων καὶ τοῦ συνωδά τούτοις θεσπισθέντος Καταστατικοῦ Χάρτου Αὐτῆς.

2. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου συγκροτεῖται ἐκ πάντων τῶν ἐν τῇ νήσῳ Κύπρῳ διαβιούντων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν.

Άρθρον 2

Ἐπαρχίαι

1. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἀκολουθῶν ἀρχιερα- τικῶν Ἐπαρχιῶν, ἀναγεγραμμένων κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν αὐτῶν, ἧτις καθορίζει καὶ τὰ πρεσβεῖα τῶν ποιμαίνοντων αὐτάς Ἀρχιερέων:

- α) Τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λευκω- σίᾳ.
- β) Τῆς Μητροπόλεως Πάφου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Πάφῳ.
- γ) Τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λάρνακι.
- δ) Τῆς Μητροπόλεως Κυρηνείας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Κυρη- νείᾳ.
- ε) Τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Λεμεσῷ.
- ς) Τῆς Μητροπόλεως Μόρφου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Μόρφῳ.
- ζ) Τῆς Μητροπόλεως Κωνσταντίας-Ἀμμοχώστου, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἀμμοχώστῳ.
- η) Τῆς Μητροπόλεως Κύκκου καὶ Τηλλυρίας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κύκκου.
- θ) Τῆς Μητροπόλεως Ταμασοῦ καὶ Ὁρεινῆς, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἐπισκοπειῷ Ἐπαρχίας Λευκωσίας.
- ι) Τῆς Μητροπόλεως Τριμυθοῦντος, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἰδαλίῳ.

- ια) Τῆς Ἐπισκοπῆς Καρπασίας, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Αἰγιαλούση.
- ιβ) Τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀρσινόης, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Περιστερώνῃ Χρυσοχοῦς.
- ιγ) Τῆς Ἐπισκοπῆς Ἀμαθοῦντος, ἐχούσης τὴν ἔδραν αὐτῆς ἐν Ἀγίῳ Τύχωνι.

2. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω συγκρότησις τῶν Ἐπαρχιῶν δύναται νά τροποποιηθῆ μόνον κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς λήψιν τῆς ὁποίας ἀπαιτεῖται ἠϋξημένη πλειονοψηφία τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ συναίνεσις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

ἄρθρον 3

Ἱερά Σύνοδος

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐνεργοῦσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Θείων Γραφῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Παραδόσεων καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν κανονικῶς ἐκλεγέντων καὶ χειροτονηθέντων καὶ ἐν ἐνεργείᾳ ὄντων Ἀρχιερέων, ἥτοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Ἐπισκόπων (ἐπαρχιούχων καὶ μὴ).

ἄρθρον 4

Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅστις εἶναι καὶ ὁ κανονικὸς Πρόεδρος αὐτῆς. Κωλυομένου τούτου, συγκαλεῖται καὶ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, γνώμη καὶ ἐντολῆ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἐάν τοῦτο δέν εἶναι ἐφικτόν, τῇ ἐντολῆ τῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ἡ σύγκλησις τῆς Συνόδου γίνεται ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ αὐτοῦ.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συνέρχεται ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ, ἢ, ὑπάρχοντος σπουδαίου λόγου, ὅπου ἂν ὁ συγκαλῶν ὀρίσῃ, τακτικῶς μὲν τετράκις τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν Διακαινήσιμον Ἑβδομάδα καὶ κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τῶν μηνῶν Φεβρουαρίου, Ἰουνίου καὶ Σεπτεμβρίου, ἐκτάκτως δέ, ὡσάκις ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς συγκλήσεως κρίνῃ εὐλογον, ἢ ζητηθῆ τοῦτο παρὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν μελῶν αὐτῆς, πρὸς ἐξέτασιν καθοριζομένου ἐν τῇ αἰτήσει θέματος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύ-

την, ὁ ἔχων τό δικαίωμα τῆς συγκλήσεως ὑποχρεοῦται ὅπως προβῆ εἰς τήν σύγκλησιν ἐντός δεκαπενθημέρου, ἀπό τῆς λήψεως τῆς πρὸς τοῦτο αἰτήσεως. Εἰς περίπτωσιν ἀρνήσεως τοῦ Προέδρου νά συγκαλέσῃ τήν Ἱεράν Σύνοδον, αὕτη συνέρχεται αὐτοδικαίως, ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ πρώτου τῆ τάξει ἐκ τῶν παρόντων. Ἡ πρόσκλησις διά τακτικὴν, ἢ ἔκτακτον, σύγκλησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀποστέλλεται πρὸς τὰ μέλη αὐτῆς, πέντε τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνεδρίας, προσδιοριζομένων καί τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

3. Ἡ ἡμερησία διατάξις τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καταρτίζεται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς. Συζήτησις θέματος ἐκτός ἡμερησίας διατάξεως εἶναι δυνατή, ἐφ' ὅσον παρίστανται καί συναινοῦν πάντα τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 5

Λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν εἶναι παρόντα πλείονα τοῦ ἡμίσεος τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐν οἷς καί ὁ κατὰ τό ἄρθρον 4 παρ. 1 Πρόεδρος. Ἡ συμμετοχή τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν αὐτῶν. Ἀπουσία ἐπιτρέπεται μόνον λόγῳ ἀσθενείας, ἢ διά τούς ἐν τῷ ἄρθρῳ 18 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου λόγους, ἢ δι' ἄλλην εὐλογον αἰτίαν.

2. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λαμβάνονται διά πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν, ἐξαιρουμένων τῶν περιπτώσεων δι' ἅς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἀπαιτεῖται ἠύξημένη πλειονοψηφία, ἢ ὁμοφωνία. Ἐπί δύο ἰσοψηφουσῶν γνωμῶν, τό κύρος δίδεται τῇ ψήφῳ τοῦ προεδρεύοντος, ὡσάκις δέ ἡ Σύνοδος συνεδριάξῃ ὡς δικαστήριον, κρατεῖ ἡ ἐπιεικεστέρα, διά τόν κατηγορούμενον, γνώμη.

3. Τά πρακτικά ἐκάστης συνεδρίας τίθενται ὑπ' ὄψιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς ἐπικύρωσιν, κατὰ τήν ἀμέσως ἐπομένην συνεδρίαν αὐτῆς, καί, ἀφοῦ καταχωρισθοῦν ὑπό τοῦ Ἀρχιγραμματέως ἐν τῷ κώδικι τῶν πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπογράφονται ὑπό τοῦ Προέδρου καί τῶν λοιπῶν μετασχόντων τῆς συνεδρίας ἐκείνης Ἀρχιερέων. Αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις καθ' ἐκάστην συνεδρίαν μονογραφοῦνται, ἐν σχεδίῳ, ὑπό τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἅμα τῷ πέρατι τῆς συνεδρίας, καί εἶναι ἀμέσως ἐκτελεσταί, εὐθύνη τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀρχιγραμματέως. Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνεργεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου, ὅστις καί ἐνημερώνει σχετικῶς τήν Ἱεράν Σύνοδον κατὰ τήν ἐπομένην περίοδον τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Άρθρον 6**Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὀρίζει τόν Ἀρχιγραμματέα αὐτῆς, μεθ' ἑνός Γραμματέως, ὅστις καί τόν ἀναπληροῖ, ἐκ τῶν κληρικῶν, οἵτινες κέκτηνται πτυχίον Ἀνωτάτης Σχολῆς.

2. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς προΐσταται τῆς Γραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιμελεῖται τῆς τηρήσεως τῶν πρακτικῶν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς καί τῆς καταχωρίσεως αὐτῶν ἐν τῷ κώδικι, ἐκδίδει, ἐπικυρούμενα παρ' αὐτοῦ, ἀντίγραφα τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί διεκπεραιοῖ τήν ἀλληλογραφίαν αὐτῆς, ἐκτελεῖ δέ καί οἰονδήποτε συναφές ἔργον ἥθελεν αὕτη ἀναθέσει αὐτῷ.

Άρθρον 7**Ἀρμοδιότητες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

1. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κεκτημένη τό τεκμήριον τῆς ἀρμοδιότητος, διασκέπτεται καί ἀποφασίζει περὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, περιῶν δέν ὑφίσταται ἄλλη τις πρόβλεψις τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

2. Διαφυλάττει τήν δογματικήν, κανονικήν καί λατρευτικήν τάξιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου καί διατηρεῖ τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τήν ἐκκλησιαστικήν κοινωνίαν μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ρυθμίζει τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν καί τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων.

3. Ἐρμηνεύει αὐθεντικῶς τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, συντάσσει καί ψηφίζει κανονιστικὰς πράξεις, πρὸς ρύθμισιν ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, περὶ τῶν ὁποίων δέν ὑφίσταται εἰδικωτέρα πρόβλεψις ἐν τῷ Καταστατικῷ Χάρτῳ, καί ἐκδίδει πράξεις καί διατάξεις, ἀναφερομένας εἰς ζητήματα πίστεως, λατρείας, ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας, ὀργανώσεως καί ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ πλαίσιῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων.

4. Ἀσκεῖ τήν ἀνωτάτην δικαστικήν ἐξουσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου, κατὰ τὰ, εἰδικώτερον ἐν τοῖς περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, ὀριζόμενα.

5. Μεριμνᾷ διὰ τήν κήρυξιν τοῦ Εὐαγγελίου καί τήν διάδοσιν τῆς πίστεως, ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας τῶν πιστῶν καί ἀποφασίζει περὶ τῶν ληπτέων μέτρων, πρὸς στερέωσιν καί τελείωσιν ἐν τῇ

πίστει καί προαγωγήν καί ἀνώψωσιν τῆς κατὰ Χριστόν ζωῆς τοῦ πληρώματος τῆς ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίας. Μεριμνᾷ διά τήν ἐκπαίδευσιν καί κατάρτισιν τοῦ κλήρου καί τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονούντων καί ἐποπτεύει τήν λειτουργίαν πάσης εἰδικῆς πρός τοῦτο σχολῆς. Ἐπιβλέπει τήν κανονικήν τέλεσιν τῶν μυστηρίων καί τῶν λοιπῶν ἱερῶν τελετῶν, ἐγκρίνει τά πρός χρῆσιν λειτουργικά βιβλία καί μεριμνᾷ, ὅπως ἐκάστη τάξις τοῦ κλήρου ἐπιτελῇ δεόντως τά ἑαυτῆς καθήκοντα.

6. Καθορίζει τήν ἐκάστοτε θέσιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου εἰς τάς σχέσεις Αὐτῆς μετά τῆς Πολιτείας. Προνοεῖ περί τῆς διατηρήσεως καί συντηρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων καί τῶν, ἀρχαιολογικῆς καί πνευματικῆς ἀξίας, ἱερῶν ἀντικειμένων, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κειμένης νομοθεσίας, καί ἐκφράζει τήν γνώμην αὐτῆς ἐπί τῆς παρεχομένης θρησκευτικῆς καί ἐθνικῆς διδασκαλίας καί ἀγωγῆς ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς νήσου καί τῶν χρησιμοποιουμένων, πρός τοῦτο, διδακτικῶν βιβλίων.

7. Ἐποπτεύει τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, τόν Φορέα Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου καί τό Ἐλεγκτικόν Τμήμα, συμφώνως πρός τάς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

8. Ἐποπτεύει τήν λειτουργίαν τοῦ παρά τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς Θεσμοῖς λειτουργούντος Γραφείου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Τό Γραφεῖον λειτουργεῖ βάσει κανονισμοῦ, ἐγκρινομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ἄρθρον 8

Ἱερατική Σχολή

Ἐπί τῆς ἐποπτείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου λειτουργεῖ ἡ Ἱερατική Σχολή «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἔχουσα δύο κύκλους σπουδῶν καί ἀποβλέπουσα εἰς τήν ἐκπαίδευσιν τῶν κληρικῶν καί τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν. Ἡ Σχολή διοικεῖται ὑπό τῆς Ἐφορείας αὐτῆς, κατὰ τάς διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς, ἐγκρινομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ἄρθρον 9

Ἐπίσημον Δελτίον «Ἀπόστολος Βαρνάβας»

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐκδίδει ἐπίσημον δελτίον, ὑπό τόν τίτλον «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἐν ᾧ δημοσιεύονται ἐπίσημοι ἐκκλησιαστικά πράξεις, κανονισμοί, διατάξεις, ἀποφάσεις, ἐγκύκλιοι αὐτῆς, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τῶν Ἀρχιερέων, ὡς καί ἐκκλησιαστικοῦ ἐνδιαφέροντος ἄρθρα, μελέται κ.λπ., καί ὀρίζει τήν συντακτικὴν αὐτοῦ ἐπιτροπήν.

Άρθρον 10**Σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου**

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἔχει ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καὶ κύκλῳ τὴν ἐπιγραφὴν «ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ».

Άρθρον 11**Συνοδικαὶ Ἐπιτροπαὶ**

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκροτεῖ Ἐπιτροπὰς, αἵτινες γνωμοδοτοῦν καὶ ἐπικουροῦν εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς.

2. Πρόεδρος ἐκάστης Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι Ἀρχιερεὺς καὶ μέλη κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, εἰδικοὶ ἐπὶ τῶν ἀντιστοίχων θεμάτων.

3. Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται εἶναι:

α) Ἡ ἐπὶ τῶν δογματικῶν ζητημάτων.

β) Ἡ ἐπὶ τῶν διορθοδόξων, διαχριστιανικῶν καὶ διαθρησκευτικῶν σχέσεων.

γ) Ἡ ἐπὶ τῶν αἰρέσεων.

δ) Ἡ ἐπὶ τῆς λατρείας.

ε) Ἡ ἐπὶ τοῦ μοναχισμοῦ.

ς) Ἡ ἐπὶ τῶν νομοκανονικῶν ζητημάτων.

ζ) Ἡ ἐπὶ τῆς ναοδομίας καὶ τῆς χριστιανικῆς τέχνης.

η) Ἡ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς.

θ) Ἡ ἐπὶ τῆς νεότητος.

ι) Ἡ ἐπὶ τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

ια) Ἡ ἐπὶ τῆς θεολογικῆς Παιδείας καὶ τῆς ἐπιμορφώσεως τοῦ κλήρου.

ιβ) Ἡ ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν καὶ διεθνῶν θεμάτων.

4. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν δύνανται νὰ τροποποιῶνται, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἣτις ὀρίζει καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν αὐτῶν.

Άρθρον 12**Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος**

1. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου, ἔχων τὴν

διαποίμανσιν τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς περιφερείας, εἶναι ὁ, κατὰ τοὺς Ἱεροῦς Κανόνας, Πρῶτος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ ἀπολαύει τῶν ἐκ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως ἀνηκόντων εἰς τὸν Πρῶτον προνομίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν κατὰ τὴν τοπικὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν παλαιόθεν προνομίων Αὐτοῦ, τελετουργικῆς καὶ ἐθιμοτυπικῆς φύσεως.

2. Εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀνήκουν εἰδικώτερον τὰ κάτωθι:

- α) Συγκαλεῖ τὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ προεδρεῖ αὐτῆς καὶ διατηρεῖ τὴν ἐνότητα ἐν τῇ Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.
- β) Μνημονεύεται ἐν τῇ Θείᾳ Λειτουργίᾳ ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ τῶν ὑπ' Αὐτόν Ἐπισκόπων, ὡς καὶ κατὰ τὰς ἐν ταῖς Σταυροπηγιακαῖς Μοναῖς ἱεροπραξίας.
- γ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου καὶ ἀποτελεῖ τὸν σύνδεσμον εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καλλιεργεῖ τὰς σχέσεις μετὰ τῶν Προκαθημένων Αὐτῶν καὶ διατηρεῖ τὴν μετ' Αὐτῶν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν.
- δ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῶν Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν καὶ τῶν λοιπῶν θρησκευμάτων.
- ε) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου εἰς τὰς σχέσεις Αὐτῆς μετὰ τῆς Πολιτείας.
- ς) Ἀναλαμβάνει, ὡς Τοποτηρητής, τὴν προσωρινὴν διοίκησιν τῶν κενουμένων μητροπολιτικῶν Θρόνων, ἣν δύναται νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἕξαρχον Αὐτοῦ.
- ζ) Ἀπευθύνει, κατὰ τὰς ἐορτάς τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῶν Χριστουγέννων, ἐγκυκλίους πρὸς ἅπασαν τὴν ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίαν, τῶν ὁποίων δύναται νὰ ἐντέλληται τὴν ἀνάγνωσιν ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς.
- η) Προΐσταται τῶν χειροτονιῶν τῶν Ἀρχιερέων, ἣ παρέχει ἐντολήν, πρὸς τοῦτο, εἰς ἕτερον Ἀρχιερέα.
- θ) Ἱερουργεῖ καθ' ἅπασαν τὴν Κύπρον, τῇ ἀπλῇ ἀνακοινώσει πρὸς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα.

Ἄρθρον 13

Ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς

1. Ἐκαστος, ποιμαίνων ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν, Ἀρχιερεὺς (Ἀρχι-

επίσκοπος, Μητροπολίται καί Ἐπίσκοποι) εἶναι ἡ κανονική πνευματική καί ἐκκλησιαστική ἀρχή τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἀπολαύει πάντων τῶν, κατὰ τοὺς Ἱερούς Κανόνας καί τόν Καταστατικόν Χάρτην, ἀνηκόντων αὐτῷ δικαιωμάτων καί ὑπέχει τάς κατ' αὐτούς ὑποχρεώσεις, ὑποκείμενος εἰς εὐθύνην διὰ τήν τήρησιν αὐτῶν ἐνώπιον τῆς Ἱεράς Συνόδου.

2. Ἐκαστος τῶν Ἀρχιερέων ὀφείλει νά περιοδεύῃ τακτικῶς ἀνά τήν ἰδίαν Ἐπαρχίαν, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ποιμαντικῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

3. Αἱ Ἐπισκοπαί Καρπασίας, Ἀρσινόης καί Ἀμαθοῦντος ἐξαρτῶνται κανονικῶς ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας, ἐκ τῆς ὁποίας αὐταί προήλθον, δηλαδή τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῆς Μητροπόλεως Πάφου καί τῆς Μητροπόλεως Λεμεσοῦ, ἀντιστοίχως.

Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν ὡς ἄνω Ἐπισκοπῶν (ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι) ἀσκοῦν τήν πνευματικὴν διαποίμανσιν τῆς Ἐπισκοπῆς. Ἀναλαμβάνουν, ἐπίσης, καί ἐπὶ πλεόν καθήκοντα εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπὴν, ἢ τήν Μητρόπολιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ Ἐπισκοπή, τὰ ὅποια ἤθελεν ἀναθέσει εἰς αὐτούς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ ὁ οἰκείος Μητροπολίτης.

Εἰς τὰς κοινότητας τῆς Ἐπισκοπῆς, καί εἰς πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν, μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχιερέως, ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις τῆς Ἐπισκοπῆς, ὡς «Ἀρχιεπισκόπου», καί τὸ ὄνομα τοῦ Ἐπισκόπου, ὡς «Ἐπισκόπου».

Οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι μνημονεύουν τοῦ οἰκείου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου, ἢ, ἱερουργοῦντες εἰς ἑτέραν Ἐπαρχίαν, τοῦ ἐπιτοπίου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου. Ἱερουργοῦντος ἐπαρχιοῦχου Ἐπισκόπου, ἐν τῇ Λειτουργίᾳ ψάλλεται ἡ φήμη αὐτοῦ, μετὰ τήν φήμην τοῦ ἐπιτοπίου Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου.

Οἱ οἰκονομικοὶ ἔλεγχοι τῶν ναῶν, καθὼς καί ἡ λοιπὴ διοίκησις τῶν ἐνοριῶν, τῆς Ἐπισκοπῆς, διενεργοῦνται ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ναῶν καί ἐνοριῶν τῆς ἐπαρχίας, ἐξ ἧς αὕτη ἐξαρτᾶται.

4. Εἰς περίπτωσιν χρεῖας Ἐπισκοπῆς, ὡς Τοποτηρητῆς ἀναλαμβάνει ὁ ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις ταύτης Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης. Ἡ πλήρωσις αὐτῆς δέον ὅπως λάβῃ χώραν ἐντὸς τῶν προβλεπομένων, διὰ τοὺς Μητροπολίτας, χρονικῶν ὁρίων.

Ἄρθρον 14

Παραμονή εἰς τόν Θρόνον

1. Ἀρχιερεὺς (Ἀρχιεπίσκοπος, Μητροπολίτης καί Ἐπίσκοπος), κανονικῶς ἐν τῷ Θρόνῳ κατασταθεῖς, παραμένει ἐν αὐτῷ ἰσοβίως, ἐκτός ἐάν:

α) Προαχθῆ.

β) Παραιτηθῆ οἰκειοθελῶς, δι' εὐλογον αἰτίαν, καί ἢ παραίτησις αὐτοῦ γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

γ) Ὁ Θρόνος κηρυχθῆ ἐν χηρεία ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δι' εἰδικῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῆς, λόγῳ ἀρμοδίως ἀποδεικνυομένης ἀδυναμίας τοῦ Ἀρχιερέως ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ λειτουργικά, ποιμαντικά καὶ διοικητικά καθήκοντα αὐτοῦ, συνεπεῖα σωματικοῦ, ἢ διανοητικοῦ, νοσήματος, ἢ γήρατος.

2. Τοῦ Θρόνου ἀπομακρύνεται ὁ Ἀρχιερεύς, λόγῳ τελεσιδίκου καταδίκης εἰς καθάρισιν, ἢ εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου.

3. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις περὶ τελέσεως ὑπὸ Ἀρχιερέως σοβαροῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ Ἱερά Σύνοδος δύναται, δι' ἀποφάσεως, λαμβανομένης διὰ πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς, νά ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν διοίκησιν καὶ διαποιήμανσιν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως. Περαιτέρω, εἰς ὅλως ἐκτάκτους καὶ ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, εἰς ἃς ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις περὶ τελέσεως βαρυτάτου ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος καὶ ἔχει προκληθῆ, ἐκ τοῦ λόγου τούτου, ἰσχυρὸς σκανδαλισμὸς, δύναται προσέτι ἡ Ἱερά Σύνοδος νά καταστήσῃ τοῦτον ἀργόν, διὰ τῆς ὡς ἄνω πλειονοψηφίας, μέχρι τῆς ἐκδόσεως τελεσιδίκου δικαστικῆς ἀποφάσεως. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, πρό τῆς ἐπιβολῆς τῶν ὡς ἄνω διοικητικῶν μέτρων, ὁ Ἀρχιερεύς καλεῖται, γραπτῶς, εἰς ἀκρόασιν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 15

1. Εἰς τὸν παραιτούμενον, ἢ, ἔνεκα νοσήματος, ἢ γήρατος, ἀποχωροῦντα, Ἀρχιερέα παρέχεται χορηγία, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἴση πρὸς τὰς ἐκάστοτε ἀποδοχὰς τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέως. Ἡ Ἐπαρχία ἀναλαμβάνει τὴν μέριμναν διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ἀξιοπρεποῦς στεγάσεως, περιθάλψεως καὶ διατροφῆς αὐτοῦ.

2. Ὁ, λόγῳ καταδίκης, ἄνευ στερήσεως τῆς ἱερωσύνης, ἀπομακρυνθεὶς Ἀρχιερεύς λαμβάνει χορηγίαν, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐπαρχίας, συνοδικῶς ὀριζομένην, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐκάστοτε ἀποδοχῶν τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀρχιερέως. Εἰς τὴν περίπτωσιν καθαιρέσεως, ἢ Ἱερά Σύνοδος κέκτηται τὴν διακριτικὴν εὐχέρειαν νά ἐγκρίνῃ τὴν χορήγησιν βοηθήματος μέχρι τοῦ ὡς ἄνω ὀρίου.

3. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν διοικητικῶν μέτρων τῆς παρ. 3 τοῦ ἄρθρου 14, ὁ Ἀρχιερεύς ἐξακολουθεῖ νά λαμβάνῃ κανονικῶς τὰς ἀποδοχὰς αὐτοῦ.

-20-

Άρθρον 16**Σφραγίς Ἐπαρχίας**

Ἐκάστη Ἐπαρχία ἔχει ἰδίαν σφραγίδα, φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἱεράν παράστασιν, ἢ σύμβολον, κύκλῳ δέ τό ὄνομα τῆς Ἐπαρχίας.

Άρθρον 17**Μή Ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς**

1. Εἰς τήν Ἀρχιεπισκοπὴν δύνανται νά χειροτονηθοῦν δύο, κατ' ἀνώτατον ὄριον, Ἐπίσκοποι, φέροντες, ψιλῶ ὀνόματι, τόν τίτλον μιᾶς τῶν πάλαι ποτέ διαλαμψασῶν ἐν Κύπρῳ Ἐπισκοπῶν, ἢ νέας Ἐπισκοπῆς.

2. Οἱ ὡς ἄνω Ἐπίσκοποι ὑπόκεινται εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις εἶναι ὁ ἄμεσος ἐκκλησιαστικός προϊστάμενος αὐτῶν, καί εἶναι βοηθοί Αὐτοῦ εἰς τό ποιμαντικόν ἔργον, ἐκτελοῦντες τά καθήκοντα, ἅτινα Οὗτος ἤθελεν ἀναθέσει αὐτοῖς.

3. Οἱ κατὰ τά ἀνωτέρω Ἐπίσκοποι τελοῦν πάσας τάς ἀνηκούσας τῷ ἐπισκόπῳ ἱεροπραξίας, τῇ ἀδείᾳ, ἢ ἐντολῇ, τοῦ κυριάρχου τῆς Ἐπαρχίας, ἐν ἧ ἱερουργοῦν, Ἀρχιερέως, οὗτινος τό ὄνομα καί μνημονεύουν. Ἐφ' ὅσον ἱερουργοῦν εἰς μίαν τῶν Ἐπισκοπῶν, μνημονεύουν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἢ τοῦ Μητροπολίτου, ἐξ οὗ ἡ ἐξάρτησις αὐτῆς.

4. Οἱ μή ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι ἀκολουθοῦν κατὰ τά πρεσβεῖα χειροτονίας αὐτῶν εἰς τήν ἀρχιερωσύνην, μετὰ τούς ἐπαρχιοῦχους Ἐπισκόπους.

5. Ἐπί μή ἐπαρχιοῦχων Ἐπισκόπων, ἐφαρμόζονται ἅπαντα τά ἰσχύοντα ἐπί τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων, ὡς πρός τά προσόντα, τάς ὑποχρεώσεις καί τήν κατάστασιν αὐτῶν, ἀναλόγως ἐφαρμοζόμενα, ἐπιφυλασσομένων τῶν περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν εἰδικῶν διατάξεων τοῦ παρόντος.

Άρθρον 18**Ἀπουσία Ἀρχιερέως**

Πᾶσα προσωρινή ἀπουσία ἐπαρχιοῦχου Ἀρχιερέως ἐκτός Κύπρου ἀναγγέλλεται ὑπ' αὐτοῦ τῷ Προέδρῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Προκειμένου περὶ συνεχοῦς ἀπουσίας, πέραν τοῦ μηνός, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Διά πᾶσαν ἀπουσίαν μή ἐπαρχιοῦχου Ἐπισκόπου, ἀπαιτεῖται ἡ, πρός τοῦτο, ἄδεια τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Δέν ἐπιτρέπεται συνολική ἀπουσία πλέον τῶν τριῶν μηνῶν ἑτησίως, ἐκτός τῶν περιπτώσεων, κατὰ τήν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀσθενείας, ἢ ἐκπληρώσεως ἀποστολῆς.

Β'. ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Άρθρον 19

Έκλογή Άρχιεπισκόπου

1. Χηρεύσαντος τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, ὁ πρῶτος τῆ τάξει τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν ἀναλαμβάνει, ὡς Τοποτηρητής, τὴν προσωρινήν διοίκησιν αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου. Κωλυομένου, ἢ ἀποποιουμένου, τοῦ καλουμένου εἰς τὴν τοποτηρητείαν, αὐτὴν ἀναλαμβάνει ὁ ἐπόμενος τῆ τάξει τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν.

2. Ὁ Τοποτηρητής ἀσκεῖ τὴν προσωρινήν διοίκησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τὰ συνήθη καὶ ἀπαραίτητα μόνον, διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν αὐτῆς, μὴ ἐπιτρεπομένης κατὰ τὰ λοιπὰ οἰασδήποτε μεταβολῆς εἰς τὸ καθεστώς εἴτε τῶν προσώπων εἴτε τῶν πραγμάτων.

Άρθρον 20

Ἐκλόγιμοι διὰ τὸν Ἀρχιεπισκοπικόν Θρόνον εἶναι: α) πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, καὶ β) οἱ ἔχοντες τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 30 πρὸς ἀρχιερατείαν προσόντα.

Άρθρον 21

1. Ὁ Τοποτηρητής τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου ὑποχρεοῦται ὅπως, ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου, ἀπολύσῃ δύο ἐγκυκλίους, μίαν πρὸς τοὺς ἐφημερίους, ἐντελλόμενος τὴν κατάρτισιν, ἢ ἀναθεώρησιν, τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐγκυκλίου, καὶ ἑτέραν πρὸς ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, ὀρίζων τὴν ἡμέραν διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ τριπροσώπου, ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τοῦ Θρόνου. Ἡ παράτασις τῶν προθεσμιῶν εἶναι δυνατὴ μόνον δι' ἐξαιρετικούς λόγους, τῆ ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐν ἀδυναμίᾳ τοῦ Τοποτηρητοῦ νά ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ὡς ἄνω ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, δύναται νά ἀναθέσῃ τὴν τοποτηρητείαν εἰς τὸν ἐπόμενον τῆ τάξει Μητροπολίτην κ.ο.κ.

Άρθρον 22

Ἡ διαδικασία ἐκλογῆς, πρὸς ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου, χωρεῖ εἰς δύο

στάδια: α) τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, διά καθολικῆς ψηφοφορίας, καί β) τήν ἐκλογήν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 23

1. Κατά τήν ὀρισθεῖσαν ἡμερομηνίαν, ἐν τῇ ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ ἀπολυθείσῃ ἐγκυκλίῳ, διεξάγονται, διά καθολικῆς μυστικῆς ψηφοφορίας, ἐκλογαί, πρὸς κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου. Δικαίωμα ψήφου κέκτηνται πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἡλικίας ἄνω τῶν δεκαοκτώ ἐτῶν, οἱ διαμένοντες μονίμως, ἀπό ἐνός τοῦλάχιστον ἔτους, εἰς τήν Κύπρον καί ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ ψηφοφόρων, ὅστις ἐγκρίνεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ὁ κατάλογος τῶν ψηφοφόρων ἐκάστης ἐνορίας, ἢ κοινότητος, δημοσιεύεται, δι' ἀναρτήσεως αὐτοῦ, εἰς τοὺς Ἱερούς Ναοὺς καί εἰς τήν ἠλεκτρονικὴν σελίδα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Πᾶς, ἔχων ἔννομον συμφέρον, δικαιούται νά ὑποβάλλῃ, ἐντός τριῶν ἡμερῶν, διά τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας, ἔγγραφον ἔνστασιν ἐπὶ τοῦ καταλόγου εἰς τόν οἰκεῖον Ἀρχιερέα. Ὁ Ἀρχιερεύς, μετ' ἐξέτασιν τῶν ἐνστάσεων, ἀποφαίνεται ἠτιολογημένως καί ἀνεκκλήτως ἐπ' αὐτῶν, πέντε ἡμέρας τὸ ἀργότερον πρό τῆς καθορισθείσης πρὸς ἐκλογήν τοῦ τριπροσώπου ἡμερομηνίας.

3. Διά τόν καταρτισμόν τοῦ καταλόγου τῶν ψηφοφόρων, ὡς καί διά τήν τήρησιν τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας, δύναται ἡ Ἱερά Σύνοδος νά συνεργάζηται μετὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους, πρὸς ὁμαλήν διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν.

4. Εἰς ἐκάστην ἐνορίαν χρέη Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ἡ Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ. Ὅπου ὑπάρξουν κατ' ἐνορίαν πλείονα ἐκλογικὰ κέντρα, ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὀρίζεται ὑπό τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

5. Ἐκαστος ψηφοφόρος δικαιούται νά ψηφίσῃ ἓνα ἐκ τῶν ἐκλογίμων, διά τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου.

6. Ἐκαστον ψηφοδέλτιον εἶναι λευκόν, φέρον τήν σφραγίδα τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ὃ ὁ ψηφοφόρος ἀναγράφει ἰδιοχείρως τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ἀρχιερατείαν ἐκλογίμου τῆς προτιμήσεως αὐτοῦ. Ἐάν ὁ ψηφοφόρος ἀδυνατῇ νά ἐκφράσῃ γραπτῶς τήν βούλησιν αὐτοῦ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποχρεοῦται νά ἀναγράψῃ εἰς τὸ ψηφοδέλτιον τὸ ὄνομα τὸ ὑποδειχθέν ὑπό τοῦ εἰρημένου ψηφοφόρου.

Άρθρον 24

1. Μετά τήν ολοκλήρωσιν τῆς καταμετρήσεως τῶν ψήφων εἰς τά ἐκλογικά κέντρα, τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας ἀποστέλλονται εἰς τόν Τοποτηρητήν. Οἷοσδήποτε ψηφοφόρος δύναται ὅπως ὑποβάλλῃ, ἐντός τριῶν ἡμερῶν, εἰς τήν Ἱεράν Σύνοδον, ἐνστάσεις περί τῆς ἐκλογικῆς διαδικασίας. Ἐντός πέντε ἡμερῶν, ἀπό τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ὑποβολῆς τῶν ἐνστάσεων, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ καί ἀποφαίνεται ὀριστικῶς ἐπ' αὐτῶν, προχωρεῖ δέ, μετὰ ταῦτα, εἰς τήν ἐπικύρωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων καί τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, ἐκ τῶν τριῶν πλειονοψηφισάντων προσώπων. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, διενεργεῖται κλήρωσις ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Ἐντός τριῶν ἡμερῶν, ἀπό τῆς καταρτίσεως τοῦ τριπροσώπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ, πρὸς ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

2. Πρὸ τῆς ἐκλογῆς, τελεῖται Θεία Λειτουργία ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῶ, ὑπό τοῦ τελευταίου τῆ τάξει, τῶν μὴ περιλαμβανομένων ἐν τῷ τριπροσώπῳ ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπολιτῶν, καί ἀκολουθῶς ἡ Ἱερά Σύνοδος προβαίνει εἰς τήν ἐκλογὴν, ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

3. Ἀρχιεπίσκοπος ἀναδεικνύεται, ἐκ τοῦ τριπροσώπου, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θά συγκεντρώσῃ τήν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου. Ἐάν αὕτη δέν ἐπιτευχθῇ, ἡ ψηφοφορία ἐπαναλαμβάνεται μεταξύ τῶν δύο πλειονοψηφισάντων, κατὰ τήν αὐτὴν συνεδρίαν τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, καί Ἀρχιεπίσκοπος ἀναδεικνύεται ὁ λαβὼν τὰς περισσοτέρας ψήφους. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, τίθεται κλῆρος. Μετὰ τήν ἐκλογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τά μέλη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου κατέρχονται εἰς τόν Καθεδρικόν Ναόν πρὸς τέλεσιν τῆς Κανονικῆς Πράξεως.

4. Ἡ χειροτονία, ἐάν ὁ ἐκλεγείς δέν εἶναι Ἀρχιερεύς, καί ἡ ἐνθρόνισις γίνονται ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπό τῆς ἐκλογῆς. Ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ὡς καί ἡ ἡμερομηνία ἐνθρονίσεως τούτου, ἀνακοινῶνται ὑπό τοῦ Τοποτηρητοῦ εἰς τούς Προκαθημένους τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

5. Ἐάν, κατὰ τήν διαδικασίαν τῆς ἐκλογῆς, ὁ Τοποτηρητής παραλείψῃ νά ἐφαρμόσῃ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ἢ ἀμελήσῃ νά συγκαλέσῃ τήν Ἱεράν Σύνοδον, αὕτη συγκαλεῖται ὑπό τοῦ ἐπομένου τῆ τάξει Μητροπολίτου κ.ο.κ., ὅστις ἀναλαμβάνει ἐφ' ἐξῆς καί τήν τοποτηρητείαν.

Άρθρον 25**Ἐκλογή Μητροπολιτῶν**

1. Ἐάν τῆ χρείᾳ Μητροπόλεώς τινος, τήν τοποτηρητείαν ἀναλαμβάνει

νει ό Ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ τοποτηρητεία ἀσκεῖται καθ' όν τρόπον καί εἰς τήν περίπτωσιν χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου.

2. Ἐκλογή Ἀρχιερέως δέν δύναται νά γίνη, εάν ό Ἀρχιεπισκοπικός Θρόνος εὑρίσκηται ἐν χηρεία.

Ἄρθρον 26

Ἐποψήφιοι, διά τήν ἐκλογήν εἰς τόν χηρεύοντα Θρόνον, εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι καί οἱ ἔχοντες τά κατά τό ἄρθρον 30 προσόντα πρός ἀρχιερατείαν.

Ἄρθρον 27

Ἡ κατάρτισις τοῦ τριπροσώπου, πρός ἐκλογήν Μητροπολίτου, γίνεται διά καθολικῆς μυστικῆς ψηφοφορίας. Δικαίωμα ψήφου κέκτηνται πάντες οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ἡλικίας ἄνω τῶν δεκαοκτώ ἐτῶν, οἱ διαμένοντες μονίμως, ἀπό ἐνός τοῦλάχιστον ἔτους, εἰς ἐνορίαν, ἢ κοινότητα, τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς τυχόν ὑποκειμένης εἰς αὐτήν Ἐπισκοπῆς, καί ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ ψηφοφόρων αὐτῆς, ὅστις ἐγκρίνεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ κατάρτισις τοῦ καταλόγου τῶν ψηφοφόρων τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως καί ἡ ἐκλογική διαδικασία, πρός ἀνάδειξιν τοῦ τριπροσώπου, γίνονται κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογήν τῶν περί τῆς ἐκλογῆς Ἀρχιεπισκόπου ὀριζομένων.

Ἄρθρον 28

Μετά τήν κατάρτισιν τοῦ τριπροσώπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος συγκαλεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς καί προβαίνει εἰς τήν ἐκλογήν τοῦ νέου Μητροπολίτου, κατά τά ὀριζόμενα περί τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τά αὐτά ἰσχύουν καί περί τῆς χειροτονίας καί ἐνθρονίσεως τοῦ ἐκλεγέντος Μητροπολίτου, κατ' ἀναλογίαν.

Ἄρθρον 29

Ἐκλογή Ἐπισκόπων

1. Οἱ κατ' ἄρθρον 13, παρ. 3, ἐπαρχιοῦχοι Ἐπίσκοποι ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐχόντων τά κατά τό ἄρθρον 30 προσόντα πρός ἀρχιερατείαν, διά μυστικῆς ψηφοφορίας, ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ προτάσει τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἢ Μητροπολίτου, ἐξ οὔ ἡ ἐξάρτησις τῆς Ἐπισκοπῆς. Ὁ προταθείς ἐκλέγεται, ἐφ' ὅσον συγκεντρώσει τήν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Οί κατ' άρθρον 17 μή έπαρχιοῦχοι Έπίσκοποι εκλέγονται εκ τών έχόντων τά κατά τό άρθρον 30 προσόντα πρός άρχιερατείαν, διά μυστικῆς ψηφοφορίας, υπό τῆς Έραῶς Συνόδου, τῆ προτάσει τοῦ Άρχιεπισκόπου. Ό προταθείς εκλέγεται, έφ' όσον συγκεντρώσει τήν άπόλυτον πλειονοψηφίαν τών μελῶν τῆς Έραῶς Συνόδου.

Άρθρον 30

Προσόντα τών πρός άρχιερατείαν εκλογίμων

1. Έκλόγιμοι πρός άρχιερατείαν εΐναι οί άγαμοι κληρικοί (πρεσβύτεροι, ἢ διάκονοι), οί κεκτημένοι τά εξῆς προσόντα: α) πτυχίον άνεγνωρισμένης Όρθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς, β) δεκαετῆ εὐδόκιμον διακονίαν, υπό τήν ιδιότητα τοῦ κληρικοῦ, ἢ μοναχοῦ, καί γ) ἡλικίαν τριάκοντα πέντε έτών συμπληρωμένην.

2. Δύναται ἡ Έρά Σύνοδος, εις ὅλως εξαιρετικάς περιπτώσεις, νά δεχθῆ ὡς εκλόγιμον καί κληρικόν, έγνωσμένου ἠθους καί κύρους, μή έχοντα πτυχίον Θεολογικῆς Σχολῆς.

Γ'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Άρθρον 31

Έκπροσώπησις τῆς Ἐπαρχίας

Τὴν Ἐπαρχίαν, ὡς νομικόν πρόσωπον, ἐκπροσωπεῖ ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν, ἢ διοικητικῶν, ἀρχῶν, καί παντός τρίτου, ὁ Ἀρχιερεὺς, ἢ, ἐν χρεΐα τοῦ Θρόνου, ὁ Τοποτηρητής, ἢ τὸ ἐξουσιοδοτημένον ὑπ' αὐτῶν πρόσωπον.

Άρθρον 32

Πρωτοσύγκελλος - Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι

- Ὑπηρεσιακὴ στελέχωσις τῶν Ἐπαρχιῶν

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ ἓνα τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῇ ἀγάμων πρεσβυτέρων, ὡς Πρωτοσύγκελλον, ἔχοντα τάς, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρᾶξιν, ἀρμοδιότητας τοῦ ἀξιώματος, ἰδίᾳ τοῦ προϊσταμένου τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἐπαρχίας καί τοῦ ἐποπτεύοντος τὰ τῶν ὑπηρετούντων ἐν αὐτῇ κληρικῶν καί λαϊκῶν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Ἀρχιερέως.

2. Πάντες οἱ ἄγαμοι κληρικοί διαμένουν καί ἐνδιαιτῶνται ἐν τῇ Μονῇ αὐτῶν, ἢ ἐν τῷ Ἐπισκοπείῳ, θεωρουμένῳ, κατὰ τοῦτο, ὡς Μονή.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ, κατὰ περιφερείας, ἐντός τῆς Ἐπαρχίας, ἓνα, ἢ περισσοτέρους, Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους, οἵτινες ἐποπτεύουν τοὺς κληρικούς τῆς περιφερείας καί συντονίζουν τὴν διακονίαν αὐτῶν, κατὰ τὰς γενικὰς ὁδηγίας τοῦ Ἀρχιερέως.

4. Ὁ διορισμὸς τοῦ Πρωτοσυγγέλλου καί τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων ἀνακαλεῖται ὅποτεδήποτε, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως.

5. Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχία ὑπηρετεῖ ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς ὑπαλλήλων, διοριζομένων παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως, ὅστις ἀσκεῖ τὴν ἐποπτείαν ἐπ' αὐτῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὑπηρεσιακὰ αὐτῶν καθήκοντα.

Άρθρον 33

1. Πάντες, οἱ πεπιστευμένοι ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ, ἀναλαμβάνουν καί ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντα αὐτῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς.

2. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπιτηρεῖ τόν, ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν αὐτοῦ, κληρον καί

τούς μοναχούς, ως και τούς λοιπούς πεπιστευμένους ἐκκλησιαστικήν ὑπηρεσίαν, ως πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, δικάζει τὰς ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ ἐκκλησιαστικάς παραβάσεις, ἐφ' ὅσον αὗται δέν ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἑτέρου ὀργάνου, καὶ ἐπιβάλλει, μετ' ἀκρόασιν, τὰς προβλεπομένας εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς ἐκκλησιαστικάς ποινάς, δι' ἠτιολογημένων γραπτῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν διακρίβωσιν τῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ προσωρινῶς διαμενόντων, ἢ διερχομένων, κληρικῶν καὶ μοναχῶν, καὶ παρέχει τὴν κανονικὴν ἄδειαν, διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν τέλεσιν ρητῶς προσδιοριζομένων ἱεροπραξιῶν, ἢ λατρευτικῶν πράξεων.

Ἄρθρον 34

1. Ἐκαστος Ἀρχιερεὺς ὑποχρεοῦται νὰ διατηρῇ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἐπαρχίας βιβλία, ἐν οἷς: Μητρώον ἐνοριακοῦ κλήρου, Μητρώον μοναχῶν, Βιβλίον γάμων, Βιβλίον βαπτίσεων καὶ Βιβλίον δικαστικῶν ἀποφάσεων.

2. Ἐκάστη Ἐπαρχία δέον νὰ τηρῇ κανονικά λογιστικά βιβλία, πρὸς καταγραφὴν τῶν κτημάτων, τῶν ἐπίπλων, τῶν σκευῶν καὶ οἰασδήποτε ἄλλης περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας, ως καὶ οἰωνδήποτε προσόδων καὶ δαπανῶν. Τὰ λογιστικά βιβλία τῆς Ἐπαρχίας ὑπόκεινται εἰς ἔλεγχον ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἄρθρον 35

Θρονικαὶ Ἐπιτροπαί

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν λειτουργεῖ Θρονικὴ Ἐπιτροπὴ, ἣτις ἐπικουρεῖ τὸν Ἀρχιερέα εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπαρτίζεται ἐκ τεσσάρων κληρικῶν μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ τεσσάρων αἰρετῶν λαϊκῶν μελῶν. Ἡ ὑπηρεσία τοῦ μέλους τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἄμισθος.

2. Ἡ ἀνάδειξις τῶν μελῶν τῶν Θρονικῶν Ἐπιτροπῶν γίνεται ἀνά τετραετίαν, ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀναλήψεως τῶν καθηκόντων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, κατὰ τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ 53 τοῦ παρόντος. Ἐκλέξιμοι, ὡς μέλη Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, εἶναι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, κάτοικοι τῆς Ἐπαρχίας, ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ αὐτῆς καὶ συμπληρώσαντες τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν.

3. Τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ὁ Ἀρχιερεὺς, ἐν περιπτώσει δέ

κωλύματος αὐτοῦ, ὁ ὀριζόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἀναπληρωτής.

Ἄρθρον 36

Ἐκλογή λαϊκῶν μελῶν

1. Τά λαϊκά μέλη τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλέγονται ὑπό ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν.

2. Πρὸς τοῦτο, ὁ Ἀρχιερεὺς ἐκδίδει ἐγκύκλιον, εἰς τὴν ὁποίαν καθορίζει τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς συνελεύσεως τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, διὰ τὴν ἐκλογήν. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐγκυκλίου, ὁ Ἀρχιερεὺς ὀρίζει τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκ τῶν κληρικῶν τῆς Ἐπαρχίας, καὶ τὰ δύο μέλη αὐτῆς.

3. Πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως, ἐκάστη Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ ἐκλέγει, ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἓνα ἀντιπρόσωπον, τὸν ὁποῖον καὶ ἐφοδιάζει διὰ σχετικῶν ἐγγράφων, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς.

Ἄρθρον 37

1. Κατὰ τὰς ὀρισθείσας, διὰ τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ἀρχιερέως, ἡμερομηνίαν καὶ ὥραν καὶ εἰς τὸν καθωρισμένον τόπον συνέρχονται οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν. Ἀφοῦ ἐλεγχοῦν τὰ πιστοποιητικὰ αὐτῶν, προτείνονται, ὡς ὑποψήφιοι, πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὰ προβλεπόμενα, κατὰ τὸ ἄρθρον 35, παρ. 2, προσόντα.

2. Ἡ ἐκλογή γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, διὰ ψηφοδελτίων, σφραγιζομένων διὰ τῆς σφραγίδος τῆς Ἐπαρχίας. Ἐκαστος τῶν ἐκλεκτῶν ἀναγράφει ἕως τέσσαρα ὀνόματα. Ἐκλεγέντες θεωροῦνται οἱ τέσσαρες πλειονοψηφίσαντες, τῶν ὑπολοίπων θεωρουμένων ὡς ἐπιλαχόντων, κατὰ τὴν σειρὰν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, ὃν ἕκαστος ἔλαβε. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας καταχωρίζεται εἰς πρακτικόν, τὸ ὁποῖον ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, τίθεται κλῆρος.

3. Τὸ πρακτικὸν ἀποστέλλεται πάραυτα εἰς τὸν Ἀρχιερέα, μετὰ τῶν ψηφοδελτίων, ἐν σφραγισμένῳ φακέλλῳ.

4. Ἡ ἐκλογή θεωρεῖται ἔγκυρος, ἀνεξαρτήτως ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων, οἷτινες μετέσχον αὐτῆς.

Ἄρθρον 38

Ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρου τῆς ἐκλογῆς αἰρετῶν Ἐπιτρόπων ὑποβάλλονται ἐγγράφως εἰς τὸν Ἀρχιερέα, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς.

Ἡ ἐπί τῶν ἐνστάσεων ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τελεσίδικος. Ἐν περιπτώσει ἀκυρώσεως τῆς διαδικασίας, προκηρύσσεται νέα ἐκλογή, κατὰ τὰ ἀνωτέρω. Εἰς περίπτωσιν ἀκυρότητος ἐν τῷ προσώπῳ ἐκλεγέντος μέλους, τοῦτο ἀντικαθίσταται ὑπό τοῦ ἐπιλαχόντος, κατὰ τήν τάξιν τῆς ἀνακηρύξεως. Ἐλλείπει ἐπιλαχόντων, διεξάγεται νέα ἐκλογή.

Ἄρθρον 39

Πλήρωσις κενῆς θέσεως

Κενωθείσης μιᾶς, ἢ δύο, θέσεων αἰρετῶν μελῶν τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, αἰτία θανάτου, ἢ παραιτήσεως, ἢ παύσεως, καί ἐλλείπει ἐπιλαχόντων, ἐκλέγονται νέα μέλη ὑπό τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, συνερχομένων ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ Ἀρχιερέως. Προκειμένου, ὅμως, περί ταυτοχρόνου χηρείας πλειόνων τῶν δύο θέσεων, ἢ πλήρωσις αὐτῶν γίνεται διὰ νέας συνελεύσεως ἀντιπροσώπων τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, συγκαλουμένων ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως, κατὰ τόν καθοριζόμενον ἀνωτέρω τρόπον. Ἡ θητεία τῶν καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἀναδεικνυομένων νέων μελῶν διαρκεῖ μέχρι τῶν νέων ἐκλογῶν Θρονικῶν Ἐπιτροπῶν.

Ἄρθρον 40

Λειτουργία τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ἡ Θρονική Ἐπιτροπή συνέρχεται ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἐπαρχίας, ἢ, ὑπάρχοντος ἀποχρῶντος λόγου, ὅπου ἄν ὁ Πρόεδρος ὀρίσῃ, καί συνεδριάζει, τακτικῶς, δὶς τοῦ ἔτους, ἐκτάκτως δέ, κατὰ τήν κρίσιν τοῦ Προέδρου. Ὁ Πρόεδρος ὑποχρεοῦται, τῇ αἰτήσῃ τριῶν μελῶν, ὅπως συγκαλέσῃ τήν Θρονικήν Ἐπιτροπήν εἰς συνεδρίαν.

2. Ἡ Θρονική Ἐπιτροπή εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐάν, πλὴν τοῦ Προέδρου, ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ, εἶναι παρόντα τέσσαρα τοῦλάχιστον μέλη, ἐξ ὧν τὰ δύο αἰρετά, αἱ δέ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ πλειονοψηφίαν. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ἐπικρατεῖ ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

3. Τὰς ἀποφάσεις τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτελεῖ ὁ Ἀρχιερεὺς. Οὐδεμία πρᾶξις διαχειρίσεως δεσμεύει νομικῶς τήν Ἐπαρχίαν, ἐφ' ὅσον δέν ἔχει τύχει τῆς ἐγκρίσεως τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔνθα τοῦτο προβλέπεται.

Ἄρθρον 41

Ἐκπτώσις Ἐπιτρόπου

Ὁ Ἐπίτροπος ἐκπίπτει τῆς ιδιότητος αὐτοῦ, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως: α) ἐάν, μετά τήν ἐκλογήν, στερηθῇ τῶν προσόντων ἐκλογιμότητος, β) ἐάν ἀδικαιολογήτως ἀπουσιάσῃ ἐκ τριῶν συνεχῶν συνεδριῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ γ) ἐάν ἐπιδεικνύῃ διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ. Οἱ κατὰ τὰ β) καὶ γ) τοῦ παρόντος ἄρθρου παύομενοι στεροῦνται τοῦ δικαιώματος ἐπανεκλογῆς κατὰ τὰς ἐπομένας, ἀπὸ τῆς παύσεως αὐτῶν, ἐκλογάς.

Ἄρθρον 42

Ἄρμοδιότητες τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ἡ Θρονικὴ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὰς ἐξῆς ἀρμοδιότητας:

α) Μελετᾷ τοὺς ἀπολογισμοὺς τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας καὶ ψηφίζει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν.

β) Παρακολουθεῖ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν Μονῶν, μελετᾷ τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτῶν καὶ ποιεῖται τὰς ἐνδεδειγμένας εἰσηγήσεις.

γ) Ἀποφαίνεται περὶ τοῦ τρόπου διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας, περὶ συνομολογήσεως δανείων καὶ περὶ βελτιώσεως, ἢ πωλήσεως, κτημάτων τῆς Ἐπαρχίας μέχρι ποσοῦ καθοριζομένου ἐτησίως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν παρίσταται ἀνάγκη ὑπερβάσεως τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ, τὸ θέμα παραπέμπεται εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, πρὸς ἐξέτασιν καὶ λήψιν ἀποφάσεως.

2. Ἄπασαι αἱ ἀρμοδιότητες οἰκονομικῆς φύσεως τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς ἀσκοῦνται, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ, ἐν τῷ Παραρτήματι Γ' τοῦ παρόντος, προβλεπόμενα.

Ἄρθρον 43

Θρονικά Ταμεῖα

Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχίᾳ λειτουργεῖ ἴδιον Θρονικὸν Ταμεῖον. Τὰ περὶ τῆς λειτουργίας τῶν Θρονικῶν Ταμείων περιλαμβάνονται ἐν τῷ Παραρτήματι Γ' τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 44

Συμβουλευτικὸν Οἰκονομικὸν Σῶμα

Ἀνεξαρτήτως τῆς λειτουργίας τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Θρονικοῦ Ταμείου, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ διορίζη Συμβουλευτικὸν Οἰκονομικὸν Σῶμα, πρὸς μελέτην τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἐπαρχίας καὶ τῆς, κατὰ τὸν καλύτερον δυνατὸν τρόπον, ἀξιοποιήσεως τῆς περιουσίας αὐτῆς καὶ πρὸς

παροχήν συμβουλών διά τας οικονομικές δραστηριότητας τῆς Ἐπαρχίας.

Δ'. ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Ἄρθρον 45

Ἐνορία

1. Ἡ Ἐνορία ἀποτελεῖ νομικόν πρόσωπον, τό ὁποῖον ἀπαρτίζεται ἀπό τό σύνολον τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν μονίμως κατοικούντων εἰς μίαν ὠρισμένην ἐκκλησιαστικήν περιφέρειαν, ἐντός τῆς ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας.

2. Ἡ Ἐνορία ἰδρύεται, δι' ἀποφάσεως τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, μετά γνώμην τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς. Διά τῆς ἀποφάσεως ταύτης, καθορίζονται καί τά ὄρια τῆς Ἐνορίας.

3. α) Ἐνορίαν συνιστοῦν, εἰς μέν τας πόλεις δύο χιλιάδες πεντακόσιοι τοῦλάχιστον κάτοικοι, εἰς δέ τας κωμοπόλεις χίλιοι πεντακόσιοι κάτοικοι. Ἐξαιροῦνται αἱ ἤδη ὑφιστάμεναι Ἐνορίαί, αἵτινες διατηροῦνται καί εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν κατοικοῦν εἰς αὐτάς ὀλιγώτεροι, τοῦ ὡς ἄνω καθοριζομένου ἀριθμοῦ, κάτοικοι.

β) Χωρία, ἢ συνοικισμοί, ἔχοντες ἐλάχισσωνα τοῦ ἀνωτέρω προσδιοριζομένου ἀριθμοῦ κατοίκων, δύνανται νά ἀποτελέσουν ἰδίαν Ἐνορίαν, ἐφ' ὅσον, ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ Ναοῦ καί τῶν εἰσφορῶν τῶν ἐνοριτῶν, ἐξασφαλίζονται αἱ δαπάναι, πρὸς ὑπαρξιν καί ὁμαλήν λειτουργίαν αὐτῆς.

4. Ἡ πρὸς ἴδρυσιν νέας Ἐνορίας ἀπόφασις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως δέον ὅπως καθορίζῃ τά περιουσιακά στοιχεῖα, δι' ὧν θά καταστή ἡ αὕτη βιώσιμος, μετά σύμφωνον γνώμην τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, καί, εἰ δυνατόν, καί τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς τῆς, ἐξ ἧς ἀποσπᾶται, Ἐνορίας.

5. Ὁ Ἀρχιερεὺς, τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τῆς Θρονικῆς Ἐπιτροπῆς, καί, εἰ δυνατόν, καί τῶν οἰκείων Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν, δύναται ὅπως συγχωρεῖν δύο, ἢ περισσοτέρας, Ἐνορίας, ἐφ' ὅσον ἡ λειτουργία αὐτῶν ποιμαντικῶς καθίσταται ἀτελέσφορος.

Ἄρθρον 46

Ναοί

1. Οἱ Ναοί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου διακρίνονται εἰς:

α) Ἐνοριακοὺς.

6) Κοιμητηριακούς.

γ) Παρεκκλήσια (ήτοι Ναούς μή ένοριακούς, έντός τών πόλεων, ή τών χωρίων).

δ) Έξωκκλήσια (ήτοι Ναούς μή ένοριακούς, εκτός τών πόλεων, ή τών χωρίων).

ε) Μοναστηριακούς (ήτοι Ναούς Μονών έν λειτουργία, ή διαλελυμένων).

ς) Προσκυνηματικούς.

2. "Απαντες οί Ναοί άποτελοϋν άναπαλλοτρίωτον εκκλησιαστικήν περιουσίαν καί διατελοϋν υπό τόν έλεγchon καί τήν έποπτείαν τοϋ οικείου 'Αρχιερέως. 'Η διοίκησης καί ή διαχειρίσις αυτών διεξάγεται κατά τάς διατάξεις τοϋ παρόντος Καταστατικού Χάρτου.

3. Οί 'Ενοριακοί Ναοί άνήκουν, κατά κυριότητα, εις τήν οικείαν 'Ενορίαν.

4. 'Εκάστη 'Ενορία δέον όπως τηρή κανονικά λογιστικά βιβλία, προς καταγραφήν τών κτημάτων, τών επίπλων, τών σκευών καί οίασδήποτε άλλης περιουσίας τής 'Ενορίας, ως καί τών προσόδων καί δαπανών. Τά λογιστικά βιβλία τής 'Ενορίας υπόκεινται εις έλεγchon τοϋ 'Ελεγκτικού Τμήματος τοϋ Θρόνου.

5. Τά Παρεκκλήσια, τά 'Εξωκκλήσια καί οί Προσκυνηματικοί Ναοί, καί όσοι, ή όσα, περιήλθον, ή περιέρχονται, εις κατάστασιν έρειπώσεως, άνήκουν εις τήν 'Επαρχίαν, εις τήν περιφέρειαν τής οποίας κείνται, πλην τών άνηκόντων, κατ' άπόφασιν τοϋ οικείου 'Αρχιερέως, εις τινα 'Ενορίαν. 'Εν περιπτώσει άμφισβητήσεων, περί τοϋ ιδιοκτησιακοϋ καθεστώτος Παρεκκλησίου, ή 'Εξωκκλησίου, μεταξύ 'Ενοριών, άποφασίζει περί τούτου ό οικείος 'Αρχιερεύς καί εις δεύτερον βαθμόν ή 'Ιερά Σύνοδος. 'Εν περιπτώσει άμφισβητήσεων μεταξύ 'Ενορίας καί 'Αρχιερέως, άποφασίζει όριστικώς ή 'Ιερά Σύνοδος.

6. Οί Κοιμητηριακοί Ναοί, έφ' όσον δέν άνήκουν εις 'Ενορίαν, ή 'Ενορίας, κατά τά μέχρι τοϋδε ισχύσαντα, άνήκουν εις τήν οικείαν 'Επαρχίαν, ήτις έχει τήν όλην έποπτείαν επί τής διοικήσεως, διαχειρίσεως καί λειτουργίας αυτών.

7. Διά τήν άνέγερσιν, ανακαίνισιν, επέκτασιν, ή επιδιόρθωσιν, 'Ιεροϋ Ναοϋ, ως καί τήν εκτέλεσιν οιοιδήποτε άλλου έργου έν αυτώ, ή εις τόν περιβάλλοντα χώρον, απαιτείται γραπτή άδεια τοϋ οικείου 'Αρχιερέως. 'Επί έργασιών, πέραν τής συντηρήσεως καί άποκαταστάσεως ζημιών, ό 'Αρχιερεύς δύναται όπως ζητή τήν γνώμην τής επί τής Ναοδομίας καί Χρι-

στιανικής τέχνης Συνοδικής Ἐπιτροπῆς.

8. Διά τήν ἐκτέλεσιν τῆς ὅλης ἐργασίας, ἢ μέρους αὐτῆς:

- α) Ζητοῦνται προσφοραί, ἡ δέ κατακύρωσις γίνεται μόνον τῇ γραπτῇ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ὅστις δικαιούται ὅπως ἀπορρίψῃ οἰανδήποτε προσφοράν, ἐάν κρίνῃ ὅτι αἱ προσφερόμεναι τιμαὶ εἶναι ἀσύμφοροι, ἢ ὅτι τό μειοδοτοῦν πρόσωπον δέν εἶναι πεπειραμένον πρός ἐκτέλεσιν τοιούτων ἔργων, ἢ ὅτι ἡ ὑπό τοῦ προσώπου τούτου διδομένη ἐγγύησις δέν εἶναι ἐπαρκής.
- β) Συντάσσεται ἔγγραφος συμφωνία, ἣτις δέον ὅπως φέρῃ ἐπ' αὐτῆς τήν ἔγγραφον ἔγκρισιν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἄλλως ἡ τοιαύτη συμφωνία εἶναι ἄκυρος.
- γ) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ Ἀρχιερεύς, ἐν συνεννοήσει μετά τῆς Θρονικῆς, ἢ Ἐνοριακῆς, Ἐπιτροπῆς, διαπιστώσῃ ὅτι ἡ, ὑπό ἰδίαν αὐτῶν ἐπίβλεψιν, ἀπ' εὐθείας ἐκτέλεσις τῆς ἐργασίας θά γίνῃ καλύτερον καί μέ ὀλιγωτέρας δαπάνας, τότε δέν εἶναι ἀπαραίτητος ἡ διαδικασία ὑποβολῆς προσφορῶν.

9. Ἡ συντήρησις Ναῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν χαρακτηρισθῆ ὡς ἀρχαιολογικά μνημεῖα, γίνεται ὑπό τήν ἐποπτείαν καί συνεργασίαν τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, τῇ μερίμνῃ τοῦ Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 47

Ἐφημέριοι

1. Πνευματικός πατήρ καί προϊστάμενος ἐκάστης Ἐνορίας εἶναι ὁ Ἐφημέριος. Οὗτος μεριμνᾷ διά τήν πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἐνοριτῶν, διά τήν ὀρθὴν καί τακτικὴν τέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, διά τήν διοίκησιν τῆς Ἐνορίας καί διά τήν φιλανθρωπικὴν καί κοινωνικὴν προσφοράν αὐτῆς.

2. Ὁ Ἐφημέριος ὀφείλει ὅπως διαμένῃ εἰς τήν Ἐνορίαν αὐτοῦ. Ἡ τυχόν διαμονὴ ἐκτός αὐτῆς ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν ἀδείας τοῦ Ἀρχιερέως.

3. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐφημερίων εἰς ἐκάστην Ἐνορίαν καθορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, ἀναλόγως πρός τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Ἐπὶ πλειόνων Ἐφημερίων ἔν τινι Ἐνορίᾳ, ὁ Ἀρχιερεύς ὀρίζει τόν προϊστάμενον, ὡς καί τὰ καθήκοντα ἐκάστου.

4. Ὡς Ἐφημέριοι Ἐνοριῶν διορίζονται ἔγγαμοι κληρικοί. Ἄγαμοι κληρικοί δύνανται, κατ' ἐξαιρέσιν, νά διορισθοῦν εἰς ἐφημεριακὴν θέσιν, ὅπου αἱ συνθήκαι ἐπιβάλλουν τοῦτο.

5. Ὁ προτεινόμενος πρὸς χειροτονίαν δέον ὅπως ἔχη τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων προσόντα καί ἐπὶ πλέον πτυχίον Ὁρθοδόξου Θεολογικῆς, ἢ ἄλλης Πανεπιστημιακῆς, Σχολῆς, ἢ ἀπολυτήριον Ὁρθοδόξου Ἱερατικῆς Σχολῆς. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, δύναται ὁ Ἱερατεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χειροτονίαν προσώπου, τὸ ὁποῖον στερεῖται τῶν ἀνωτέρω τίτλων σπουδῶν. Πρὸ τῆς χειροτονίας, ὁ ὑποψήφιος ὑποβάλλει εἰς τὸν οἰκεῖον Ἱερατῆα:

- α) Κανονικὴν συμμαρτυρίαν, κατὰ τὰ παραδεδεγμένα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.
- β) Πιστοποιητικὸν γεννήσεως καὶ βαπτίσεως.
- γ) Ἀντίγραφον Ποινικοῦ Μητρώου.
- δ) Πιστοποιήσιν, ἐμφαίνουσιν ὅτι ὁ ὑποψήφιος εἶναι ἄγαμος, ἢ, προκειμένου περὶ ἐγγάμων, ὅτι ὁ γάμος εἶναι πρῶτος δι' ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους.
- ε) Βεβαίωσιν ἰατροῦ, περὶ τῆς καταστάσεως τῆς υἰγιείας αὐτοῦ.
- ς) Ἀποδεικτικὸν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ.

Τὰ ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται, ἀναλόγως προσαρμοζόμενα, ἐπὶ παντός ὑποψηφίου κληρικοῦ, ὅστις θὰ καταλάβῃ οἰανδήποτε ἐκκλησιαστικὴν θέσιν.

6. α) Οἱ Ἐφημέριοι διορίζονται εἰς ὠρισμένην Ἱενορίαν ὑπὸ τοῦ οἰκεῖου Ἱερατέως.
- β) Μετάθεσις Ἐφημερίου, ἐντὸς τῆς αὐτῆς Ἱεπαρχίας, γίνεται: i) τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἱερατέως, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου Ἐφημερίου, καὶ ii) δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἱερατέως, ὡσάκις, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἐκκλησιαστικά καὶ ποιμαντικά ἀνάγκαι ἐπιβάλλουν τὴν τοιαύτην μετάθεσιν.
- γ) Ὁ ἐξ ἄλλης Ἱεπαρχίας μετατιθέμενος δέον ὅπως φέρῃ κανονικὸν ἀπολυτήριον γράμμα. Πρὸς προσωρινὴν τοποθέτησιν κληρικοῦ τινος εἰς ἄλλην Ἱεπαρχίαν, ἀπαιτεῖται ἀπλή ἄδεια τοῦ εἰς ὃν ὑπάγεται οὗτος Ἱερατέως.

7. Ἄπαντες οἱ κληρικοὶ ἐκάστης Ἱεπαρχίας ὑπάγονται, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν Ἱερῶν Κανόνων, εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν Ἱερατῆα, τὸν ὁποῖον ὀφείλουν νὰ μνημονεύουν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις, νὰ ἀναγνωρίζουν ὡς ἐκκλησιαστικῶς προϊστάμενον αὐτῶν καὶ νὰ ὑπακούουν, τηροῦντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς νουθεσίας καὶ ὁδηγίας αὐτοῦ.

8. Ἐκαστος Ἐφημέριος δικαιοῦται, κατ' ἔτος, κανονικῆς ἀδείας μετ'

ἀποδοχῶν.

9. Οὐδείς Ἐφημέριος ἀποχωρεῖ, ἢ παύεται, τῆς θέσεως αὐτοῦ, εἰ μὴ:
- α) Λόγῳ τελεσιδικίου καταδίκης εἰς καθαίρεσιν, ἢ ἀργίαν ἄνω τοῦ ἔτους, διὰ κανονικόν παράπτωμα.
  - β) Ἐάν ἀδικαιολογήτως ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ καί ἐφ' ὅσον, κληθεῖς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, δέν προέβαλε λόγους δικαιολογούντας ἐπαρκῶς τὴν πράξιν αὐτοῦ.
  - γ) Ἐάν παραιτηθῇ, ἰδίᾳ λόγῳ σωματικῆς, ἢ διανοητικῆς, νόσου.
  - δ) Ἐάν κατέστη ἀποδεδειγμένως ἀνίκανος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἐφημεριακῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἕνεκα διανοητικῆς, ἢ σωματικῆς, νόσου, πιστοποιουμένης διὰ γνωμοδοτήσεως δύο ἰατρῶν, ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.
  - ε) Ἐὰν συμπληρώσει τοῦ 70οῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ οἰκείος Ἀρχιερεύς κρίνει ἀναγκαίαν τὴν παράτασιν τῆς διακονίας αὐτοῦ καί ὁ Ἐφημέριος ἐπιθυμεῖ ταύτην, ἢ διακονία αὐτοῦ δύναται ὅπως συνεχισθῇ, τῶν ἀπολαβῶν αὐτοῦ καί τοῦ χρόνου τῆς παρατάσεως τῆς διακονίας αὐτοῦ καθοριζομένων συμφώνως τῶν προνοιῶν τοῦ Ἐνιαίου Φορέως Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

10. Ἐφημέριοι, κανονικῶς ἀποχωροῦντες τῆς διακονίας αὐτῶν, λαμβάνουν ἰσοθίως σύνταξιν, μὴ οὔσαν κατωτέραν τοῦ χορηγουμένου ἐκ τοῦ Κυβερνητικοῦ ταμείου ἐπιδόματος εἰς Ἐφημέριους. Εἰς περίπτωσιν καθαίρεσεως, ἢ ἀπολύσεως, λόγῳ ἀργίας ἄνω τοῦ ἐνός ἔτους, κληρικοῦ τινος, ἢ Ἱερά Σύνοδος ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ὕψους τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

11. Εἰς περίπτωσιν θανάτου κληρικοῦ πρὸ τῆς συνταξιοδοτήσεως αὐτοῦ, ἢ Ἱερά Σύνοδος μεριμνᾷ, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῆς, διὰ τὴν οἰκονομικὴν στήριξιν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

12. Ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως δύναται ὅπως δοθῇ εἰς Κληρικόν ἄδεια, καί ἐνδεχομένης οἰκονομικῆ ἐνίσχυσις, ἀναλόγως τῶν συνθηκῶν, διὰ σπουδᾶς.

13. Ἐκάστη Ἐπαρχία δέον ὅπως τηρῇ Μητρῶν κληρικῶν, ἐν ᾧ ἐμφαίνονται συνοπτικῶς πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς ἕκαστον κληρικόν στοιχεῖα, ὡς: ἡμερομηνία γεννήσεως, ἡμερομηνία χειροτονίας εἰς διάκονον καί εἰς πρεσβύτερον καί ἀπονομῆς ὀφθικίων, ἢ ἀξιωματῶν, ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὑπηρεσίᾳ, στοιχεῖα σπουδῶν, Ἐνορία, ἢ Ἐνορίαί, εἰς ἃς ὑπῆρέτησεν, οἰκογενειακὴ κατάσταση, ἰδιαίτερα στοιχεῖα δραστηριότητος καί τυχόν παραπτώματα αὐτοῦ καί αἱ ἐπιβληθεῖσαι αὐτῷ ποιναί.

Άρθρον 48**Μισθοδοσία Κληρικῶν**

1. Ὁ μισθός τῶν Κληρικῶν, πρεσβυτέρων καί διακόνων, καθορίζεται ὁμοιομόρφως δι' ἅπασαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἀναλόγως τῶν προσόντων καί τῆς τάξεως αὐτῶν, διά κανονισμοῦ ἐκδιδομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Ὅπου αἱ Ἐπαρχίαι, ἢ αἱ Ἐνορίαι, δέν κέκτηνται πόρους ἐπαρκεῖς, πρὸς κάλυψιν τῆς μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, ὡς αὕτη καθορίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἔρχεται ἀρωγός, βάσει τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου, ὁ Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

3. Διά τούς σκοπούς μισθοδοσίας, οἱ Ἐφημέριοι διακρίνονται εἰς τέσσαρας τάξεις, τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἔχοντος τό δικαίωμα τοποθετήσεως εἰς τήν μισθολογικήν τάξιν, ἀναλόγως οὐχί μόνον τῶν τυπικῶν, ἀλλά καί τῶν οὐσιαστικῶν προσόντων, τῶν κληρικῶν:

- α) Εἰς τούς ἔχοντας Θεολογικήν, ἢ ἄλλην, Πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν.
- β) Εἰς τούς ἔχοντας ἀπολυτήριον Β' κύκλου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἢ ἰσοδυνάμων ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.
- γ) Εἰς τούς ἀποφοίτους τοῦ Α' κύκλου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας», ἢ ἄλλης ἰσοδυνάμου Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἢ ἐξαταξίου Γυμνασίου, ἢ ἄλλων ἰσοβαθμίων Σχολῶν Μέσης Ἐκπαίδευσεως.
- δ) Εἰς πάντας τούς ἔχοντας μόρφωσιν κατωτέραν τῶν ὡς ἀνωτέρω ὀριζομένων.

Άρθρον 49**Ψάλται καί Νεωκόροι καί λοιπή διακονία ἐν τῷ Ναῷ**

1. Οἱ Ψάλται καί Νεωκόροι τῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν διορίζονται ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως, τῇ προτάσει τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν Ἐφημερίων, κατόπιν προκηρύξεως τῆς θέσεως.

2. Προκειμένου νά διορισθῇ τις ὡς Ψάλτης, δέον ὅπως κατέχη δίπλωμα Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί ἐπαρκῆ γνώσιν λειτουργικοῦ τυπικοῦ. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά διορίσῃ, ὡς Ψάλτην, καί πρόσωπον, τό ὅποιον στερεῖται πτυχίου Σχολῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς

Μουσικής, μόνον ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη πρὸς τοῦτο. Αἱ ἀπολαβαὶ τῶν Ψαλτῶν καὶ τῶν Νεωκόρων καθορίζονται διὰ συμβάσεως, τὴν ὁποίαν συνάπτει ἡ Ἐνορία μετ' αὐτῶν, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ἀρχιερέως. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, ἐπιτρέπεται ἡ ἐθελοντικὴ διακονία προσώπου τινός, ὡς Ψάλτου, ἢ Νεωκόρου, ἄνευ μισθοῦ, τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Ἀρχιερέως.

3. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ ἀπολύσῃ Ψάλτην, ἢ Νεωκόρον, διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α) ἀνεπάρκειαν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, καὶ β) διαγωγὴν ἀνάρμοστον, ἢ ἀσυμβίβαστον, πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν.

4. Οἱ ἀνωτέρω ἀποχωροῦν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 65ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ὁ Ἀρχιερεὺς, τῇ εἰσηγήσει τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, δύναται ὅπως παρατείνῃ τὴν διακονίαν, ἢ διορίσῃ Ψάλτην, ἢ Νεωκόρον, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 65ου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν, δι' ὠρισμένην μόνον χρονικὴν περίοδον.

5. Οἱ Ψάλται καὶ οἱ Νεωκόροι, ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀκολουθοῦν τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἐφημερίου καὶ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 50

Οἱ λαϊκοί, οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τινι Ναῶ, ὑπόκεινται εἰς τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ὅστις, διὰ παραβάσεις ἀναγομένας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, δύναται ὅπως ἐπιβάλλῃ, μετὰ προηγουμένην κλήσιν αὐτῶν εἰς ἀπολογίαν, τὴν ποινὴν τῆς προσωρινῆς παύσεως, ἢ τῆς ὀριστικῆς ἀπολύσεως, αὐτῶν.

Ἄρθρον 51

Οὐδεὶς δύναται ὅπως κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον ἐν Ναῶ, ἄνευ τῆς κανονικῆς ἀδείας τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 52

Ἐνοριακαὶ Ἐπιτροπαί

Ἐκάστη Ἐνορία διοικεῖται ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς. Αὕτη συγκροτεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν. Εἰς ἰδιαίτερος πολυπληθεῖς ἔνορίας, δύναται ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ὅπως ἀυξηθῆ, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως. Ἡ διακονία μέλους τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ἄμισθος.

Άρθρον 53**Έκλογή μελών τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς**

1. Ἡ ἐκλογή τῶν λαϊκῶν μελῶν γίνεται ὑπό τῶν ἐνοριτῶν, ἀνά τετραετίαν, ἐντός τοῦ δευτέρου δεκαπενθημέρου τοῦ μηνός Ἰανουαρίου.
2. Ἐκλόγιμοι, ὡς μέλη τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς, εἶναι οἱ ἔχοντες συμπληρωμένον τό εἰκοστόν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν καί ὄντες ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ τῆς Ένορίας.
3. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νά ἐκλεγοῦν, ὡς μέλη τῆς Ένοριακῆς Έπιτροπῆς, ὑποβάλλουν ἐγγράφως, εἰς τόν προϊστάμενον τῆς Ένορίας, μίαν τοῦλάχιστον ἐβδομάδα πρό τῆς ἐκλογῆς, αἴτησιν ὑποψηφιότητος.
4. Ὑποψηφιότητα δέν δύναται νά ὑποβάλῃ πρόσωπον, τό ὁποῖον ἔχει συγγένειαν μέχρι δευτέρου βαθμοῦ ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, πρὸς τοὺς Ἐφημερίους τῆς Ένορίας, ὡς καί αἱ πρεσβυτέραι αὐτῶν. Εἰς περιπτώσεις, ἐν τούτοις, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς κρίνει εὐλογον τὴν ὑποψηφιότητα, ἢ τόν διορισμόν, συγγενικοῦ πρὸς τόν Ἐφημέριον προσώπου, δύναται, κατ' ἐξαίρεσιν, ὅπως ἐπιτρέψῃ τοῦτο.
5. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά ἀποκλείσῃ ὑποψηφιότητά τινα δι' εὐλογον αἰτίαν.

Άρθρον 54

- Μετ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ἐκλογὴν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν προκηρύττει ὁ Ἀρχιερεὺς, δι' ἐγκυκλίου, δι' ἧς ὀρίζονται τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκλογικὴν διαδικασίαν.
- Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται, δι' εὐλογον αἰτίαν, νά ἀναβάλῃ τὴν ἐκλογὴν εἰς τινα Ἐνορίαν, ἕως οὗ ἄρθῃ ὁ λόγος τῆς ἀναβολῆς.

Άρθρον 55

Ἐκλέκτορες εἶναι πάντες οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Ένορίας, οἱ ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ αὐτῆς, ὡς οὗτος προβλέπεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 23 τοῦ παρόντος, ὅστις ἀναθεωρεῖται πρὸς τοῦτο, κατ' ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἄρθρῳ προβλεπομένων. Κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν ταύτην δύνανται ὅπως ἐγγραφοῦν καί οἱ ἐν Κύπρῳ διαβιοῦντες ἀπόδημοι τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας.

Άρθρον 56

1. Τὴν ἐκλογὴν διεξάγει τριμελής Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμέ-

νη από τόν προϊστάμενον τῆς Ἐνορίας καί δύο κληρικούς αὐτῆς. Ἐάν ἀντίστοιχος ἀριθμός κληρικῶν δέν ὑπάρχη, ἡ Ἐφορευτική Ἐπιτροπή συμπληροῦται, ἀναλόγως, ἀπό μέλη τῆς Ἐνορίας, ὀριζόμενα ὑπό τοῦ προϊσταμένου.

2. Ἡ ἐκλογή γίνεται διά μυστικῆς, διά ψηφοδελτίων, σφραγιζομένων διά τῆς σφραγίδος τῆς Ἐνορίας, ψηφοφορίας. Οἱ ἐκλογεῖς ψηφίζουν ἕν, ἢ καί περισσότερα, ὀνόματα τῆς ἐπιλογῆς αὐτῶν, μή ὑπερβαίνοντα τόν προβλεπόμενον ἀριθμόν τῶν αἰρετῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Μετά τό πέρας τῆς ἐκλογῆς, γίνεται ὑπό τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἡ διαλογή τῶν ψήφων, τῶν ὑποψηφίων δικαιουμένων νά παρίστανται αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπων, ἀνακηρύσσονται δέ οἱ πλειονοψηφήσαντες ὡς ἐπιτυχόντες, συντασσομένου ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ σχετικοῦ πρακτικοῦ καί ὑπογραφομένου ὑπό τῶν μελῶν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῆς ἀπερχομένης Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς περίπτωσιν ἰσοψηφίας, ὁ ἐπιτυχῶν ἀνακηρύσσεται διά κλήρου.

4. Τό πρακτικόν ἐκλογῆς διαβιβάζεται, ὑπό τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τόν Ἀρχιερέα.

Ἄρθρον 57

1. Ἐνστάσεις, κατά τοῦ κύρους τῆς ἐκλογῆς, δύνανται νά ὑποβληθοῦν ἐγγράφως πρὸς τόν Ἀρχιερέα, ὑπό οἰουδήποτε ἐγγεγραμμένου εἰς τοὺς ἐκλογικούς καταλόγους τῆς Ἐνορίας, ἐντός τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς, διά τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ ἐπί ἐνστάσεων, κατά τοῦ κύρους ἐκλογῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως εἶναι τελεσίδικος.

3. Ἐφ' ὅσον προκύψει ἀνάγκη ἐπαναλήψεως τῆς ἐκλογῆς, αὕτη διεξάγεται ἐντός μηνός.

Ἄρθρον 58

1. Ὁ Ἀρχιερεὺς ἐγκρίνει τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς καί διορίζει τοὺς ἐπιτυχόντας.

2. Ὁ Ἀρχιερεὺς δέν ἐγκρίνει τὴν ἐκλογὴν, ἐφ' ὅσον ἔχει μετάσχει εἰς αὐτὴν μικρότερος ἀριθμὸς τοῦ δέκα τοῖς ἑκατόν τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ καταλόγῳ. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ὡς καί εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αἱ ὑποψηφιότητες εἶναι ὀλιγώτεροι τοῦ προβλεπομένου ἀριθμοῦ, ὁ Ἀρχιερεὺς διορίζει, ἢ συμπληροῖ, τὴν Ἐνοριακὴν Ἐπιτροπὴν.

3. Ἐν περιπτώσει ἐκλογῆς προσώπων, ἐχόντων πρὸς ἑαυτὰ συγγένειαν δευτέρου βαθμοῦ ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, ἢ ὄντων συζύγων, ὁ Ἀρχιερεὺς διορίζει τὸ ἐξ αὐτῶν λαβόν τὰς περισσοτέρας ψήφους. Τὰς θέσεις τῶν οὕτω μὴ ἐγκρινομένων καταλαμβάνουν οἱ ἐπιλαχόντες, ἐλλείπει δέ τοιούτων, διορίζει ὁ Ἀρχιερεὺς.

Ἄρθρον 59

Πλήρωσις κενῆς θέσεως

Κενωθείσης θέσεως ἐν τῇ Ἐνοριακῇ Ἐπιτροπῇ, ἡ πλήρωσις αὐτῆς γίνεται ὑπὸ τῶν ἐπιλαχόντων, κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἀνακηρύξεως αὐτῶν, ἐλλείπει δέ τούτων ἡ Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ, ἐν ἀπαρτίᾳ οὕσα, προτείνει πρὸς τὸν Ἀρχιερέα πρόσωπον πρὸς πλήρωσιν τῆς θέσεως. Ἐάν αἱ κενωθείσαι θέσεις ἐν τῇ Ἐνοριακῇ Ἐπιτροπῇ εἶναι τόσαι, ὥστε νά μὴ εἶναι δυνατόν νά σχηματισθῇ ἀπαρτία τῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ πλήρωσις τῶν θέσεων γίνεται δι' ἐκλογῆς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω προβλεπόμενα. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἡ θητεία τῶν νέων μελῶν λήγει ὁμοῦ μετὰ τῆς θητείας τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 60

Λειτουργία τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς

Ἐκάστη Ἐνοριακὴ Ἐπιτροπὴ, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτῆς, ἐκλέγει, μεταξύ τῶν μελῶν αὐτῆς, τὸν ταμίαν καὶ τὸν γραμματέα.

Ὁ ταμίαις δέον νά παρέχῃ ἐγγύησιν, οἷαν ἤθελε κρίνει ἀναγκαίαν ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς.

Ἄρθρον 61

Παῦσις Ἐνοριακοῦ Ἐπιτρόπου, ἢ Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς

1. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά προβῇ εἰς τὴν παῦσιν μέλους τινός τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, εἴτε καὶ τοῦ συνόλου αὐτῆς:

- α) Ἐάν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀρχιερέως, μέλος Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ αὐτῆ, ὡς σῶμα, ὀλιγορῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, ἢ αὐτῆς, ἢ διαχειρίζεται ἐπιζημίως τὰ τῆς περιουσίας τῆς Ἐνορίας, ἢ δεικνύη διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὸ ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον κατέχει.
- β) Ἐάν, κατὰ τὴν ἐξέλεγχσιν, εὑρεθῇ ὅτι εἰς τὸ ταμεῖον ὑπάρχει ἔλλειμμα, ἢ ἔάν ὁ ταμίαις, ἢ ὅλη ἡ Ἐπιτροπὴ, κληθέντες πρὸς ἐξέλεγχσιν,

–41–

ήρνήθησαν, ή απέφυγον άδικαιολογήτως νά συμμορφωθοϋν πρός ταύτην.

γ) Έάν δέν συμμορφοϋται πρός τάς διατάξεις τοϋ παρόντος Καταστατικού Χάρτου.

2. Οί οϋτως παυόμενοι στεροϋνται τοϋ δικαιώματος έπανεκλογής κατά τάς έπομένας, άπό τής παύσεως αύτών, έκλογάς.

Άρθρον 62

Καθήκοντα τής Ένοριακής Έπιτροπής

Καθήκοντα έκάστης Ένοριακής Έπιτροπής είναι:

- α) Νά διοική πᾶσαν τήν κινητήν καί άκίνητον περιουσίαν τής Ένορίας, συμφώνως πρός τόν παρόντα Καταστατικό Χάρτην.
- β) Νά μεριμνᾷ περί τής καλής συντηρήσεως τών Έρω̄ν Ναών καί τής έν αύτοῖς τάξεως.
- γ) Νά προτείνη τούς Ψάλτας καί τούς Νεωκόρους, μετά σύμφωνον γνώμην τών Έφημερίων.

Άρθρον 63

Ένοριακά Ταμεία

Παρ' έκάστη Ένορία λειτουργεί ἴδιον Ένοριακό Ταμείον. Τά περί τής λειτουργίας τών Ένοριακών Ταμείων περιλαμβάνονται έν τῷ Παραρτήματι Γ' τοϋ παρόντος.

Άρθρον 64

Έγκρισις πράξεως Ένοριακής Έπιτροπής

Οϋδεμία πρᾶξις τής Ένοριακής Έπιτροπής δεσμεύει καθ' οίονδήποτε τρόπον τήν Ένορίαν, έάν δέν έγκριθῆ έγγράφως ύπό τοϋ οικείου Άρχιερέως. Οϋδεμία πρᾶξις διαχειρίσεως δεσμεύει νομικῶς τήν Έπαρχίαν, έφ' ὅσον δέν έχει τύχει τής έγκρίσεως τής Θρονικής Έπιτροπής, ή τής Έεράς Συνόδου, ένθα τοϋτο προβλέπεται.

Ε'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΟΝΩΝ

Ἄρθρον 65

Μοναί

1. Αἱ Μοναί διακρίνονται εἰς: α) Βασιλικάς καί Σταυροπηγιακάς, καί β) Ἐπαρχιακάς.

Βασιλικαί καί Σταυροπηγιακαί εἶναι αἱ Μοναί τοῦ Κύκκου, τοῦ Μαχαιρᾶ, τοῦ Ἀγίου Νεοφύτου καί τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἐπαρχιακαί εἶναι πᾶσαι αἱ λοιπαί ἀνδρῶν καί γυναικειαί ἐν λειτουργίᾳ Μοναί.

2. Αἱ Βασιλικαί καί Σταυροπηγιακαί Μοναί ἀπολαύουν τοῦ προνομίου τῆς αὐτονομίας εἰς τὰ περί τήν ἐσωτερικήν αὐτῶν διοίκησιν καί τήν διαχείρισιν τῶν κατ' αὐτάς, τελοῦσαι, συνωδὰ τοῖς Πατριαρχικοῖς, ἢ Ἀρχιεπισκοπικοῖς, ἢ Συνοδικοῖς, Σιγιλίοις, ὑπό τήν πνευματικήν καί κανονικήν ἐποπτείαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, οὗτινος τό ὄνομα μνημονεύεται ἐν αὐταῖς κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας.

3. Αἱ Ἐπαρχιακαί Μοναί διοικῶνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτῶν κανονισμοῦ. Τελοῦν ὑπό τήν πνευματικήν καί κανονικήν δικαιοδοσίαν τοῦ κυριάρχου τῆς Ἐπαρχίας Ἀρχιερέως, ὅστις ἔχει τό καθῆκον ὅπως ἐπαγρυπνῇ, ἵνα ἡ διοίκησις τῶν Μονῶν τῆς Ἐπαρχίας αὐτοῦ καί ὁ βίος τῶν μοναχῶν τελοῦν ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὰς κανονικάς ἐπιταγάς.

4. Τήν κυριότητα τῶν διαλελυμένων Μονῶν ἔχει ὁ Θρόνος, εἰς τόν ὁποῖον αὐταί ἀνήκουν.

5. Μονή, ἢ Μετόχιον αὐτῆς, ἢ ἄλλης μορφῆς μοναστικόν καθίδρυμα, δέν δύναται νά ἰδρυθῇ, ἢ ἐπανασυσταθῇ, ἄνευ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λαμβανομένης μετ' εἰσήγησιν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως. Οἱ ἐπιχειροῦντες, ὅπως συστήσουν αὐτοβούλως μοναστικόν καθίδρυμα, ὑπόκεινται εἰς κανονικάς κυρώσεις.

6. α) Ἡ Ἱερά Σύνοδος, τῇ αἰτήσῃ τῆς Μονῆς, καί μετὰ σύμφωνον γνώμην τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἀποφασίζει τήν, δι' εὐλογον αἰτίαν, διάλυσιν, ἢ μετατόπισιν, αὐτῆς, ἢ τήν συγχώνευσιν αὐτῆς μετ' ἄλλης. Ἐν περιπτώσει διαλύσεως, οἱ μοναχοί τῆς διαλυομένης Μονῆς προστίθενται εἰς τὰς Ἀδελφότητας ἄλλης Μονῆς, ἢ ἄλλων Μονῶν, κατὰ τήν ἐπιλογὴν ἐκάστου.

β) Ἐν περιπτώσει διαλύσεως Μονῆς τινος, ἡ περιουσία αὐτῆς περιέρχεται εἰς τήν κυριότητα τῆς Ἐπαρχίας, ὑπό τήν δικαιοδοσίαν τῆς ὁποίας ὑπήγετο αὕτη.

γ) Ἐν περιπτώσει συγχωνεύσεως Μονῶν, ἡ περιουσία αὐτῶν περιέρχεται εἰς τὴν κυριότητα τῆς Μονῆς, ἣτις προέρχεται ἐκ τῆς συγχωνεύσεως.

7. Ἐκάστη Μονὴ ἔχει ἴδιον ἐσωτερικὸν κανονισμόν, ρυθμίζοντα τὰ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως αὐτῆς, τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν ἀδελφῶν καὶ τὰ διακονήματα αὐτῶν. Ὁ κανονισμὸς οὗτος, ψηφιζόμενος ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος τῆς Μονῆς, ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῷ οἰκείῳ Ἀρχιερεῖ, ἐπὶ δὲ τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ πρὸς ἐπικύρωσιν. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὀφείλει, εὐρίσκων τοῦτον σύμφωνον πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τὰς περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου διατάξεις καὶ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην, ὅπως ἐπικυρώσῃ τοῦτον, ἄλλως δέ, ὅπως ἐπιστρέψῃ τοῦτον μετὰ τῶν παρατηρήσεων καὶ ὑποδείξεων αὐτοῦ. Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀρχιερεὺς ἀρνηθῇ τὴν ἐπικύρωσιν, ἢ ἀμελήσῃ ὅπως ἀποφανθῇ ἐντὸς τριμήνου, ἡ Μονὴ δύναται ὅπως ἀπευθυνθῇ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον, ἢ ὁποῖα καὶ ἀποφαίνεται ὀριστικῶς.

8. Ἐπαξ τοῦλάχιστον τοῦ ἔτους συγκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἡγουμένου ἡ τακτικὴ Σύναξις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὑποβάλλει οὗτος γραπτὴν ἔκθεσιν, περὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διαχειρίσεως τῶν τῆς Μονῆς, περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰ διακονήματα καὶ περὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτῶν ἐξελιξεως, καὶ ποιεῖται τὰς δεούσας εἰσηγήσεις, ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνηται ἡ συνεχὴς πρόοδος τῆς Μονῆς. Ἡ Ἀδελφότης συζητεῖ περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς ὑποβαλλομένης ἐκθέσεως, ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις αὐτῆς, προβαίνει εἰς τὰς δεούσας συστάσεις καὶ ὑποδείξεις καὶ ψηφίζει τὸν προϋπολογισμόν τῆς Μονῆς. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀδελφότητος λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν, τοῦ Ἡγουμένου ἔχοντος, ἐπὶ ἰσοψηφίας, τὴν νικῶσαν ψῆφον. Αἱ ἀποφάσεις εἶναι ὑποχρεωτικαὶ διὰ τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, ὡς καὶ διὰ πάντα ἀδελφόν, ἐφ' ὅσον δέν ἀντίκεινται πρὸς τοὺς Ἱερούς Κανόνας, τὰς περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου διατάξεις, τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου καὶ τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμόν τῆς Μονῆς. Ἐκτελεστικὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἀδελφότητος εἶναι ὁ Ἡγούμενος, ὅστις καὶ καθίσταται ὑπόλογος διὰ τυχόν παράλειψιν, ἢ ἄρνησιν, ἐκτελέσεως ἀποφάσεως.

9. Ἐκτάκτως συγκαλεῖται ἡ Σύναξις τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ὡς ἂν ὁ Ἡγούμενος κρίνῃ εὐλόγον, ὅπως λάβῃ τὴν γνώμην αὐτῆς ἐπὶ σοβαρῶν θεμάτων, ἢ θεμάτων ὑπερβαίνοντων τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, ἢ ὡς ἂν τὰ δύο τρίτα τοῦ συνόλου τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ζητήσουν τοῦτο.

10. Τά περί τοῦ χρόνου καί τοῦ τρόπου τῆς συγκλήσεως τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος καί τά περί τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς καθορίζονται διά τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ ἐκάστης Μονῆς.

11. Αἱ Μοναί εἶναι νομικά πρόσωπα καί ἐκπροσωποῦνται ἐνώπιον τρίτων ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, ἢ τοῦ ὀριζομένου ἀντιπροσώπου αὐτοῦ.

12. Ἐκάστη Μονή ἔχει ἴδιον μοναχολόγιον, εἰς ὃ ἀναγράφονται τά ὀνόματα τῶν μοναχῶν καί τῶν δοκίμων αὐτῆς.

Ἄρθρον 66

Μοναχοί

1. Ἡ πρόσκτησις τῆς μοναχικῆς ιδιότητος συντελεῖται διά τῆς μοναχικῆς κουρᾶς.

2. Διά νά ἐνταχθῇ τις εἰς μοναχικήν Ἀδελφότητα ὡς δόκιμος, ἢ μοναχός, δεόν ὅπως ἔχη συμπληρωμένον τό 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἡ περίοδος τῆς δοκιμασίας εἶναι τριετής, ἥτις ὅμως δύναται νά περιορισθῇ χρονικῶς, μετ' ἀπόφασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, εἰς περιπτώσεις προσώπων ἐφιεμένων τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως, ὠρίμων τῆ ἡλικία καί τῆ πνευματικῆ ζωῆ καί ἐχόντων ἐπαρκῆ ἐξοικείωσιν πρὸς τήν μοναχικήν βιοτήν.

3. Ἡ κουρά εἰς τάς ἀνδράς Ἐπαρχιακᾶς Μονᾶς τελεῖται ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, ἢ ἐτέρου κληρικοῦ, προσκαλουμένου ὑπό τοῦ Ἡγουμένου. Διά τήν τέλεσιν τῆς κουρᾶς ἀπαιτεῖται γραπτὴ ἄδεια τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, παρεχομένη τῇ αἰτήσει τῆς Μονῆς. Ἡ κουρά εἰς τάς γυναικεῖας Μονᾶς τελεῖται, τῇ αἰτήσει τῆς Μονῆς, ὑπό τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἢ ἄλλου κληρικοῦ, εἰς ὃν οὗτος ἤθελεν ἀναθέσει τήν τέλεσιν ταύτης. Ὁ προβαίνων εἰς κουράν ἄνευ ἀδείας ὑπόκειται εἰς κανονικάς κυρώσεις. Ἡ κουρά μοναχοῦ εἰς τάς Σταυροπηγιακᾶς Μονᾶς ἀνακοινοῦται, διά τήν κανονικήν τάξιν, εἰς τόν Ἀρχιεπίσκοπον.

4. α) Ὁ κανονικῶς καρεῖς παραμένει ἰσοβίως μοναχός. Ὁφείλει νά ὑπακούῃ προθύμως εἰς τάς μοναστηριακᾶς ἀρχάς, νά ἐκτελῇ ἀναντιρρήτως τά ἀνατιθέμενα εἰς αὐτόν διακονήματα, νά προσέρχηται εἰς τάς λατρευτικᾶς συνάξεις, παρεκτός εὐλόγου αἰτίας, ἐκπληρῶν ἐν τῇ καθ' ἡμέραν πολιτεία αὐτοῦ τᾶς μοναχικᾶς ἐπαγγελίας καί ὑποσχέσεις.
- β) Οἱ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἀμελοῦντες τά καθήκοντα αὐτῶν καί τᾶς ἐπιβαλλομένας αὐτοῖς ὑποχρεώσεις, ἢ οἱ ἐνεργοῦντες κατὰ παράβασιν τῶν κανονικῶν διατάξεων, ὑπόκεινται εἰς κανονικάς

κυρώσεις, κατά τάς διατάξεις του Καταστατικού Χάρτου και του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής.

5. Είς πάσας τάς Μονάς οί άδελφοί έσθίουν έν κοινή τραπέζη και λαμβάνουν έκ τής Μονής πάντα τά χρειώδη, καθ' όν τρόπον όρίζεται έν τώ έσωτερικώ κανονισμώ έκάστης.

6. Μοναχός τις δέν δύναται νά άποχωρήση έκ τής Μονής τής μετανοίας αύτου, ει μή δι' άποχρώντα λόγον, έκτιμώμενον υπό του 'Ηγουμένου. Είς τήν περίπτωση ταύτην χορηγείται είς αύτόν κανονικόν άπολυτήριο. Τό άπολυτήριο έκδίδει ό οικείος 'Αρχιερέυς, τή είσηγήσει του 'Ηγουμένου. Μοναχός, έγκαταλείπων αυθαιρέτως τήν Μονήν και έπιμόνως άρνούμενος νά έπιστρέψη είς αύτήν, υπόκειται είς κανονικάς κυρώσεις.

7. Ουδέμιάν προσωπικήν περιουσίαν δικαιούται νά έχη ό μοναχός, υποχρεούμενος όπως τήν ύφισταμένην περιουσίαν αύτου διανείμη πρό τής κουράς, τηρουμένων των τυχόν υπό των νόμων τής Πολιτείας προβλεπομένων ως πρός τά δικαιώματα των κληρονόμων αύτου, τήν δε άποκτωμένην καθ' οιονδήποτε τρόπον, μετά τήν κουράν, μεταβιβάση είς τήν Μονήν έντός εύλόγου χρονικού διαστήματος, μή υπερβαίνοντος, πάντως, τό έν έτος από τής κτήσεως.

"Αρθρον 67

Ό 'Ηγούμενος

1. Πνευματικός Πατήρ έκάστης μοναχικής 'Αδελφότητας είναι ό 'Ηγούμενος, όστις έκλέγεται συμφώνως πρός τάς διατάξεις του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής, διά μυστικής ψηφοφορίας, υπό πάντων των μοναχών μελών τής 'Αδελφότητας.

2. 'Εκλέξιμοι, ως 'Ηγούμενοι, είναι τά μέλη τής 'Αδελφότητας, ηλικίας ούχι μικρότερας των τριάκοντα πέντε έτών, τά όποία κέκτηνται τήν μοναχικήν ιδιότητα τουλάχιστον από πενταετίας. Ό εκλεγόμενος ως 'Ηγούμενος δέον όπως διακρίνηται διά τόν έναρτετον βίον, τό εκκλησιαστικόν φρόνημα, τήν ικανότητα πρός διοίκησιν και τήν μόρφωσιν. Είς έξαιρετικές περιπτώσεις, και έφ' όσον τά τρία τέταρτα των μελών τής 'Αδελφότητας συμφωνούν, δύναται νά εκλεγη ως 'Ηγούμενος μοναχός έξ άλλης Μονής.

3. 'Η εκλογή νέου 'Ηγουμένου γίνεται έντός μηνός από τής χηρείας, εκτός εάν όρίζεται άλλως υπό του έσωτερικού κανονισμού τής Μονής. 'Εάν, δι' οιονδήποτε λόγον, παρέλθη άπρακτος ή προθεσμία αύτη, ό 'Ηγούμενος διορίζεται υπό του οικείου 'Αρχιερέως, ή, άμελούντος τούτου, υπό τής 'Ιεράς Συνόδου.

4. Ἐπί Μονῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν δέν ὑπερβαίνει τοὺς τέσσαρας, ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς διορίζει Προϊστάμενον, κατὰ προτίμησιν ἐκ τῶν μοναχῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεὺς παραλείψῃ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς καθ' οἰονδήποτε τρόπου κενώσεως τῆς θέσεως, τὸν Προϊστάμενον διορίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος, τῇ αἰτήσῃ τῆς Ἀδελφότητος. Ὁ Προϊστάμενος ἀσκεῖ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἡγουμένου καὶ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος, ἀναλόγως ἐφαρμοζομένας.

5. Ὁ ἐκλεγείς Ἡγούμενος χειροτονεῖται εἰς πρεσβύτερον, ἐφ' ὅσον δέν φέρει ἤδη τὸν βαθμὸν τοῦτον, καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὸ ἀξίωμα, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, διὰ χειροθεσίας. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ὁ Ἡγούμενος δύναται νὰ παραμείνῃ καὶ ἀπλοῦς μοναχός. Ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν χειροτονίαν, ἢ τὴν ἐγκατάστασιν, ἐν περιπτώσει κανονικῶν κωλυμάτων ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκλεγέντος, ἢ μὴ τηρήσεως τῶν προβλεπομένων διατάξεων περὶ τῆς ἐκλογῆς. Ἡ τοιαύτη ἄρνησις δεόν ὅπως ἀναγγέλληται, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν, εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον. Τοῦτο, ἢ ὁ ἐψηφισμένος Ἡγούμενος, δικαιοῦνται ὅπως προσφύγουν κατὰ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀναγγελίας, εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον. Αὕτη συγκαλεῖται, ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς προσφυγῆς, καὶ ἀποφασίζει ἠτιολογημένως καὶ ὀριστικῶς.

6. Ἐν τοῖς γυναικείοις μοναστηρίοις, ἡ ἐγκατάστασις τῆς ἐκλεγείσης Ἡγουμένης γίνεται διὰ χειροθεσίας ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἐφαρμοζομένων τῶν ἀνωτέρω περὶ Ἡγουμένων τῶν ἀνδρῶν Μονῶν προβλεπομένων.

7. Ὁ νομίμως ἐγκατασταθεὶς ὡς Ἡγούμενος διατηρεῖ τὸ ἀξίωμα ἰσοβίως, ἐκτὸς ἐάν παραιτηθῇ οἰκειοθελῶς, ἢ παυθῇ κανονικῶς. Ὁ Ἡγούμενος ὑποχρεοῦται ὅπως διαμένῃ ἐν τῇ Μονῇ διαρκῶς, φέρηται ἠπίως καὶ πατρικῶς πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀδελφούς, διάγῃ σωφρόνως, παρέχων ἑαυτὸν πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸν χρηστοῦ καὶ ἀδιαβλήτου μοναχικοῦ βίου, καὶ συνδιαιτᾶται μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ. Ὁφείλει ὅπως παρακολουθῇ ἀγρύπνως τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν καὶ ἐξέλιξιν τῶν ἀδελφῶν, τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὰς ἀκολουθίας καὶ τελετάς, κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Μονῆς, καὶ τὴν ἐπιμελῆ καὶ μετὰ ζήλου ἐπιτέλεσιν τῶν διακονημάτων αὐτῶν. Ὑποχρεοῦται ὅπως νουθετῇ, ἢ ἐπιτιμᾷ, αὐτούς, ὡς πατὴρ, διὰ τὰς τυχόν ἀτόπους αὐτῶν πράξεις, ἢ παραλείψεις, καὶ ἐπιβάλλῃ, ὡς πατὴρ, ὡς ἀνάγκη, τὰ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ἀνήκοντα κανονικὰ ἐπιτίμια, ἢ, εἰς σοβαροτέρας περιπτώσεις, παραπέμπῃ τούτους:

α) εις τό Ἡγουμενοσυμβούλιον, β) εις τήν Ἀδελφότητα, καί γ) εις τόν οἰκείον Ἀρχιερέα, ἀναλόγως. Ἐν ἣ περιπτώσει παραστή ἀνάγκη, ὅπως μεταβῆ ἐκτός τῆς Μονῆς, ἡ ἀπουσία αὐτοῦ δέον ὅπως μὴ παρατείνηται πέραν τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου χρόνου. Ἐάν λόγοι σοβαροὶ ἐπιβάλλουν τήν παραμονήν αὐτοῦ ἐκτός τῆς Μονῆς πέραν τῶν ὀκτώ ἡμερῶν, ὀφείλει ὅπως ἐνημερώσῃ περί τούτου τό Ἡγουμενοσυμβούλιον καί λάβῃ κανονικὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 68

Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον

1. Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῆς Ἀδελφότητος, ἐπὶ τετραετεί θητεία, διὰ τήν διοίκησιν τῆς Μονῆς καί τήν διαχείρισιν τῆς περιουσίας αὐτῆς. Ὡς μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐκλέγονται, εις Μονάς κεκτημένας ἕως δέκα μοναχοῦς, δύο σύμβουλοι, εις δέ Μονάς ἀριθμούσας πλείονας τούτων, τέσσαρες. Ὁ Ἡγούμενος, μετὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, συναποφασίζουσι, μὴ δυναμένων τοῦ Ἡγουμένου, ἢ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, νά προβαίνουν εις οἰανδήποτε μονομερῆ ἐνέργειαν. Εἰς περίπτωσιν διαφωνίας, ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας. Ἐπὶ ἰσοψηφίας, ἔχει νικῶσαν ψῆφον ὁ Ἡγούμενος.

2. Ἐκλέξιμοι, ὡς μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, εἶναι πάντες οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἀπὸ τριετίας, τοῦλάχιστον, ὄντες μοναχοὶ καί ἔχοντες ἡλικίαν οὐχὶ μικροτέραν τῶν εἰκοσιεπτὰ ἐτῶν. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δέν ὑπάρχουν ἀδελφοὶ ἱκανοὶ διὰ τήν θέσιν ταύτην, ἔχοντες τὰ ἀνωτέρω προσόντα, εἶναι δυνατὴ ἡ κατ' ἐξαίρεσιν ἐκλογή, ὡς μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐτέρων μοναχῶν τῆς Μονῆς. Ἡ ἐκλογή γίνεται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

3. Τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὀφείλουσι ὅπως προβάλλουν ἑαυτὰ ὡς πρότυπα τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, διδάσκοντα ἐμπράκτως τήν ἀγάπην καί τήν ταπεινώσιν, ἐπιμελούμενα τῶν ἀδελφῶν καί τῶν ἀναγκῶν τῆς Μονῆς καί παρέχοντα αὐτὰ πρῶτα πλήρη τόν σεβασμὸν εις τοὺς κοινοβιακοὺς ὄρους.

Ἄρθρον 69

Πειθαρχικά Ὑργανα

1. Ἡ πειθαρχικὴ καί δικαστικὴ ἐξουσία, ἐπὶ παραπτωμάτων μοναχῶν, ἀσκεῖται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ ἐκάστης Μονῆς.

2. Εάν, μετά τήν επιβολήν, υπό τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, τῶν προβλεπομένων μέτρων, ἢ κανονικῶν κυρώσεων, μοναχός τις μένη ἀδιόρθωτος, μηδενός ὑπολειπομένου μέσου πρός συμμόρφωσιν αὐτοῦ, δύναται νά κηρυχθῆ, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἀδελφότητος, ἐγκρινομένης ὑπό τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἀποκεκομμένος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὅποτε στερεῖται παντός προσήκοντος τῷ ἀδελφῷ τῆς Μονῆς δικαίωματος. Ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ ἀμελείας αὐτοῦ πέραν τοῦ μηνός, ὅπως ἐγκρίνη τήν περί ἀποκοπῆς ἀδελφοῦ τινος ἀπόφασιν τῆς Ἀδελφότητος, αὕτη ἔχει δικαίωμα ἀναφορᾶς πρός τήν Ἱεράν Σύνοδον, ἣτις ἀποφαίνεται ὀριστικῶς. Διαρκούσης τῆς ἐκκρεμότητος τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ ἐντός μηνός ἀπό τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν, δικαιούται εἰς προσφυγήν ἐνώπιον αὐτῶν καί ὁ μοναχός.

Ἄρθρον 70

Μοναστηριακή Περιουσία

1. Τήν περιουσίαν ἐκάστης Μονῆς διαχειρίζεται ὁ Ἡγούμενος μετά τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

2. Πολύτιμα ἐκκλησιαστικά, ἢ ἱστορικῆς, ἢ καλλιτεχνικῆς, ἀξίας, ἀντικείμενα τῆς Μονῆς καί ἡ Βιβλιοθήκη αὐτῆς δέον ὅπως τυγχάνουν τῆς ἰδιαίτερας προσοχῆς καί μερίμνης τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καί διαφυλάττωνται ἀσφαλῶς. Δέν ἐπιτρέπεται ἡ πώλησις, ἢ δωρεά, τῶν χειρογράφων καί παλαιτύπων βιβλίων τῆς Βιβλιοθήκης καί πολυτίμων ἀντικειμένων τῆς Μονῆς. Τό Ἡγουμενοσυμβούλιον ὑποχρεοῦται ὅπως καταρτίσῃ ἐπίσημον κατάλογον τῶν ἀντικειμένων τούτων καί, ἐπί τῇ βάσει αὐτοῦ, νά ἐλέγῃ, τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, τήν Βιβλιοθήκην καί τό Σκευοφυλάκιον τῆς Μονῆς. Ὁ τοιοῦτος ἐπίσημος κατάλογος ἀνανεοῦται ἀνά ἑπταετίαν καί, προκειμένου περί Ἐπαρχιακῶν Μονῶν, ἀντίγραφον τούτου, δεόντως κεκρωμένον, ἀποστέλλεται εἰς τόν οἰκεῖον Ἀρχιερέα.

3. Ἐπιφυλασσομένων τῶν περί ἐλέγχου διατάξεων τοῦ Παραρτήματος Γ' τοῦ παρόντος, ὁ Ἀρχιερεύς, προκειμένου περί Ἐπαρχιακῶν Μονῶν, ἢ ἡ Ἱερά Σύνοδος, προκειμένου περί Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, δύνανται νά διατάσσουν ἔρευναν περί τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας αὐτῶν καί προβαίνουν εἰς τὰς δεούσας παρατηρήσεις καί ἐνεργείας, διά τήν διαφύλαξιν τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας καί τήν καλήν διαχείρισιν αὐτῆς. Ὁ Ἀρχιερεύς, ἢ ἡ Ἱερά Σύνοδος, δύνανται ὅπως ἐπιβάλλουν καί πνευματικὰς ποινας, εἰς περιπτώσεις ἀνωμάλου διαχειρίσεως, ἢ ἐφ' ὅσον δέν εἰσακούωνται εἰς τὰς ὑποδείξεις αὐτῶν.

Ζ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Άρθρον 71

Σύστασις Ίδρυμάτων

Εἰς ἑκάστην Ἐπαρχίαν, ἀναλόγως τῶν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν καί τῶν προσόδων αὐτῆς, ἰδρύονται, κατὰ τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, φιλανθρωπικά, κοινωνικά καί πολιτιστικά Ίδρύματα, διὰ τήν συμπαράστασιν πρὸς τόν πάσχοντα ἄνθρωπον, διὰ τήν ἔκφρασιν τῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τήν κοινωνίαν καί διὰ τήν διάδοσιν καί προβολήν τοῦ Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ.

Άρθρον 72

Διοίκησις Ίδρυμάτων

Ίδρύματα, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας συσταθέντα, διοικοῦνται κατὰ τάς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ αὐτῶν, ἐγκρινομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως.

Άρθρον 73

1. Προκειμένου περί Ίδρυμάτων, συστηνομένων ὑπὸ φυσικοῦ προσώπου, εἴτε ἐν ζωῇ εἴτε αἰτίᾳ θανάτου, καί τιθεμένων ὑπὸ τήν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἢ Ἀρχιερέως, ἢ Μονῆς, ἡ διοίκησις ἀσκεῖται συμφώνως πρὸς τό Καταστατικόν αὐτῶν.

2. Εἰς τήν περίπτωσιν κληροδοτημάτων, ἡ διαχείρισις τούτων γίνεται συμφώνως πρὸς τήν βούλησιν τοῦ διαθέτου.

Άρθρον 74

Μοναστηριακά Ίδρύματα

Ίδρύματα φιλανθρωπικά, κοινωνικά καί πολιτιστικά, συστήνονται, κατὰ τήν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν, ὑπὸ Ἱερᾶς Μονῆς, τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, καί λειτουργοῦν ὑπὸ τήν ἐποπτείαν αὐτῆς. Τό Καταστατικόν αὐτῶν συντάσσεται ὑπὸ τῆς Μονῆς καί ἐγκρίνεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως. Τοῦ Ίδρυματος προεδρεύει ὁ Ἡγούμενος τῆς ἐποπτεουούσης Μονῆς.

—50—

Άρθρον 75

Έκπροσώπησις Ίδρυμάτων

Πάν Ίδρυμα εκπροσωπείται, ενώπιον τρίτων, ως προβλέπεται υπό του Καταστατικοῦ αὐτοῦ.

Άρθρον 76

Διάλυσις Ίδρύματος

Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως Ίδρύματος, συσταθέντος συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 71, ἢ 74, ἡ περιουσία αὐτοῦ περιέρχεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν, ἢ τὴν Μοῆν, ἀντιστοίχως.

Άρθρον 77

Ἐάν ὁ οἰκείος Ἀρχιερεὺς διαπιστώσῃ ὅτι ἐν τῶν τοιούτων Ίδρυμάτων παρεξέκλινε τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν τοῦτο συνεστήθη, ἢ δέν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ, ἀποφασίζει περὶ λήψεως τῶν ἀναγκαίων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας διὰ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ.

Ζ'. Η ΛΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρον 78

Γενικά διατάξεις

1. Διά τήν ἐπιβολήν ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς, ἀπαιτεῖται ἀπόφασις δικαιοδοτικοῦ ὄργανου τῆς Ἐκκλησίας.

2. Τά δικαιοδοτικά ὄργανα, διά τήν ἐκδίκασιν ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων, εἶναι τά ἑξῆς: α) ὁ Ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερεὺς, β) τά Ἐπισκοπικά Δικαστήρια, γ) τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον, καί δ) ἡ Ἱερά Σύνοδος.

3. Εἰς τήν δικαιοδοσίαν τῶν ὀργάνων αὐτῶν ὑπάγονται κληρικοί, μοναχοί καί λαϊκοί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀνεξαρτήτως τόπου τελέσεως τοῦ ἀδικήματος, καθὼς καί κληρικοί καί μοναχοί ἀνήκοντες εἰς ἄλλην Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἢ λαϊκοί, ἐφ' ὅσον ἐτέλεσαν ἐκκλησιαστικόν ἀδικημα ἐντός τῶν ἐδαφικῶν ὁρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

4. Πᾶν ἀνώτερον δικαιοδοτικόν ὄργανον δύναται νά ἐπιβάλη τὰς ποινάς, αἱ ὁποῖαι δέν ἐπεβλήθησαν ὑπό κατωτέρου.

5. Ὡς κληρικοί νοοῦνται οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καί οἱ διάκονοι. Εἰς τοὺς μοναχοὺς περιλαμβάνονται καί αἱ μοναχαί. Προκειμένου περὶ τῶν μοναχῶν, ἰσχύουν ἐκ παραλλήλου αἱ πειθαρχικαὶ διατάξεις, διά τήν ἐφαρμογήν τῶν ὁποίων εἶναι ἀρμόδια καί τά ὄργανα τῶν Μονῶν.

6. Ἡ λειτουργία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ρυθμίζεται εἰς τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (Παράρτημα Β', ΙΙ).

Άρθρον 79

Τά Δικαιοδοτικά Ὁργανα

Α) Ὁ Ἀρχιερεὺς.

1. Ὁ ἐπιχώριος Ἀρχιερεὺς ἐκδικάζει ἡσσοнос σημασίας ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, δυνάμενος ὅπως ἐπιβάλη, κατόπιν κλήσεως εἰς ἀκρόασιν, τὰς ἑξῆς ποινάς: α) γραπτὴν ἐπίπληξιν, β) ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ ἀξιώματος, γ) ἀργίαν ἕως τριῶν μηνῶν μετὰ, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, καί δ) μετάθεσιν εἰς ἄλλην ἐνορίαν, ἢ κοινότητα, τῆς ἰδίας ἐπαρχίας.

2. Ὁ Ἀρχιερέυς ἐπιβάλλει, κατόπιν κλήσεως εἰς ἀκρόασιν, ἐκκλησιαστικά ἐπιτίμια ἐπί μοναχῶν καί λαϊκῶν.

3. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ ὑπό τοῦ Ἀρχιερέως ὀριζόμενος κληρικός τῆς ἐπαρχίας Αὐτοῦ.

Β) Τά Ἐπισκοπικά Δικαστήρια.

1. Εἰς ἐκάστην Ἐπαρχίαν λειτουργεῖ τριμελές Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον, μέ Πρόεδρον τόν ἐπιχώριον Ἀρχιερέα καί τακτικά μέλη δύο ἐν ἐνεργείᾳ κληρικούς τῆς Ἐπαρχίας, ἡ θητεία τῶν ὁποίων εἶναι πενταετής. Οὗτοι, μετὰ δύο ἀναπληρωτῶν, διορίζονται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ καταλόγου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ κληρικῶν τῆς Ἐπαρχίας, τόν ὁποῖον ὑποβάλλει ὁ Ἀρχιερέυς. Διά τόν ὀρισμόν αὐτῶν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν κυρίως τά πρεσβεῖα χειροτονίας, ἡ πνευματική ὠριμότης καί τό ἐπίπεδον μορφώσεως αὐτῶν. Πρός εὐχερεστέραν διάγνωσιν τῆς καταλληλότητος τῶν ὑποψηφίων, δύναται ἡ Ἱερά Σύνοδος νά ζητήσῃ τήν γνώμην τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

2. Τό Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, δυνάμενον ὅπως ἐπιβάλῃ τήν ποινήν τῆς ἀργίας ἕως ἕξ μηνῶν, μετὰ, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν.

3. Τό Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει, εἰς δεύτερον βαθμόν, τάς ἐφέσεις κατά τῶν ἀποφάσεων τῶν πειθαρχικῶν ὀργάνων τῶν Μονῶν.

4. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ὀριζόμενος κληρικός τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Γ) Τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον.

1. Τό Πενταμελές Συνοδικόν Δικαστήριον συγκροτεῖται ὑπό πέντε ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μή μετέχοντος εἰς τήν σύνθεσιν αὐτοῦ. Τά μέλη τοῦ Δικαστηρίου, μετ' ἰσαριθμῶν ἀναπληρωτῶν, ὀρίζονται, διά κλήρου, κατά τήν τακτικήν συνεδρίαν τοῦ Σεπτεμβρίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' ἕν ἔτος. Πρόεδρος εἶναι ὁ ἔχων τά πρεσβεῖα.

2. Τό Συνοδικόν Δικαστήριον ἐκδικάζει, εἰς πρῶτον βαθμόν, μείζονος σημασίας ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα πρεσβυτέρων καί διακόνων, καί ἐπιβάλλει τάς ποινάς: α) τῆς ἀργίας ἄνω τῶν ἕξ μηνῶν, μετὰ, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, καί β) τῆς καθαιρέσεως. Εἰς δεύτερον βαθμόν, ἐκδικάζει τάς ἐφέσεις κατά τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἐπισκοπικῶν Δικαστηρίων.

3. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Δ) Ἡ Ἱερά Σύνοδος.

1. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐκδικάζει, εἰς δεύτερον βαθμόν, τάς ἐφέσεις κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πενταμελοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου. Εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην, τῆς συνθέσεως ἐξαιροῦνται ὅσοι μετέσχον εἰς τήν ἔκδοσιν τῆς ἐκκαλουμένης ἀποφάσεως.

2. Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ὑπό σύνθεσιν εἰς ἣν μετέχουν ὁ Πρόεδρος αὐτῆς καί τοῦλάχιστον δώδεκα Ἀρχιερεῖς, ἐκδικάζει τά ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα Ἀρχιερέων, ἐπιβάλλουσα τάς ποινάς: α) τῆς μομφῆς, β) τῆς ἀργίας, μετά, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, γ) τῆς ἐκπτώσεως, καί δ) τῆς καθαιρέσεως.

3. Ἡ Ἱερά Σύνοδος εἶναι ἀποκλειστικῶς ἀρμοδία πρὸς ἐπιβολήν τῆς ποινῆς τοῦ ἀναθέματος (μεγάλου ἀφορισμοῦ) δι' ὅλα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

4. Χρὴν γραμματέως ἀσκεῖ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

ἄρθρον 80

Προσωρινή ἀργία

Ἐπιφυλασσομένων τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 14, παρ. 3, καί τοῦ ἄρθρου 15, παρ. 3, περί Ἀρχιερέων, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις, περί τελέσεως σοβαροῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος παρά κληρικοῦ, ἰδίᾳ δέ ὅταν ἔχη προκληθῆ ἐκ τούτου καί σκανδαλισμὸς τοῦ ποιμνίου, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νά καταστήσῃ τὸν φερόμενον ὡς ὑπαίτιον ἀργόν, μέχρι τῆς ἐκδόσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως. Εἰς τήν περίπτωσιν τοῦ ἀνωτέρω διοικητικοῦ μέτρου, ὁ κληρικός ἐξακολουθεῖ νά λαμβάνῃ κανονικῶς τάς ἀποδοχάς αὐτοῦ.

ἄρθρον 81

Ἐκκλητον

Ἀρχιερεὺς, καταδικασθεὶς εἰς ποινήν στερητικὴν τῆς Ἱερωσύνης, ἢ εἰς ἔκπτωσιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου, ἢ εἰς ποινήν ἀργίας, ἐπιφέρουσαν ἔκπτωσιν, δύναται ὅπως ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκκλήτου ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τά προβλεπόμενα ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Διὰ τήν ἄσκησιν τοῦ ἐκκλήτου, ἰσχύουν, ἀναλόγως ἐφαρμοζόμεναι, αἱ προθεσμίαι διὰ τήν ἄσκησιν ἐφέσεως, αἱ προβλεπόμεναι εἰς τὸ Παράρτημα Β', ΙΙ, τοῦ παρόντος. Εἰς περίπτωσιν ἀσκήσεως ἐκκλήτου, ἡ διαδικασία πληρώσεως τῆς ἐπαρχίας δέν δύναται νά ἀρχίσῃ πρὶν παρέλθῃ ἐξάμηνον, ἀπὸ

τῆς ὑποβολῆς εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τοῦ οἰκείου φακέλου, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Ἄρθρον 82

Ἄνασταλτικόν ἀποτέλεσμα

Εἰς περίπτωσιν ἐπιβολῆς ποινῆς καθαιρέσεως, ἡ προθεσμία πρὸς ἄσκησιν ἐφέσεως καί ἡ ἄσκησις ταύτης, ἐπὶ Ἀρχιερέων δέ καί ἡ ἄσκησις τοῦ ἐκκλήτου, ἔχει πάντοτε ἀνασταλτικόν ἀποτέλεσμα. Ἐν τούτοις, ἡ πρωτόδικος ἀπόφασις περὶ καθαιρέσεως ἐπιφέρει πάντοτε προσωρινήν ἀργίαν, μετ' ἀποδοχῶν, διὰ τὸν καθαιρεθέντα, ἐπὶ Ἀρχιερέως δέ, καί προσωρινήν στέρησιν τῆς διοικήσεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ. Τά ἀνωτέρω ἰσχύουν καί ἐπὶ ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς τοῦ ἀναθέματος.

Η'. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Άρθρον 83

Σύστασις Γάμου

1. Πρός σύστασιν γάμου, απαιτείται αμοιβαία καί ἐλευθέρα συναίνεσις τῶν μελλόντων νά συνάψουν γάμον καί ἱερολόγησις αὐτοῦ ὑπό κληρικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κατὰ τήν κανονικήν τάξιν Αὐτῆς.

2. Διά τήν ἱερολόγησιν τοῦ γάμου, απαιτείται ἔγγραφος προηγουμένη ἄδεια τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τελέσεως αὐτοῦ.

3. Προϋπόθεσις πρὸς σύναψιν γάμου εἶναι ἡλικία τοῦλάχιστον δεκαοκτώ ἐτῶν δι' ἀμφοτέρα τὰ φύλα. Γάμος προσώπων κάτω τῶν δεκαοκτώ, ἀλλά ἄνω τῶν δεκαεξέ ἐτῶν, ἐπιτρέπεται κατόπιν συγκαταθέσεως ἀμφοτέρων τῶν προσώπων τῶν ἐχόντων τήν γονικὴν μέριμναν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν σοβαροὶ λόγοι, οἱ ὅποιοι δικαιολογοῦν τοῦτο καί ἐφ' ὅσον δίδεται ἡ ἄδεια τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τελέσεως τοῦ γάμου. Ἡ συναίνεσις τῶν ἐχόντων τήν γονικὴν μέριμναν δύναται νά ἀναπληρωθῆ, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τελέσεως τοῦ γάμου, ἐφ' ὅσον τὰ πρόσωπα αὐτὰ δέν εἶναι δυνατόν νά ἀνευρεθοῦν.

4. Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὰ μέλλοντα νά συνάψουν γάμον πρόσωπα ἔχουν διαφορὰν ἡλικίας ὑπερβαίνουσαν τὰ εἰκοσιπέντε ἔτη, πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἄδεια τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου τελέσεως αὐτοῦ.

Άρθρον 84

Κωλύματα Γάμου

1. Κωλύεται ὁ γάμος:

- α) Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ μετὰ μὴ Χριστιανοῦ.
- β) λόγῳ ὑφισταμένου γάμου, ἀνεξαρτήτως τύπου τελέσεως αὐτοῦ.
- γ) λόγῳ προϋπαρξάντων τριῶν ἐγκύρων γάμων.
- δ) κληρικοῦ, ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ διακόνου, ὡς καί μοναχοῦ μετὰ κανονικὴν κουράν.
- ε) λόγῳ συγγενείας ἐξ αἵματος κατ' εὐθειᾶν γραμμὴν ἀπεριορίστως, καί ἐκ πλαγίου μέχρι πέμπτου βαθμοῦ.
- στ) λόγῳ συγγενείας ἐξ ἀγχιστείας κατ' εὐθειᾶν γραμμὴν ἀπεριορίστως, καί ἐκ πλαγίου μέχρι τρίτου βαθμοῦ.

- ζ) ἀδελφοῦ, ἢ ἀδελφῆς, τοῦ ἑνός τῶν συζύγων μετ' ἀδελφῆς, ἢ ἀδελφοῦ, τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.
- η) λόγῳ πνευματικῆς συγγενείας μεταξύ τοῦ/τῆς ἀναδόχου, ἢ τῆς/τοῦ συζύγου αὐτοῦ/αὐτῆς καί τοῦ ἀναδεκτοῦ, ἢ τῶν γονέων αὐτοῦ.
- θ) μεταξύ τοῦ υἱοθετήσαντος, ἢ τοῦ συζύγου, ἢ τῶν ἀνιόντων, ἢ κατιόντων, αὐτοῦ, καί τοῦ υἱοθετηθέντος, ἢ τοῦ συζύγου, ἢ τῶν ἀνιόντων, ἢ κατιόντων, αὐτοῦ.

2. Τά κωλύματα, λόγῳ ἀγχιστείας, οἰονεὶ ἀγχιστείας καί υἱοθεσίας, διατηροῦνται καί μετὰ τήν λύσιν τοῦ γάμου, ἐξ οὗ προέκυψεν ὁ δεσμός τῆς ἀγχιστείας, ἢ τήν λύσιν τῆς υἱοθεσίας.

3. Τό κώλυμα τοῦ πενθίμου ἐνιαυτοῦ διατηρεῖται, διά λόγους κοινωνικῆς εὐπρεπείας, δι' ἀμφοτέρους τούς συζύγους, ἐπί δεκάμηνον μετὰ τόν θάνατον τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων.

4. Ἡ συνδρομή τῶν προϋποθέσεων συνάψεως γάμου ἐλέγχεται, συμφώνως πρὸς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι θά παρέχωνται δι' ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 85

Γάμοι μεθ' Ἑτεροδόξων

1. Ἱερολόγησις ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ γάμου Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ μετὰ Ἑτεροδόξου Χριστιανοῦ ἐπιτρέπεται, δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ἐφ' ὅσον τό μή Ὁρθόδοξον μέλος ἀνήκει εἰς χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἢ Ὁμολογίαν, δεχομένην τό Σύμβολον Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως, καί ἔχει δεχθῆ προσωπικῶς βάπτισμα εἰς τό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, καί ἐφ' ὅσον τό μή Ὁρθόδοξον μέλος δηλοῖ ὅτι δέν θά παρακωλύη τό Ὁρθόδοξον μέλος εἰς τήν ἄσκησιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, κατὰ τήν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν καί παράδοσιν, καί ὅτι δέν θά ἀντιτεθῆ εἰς τήν βάπτισιν τῶν ἐκ τοῦ γάμου τέκνων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τήν ἀνατροφὴν αὐτῶν κατὰ τήν διδασκαλίαν καί τάς παραδόσεις Αὐτῆς.

2. Θέματα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τούτων ρυθμίζονται ἐνιαίως, δι' ἅπασαν τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί δι' ἐκδόσεως ὑπ' αὐτῆς σχετικῶν ἐγκυκλίων ὁδηγιῶν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐπιλαμβάνεται, τῇ αἰτήσει τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, τυχόν ἀνακυπτουσῶν εἰδικῶν περιπτώσεων.

Άρθρον 86**Άκυροι καί άκυρώσιμοι Γάμοι**

1. Γάμος, τελεσθείς κατά παράβασιν τοῦ άρθρου 84, παρ. 1-2, τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, εἶναι άκυρος.
2. Γάμος προσώπου τινός εἶναι άκυρος, εάν, κατά τόν χρόνον τελέσεως αὐτοῦ, τό ἐν λόγῳ πρόσωπον ἦτο άνίκανον νά άντιληφθῆ καί έκτιμήσῃ τήν πράξιν αὐτοῦ.
3. Γάμος τελεσθείς, παρά τάς διατάξεις τοῦ άρθρου 83, παρ. 3, εἶναι άκυρώσιμος. Ἐάν αὐτός παραταθῆ, άνευ άκυρώσεως, μέχρι τῆς νομίμου ἡλικίας τῶν συναπάντων αὐτόν, καθίσταται ἔγκυρος.
4. Γάμος τελεσθείς ἐκ πλάνης, ἢ λόγῳ βίας, ἢ άπάτης, ἢ άπειλῆς, εἶναι άκυρώσιμος. Ἐφ' ὅσον οἱ σύζυγοι άναγνωρίσουν ἔμπράκτως τόν γάμον, μετά τήν διαπίστωσιν τῆς πλάνης, ἢ τῆς άπάτης, ἢ μετά τήν ἄρσιν τῆς βίας, ἢ τῆς άπειλῆς, ὁ γάμος καθίσταται ἔγκυρος.

Άρθρον 87**Άπόπειρα συνδιαλλαγῆς**

1. Πρό τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, απαιτεῖται ὅπως ἔχη προηγηθῆ άπόπειρα συνδιαλλαγῆς τῶν συζύγων. Ἡ άπόπειρα συνδιαλλαγῆς άποτελεῖ ἐκδήλωσιν ποιμαντικῆς μερίμνης καί εὐθύνης τῆς Ἐκκλησίας διά τό ποιμνιον Αὐτῆς καί διά τήν διασφάλισιν τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ τοῦ γάμου, καί οὐχί δικαστικήν, ἢ νομικήν πράξιν, γίνεται δέ δι' αὐτοπροσώπου παραστάσεως τῶν συζύγων, μή ἔπιτρεπομένης τῆς παραστάσεως, δι' άντιπροσώπου, ἢ τῆς παρουσίας συνηγόρου. Εἰς τυχόν ἔξαιρετικάς περιστάσεις άνωτέρας βίας, αἴτινες καθιστοῦν αδύνατον τήν συμμετοχήν τοῦ ενός τῶν συζύγων εἰς τήν διαδικασίαν συνδιαλλαγῆς, ὁ Ἄρχιερέυς δύναται, τῆ ἠτιολογημένη αἰτήσῃ αὐτοῦ, νά ἔπιτρέψῃ αὐτῷ ὅπως ζητήσῃ τήν πνευματικήν λύσιν τοῦ γάμου, άνευ διεξαγωγῆς άποπείρας συνδιαλλαγῆς.
2. Ἡ άπόπειρα συνδιαλλαγῆς γίνεται ἐνώπιον τοῦ Ἄρχιερέως τῆς συνήθους διαμονῆς τοῦ, ἢ τῆς, συζύγου, ἐν Κύπρῳ. Ὁ Ἄρχιερέυς, άποκλειστικῶς εἰς τήν περίπτωσιν κωλύματος αὐτοῦ, δύναται νά άναθέσῃ τήν παγίαν ἐντολήν διεξαγωγῆς τῆς άποπείρας, εἰς ἓνα ἔμπειρον πρεσβύτερον, δι' ἅπασαν τήν Ἐπαρχίαν, ὀριζόμενον μετά δύο άναπληρωτῶν αὐτοῦ, άποκλειομένης τῆς άναθέσεως τῆς τοιαύτης ἐντολῆς εἰς τούς οἰκείους, κατ' ἐνορίαν, ἐφημερίους, ἢ τῆς κατά περίπτωσιν, ἢ ἐκ περιτροπῆς, άναθέσεως τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἰς πλείονας κληρικούς. Ἡ διαδικασία συνδιαλλαγῆς δέον ὅπως ἔχη ὀλοκληρωθῆ ἐντός τριμήνου, ἀπό τῆς ὑποβολῆς τῆς

πρός τούτο αιτήσεως. Ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἡ Ἱερά Σύνοδος δύναται νὰ παράσχη εἰδικὰς ὁδηγίας, δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς.

Εἰς περίπτωσιν αιτήσεως πνευματικῆς λύσεως γάμου, λόγω ἀρμοδίως ἀποδεδειγμένης φρενοβλαβείας, ἢ λόγω κηρυχθείσης ἀφανείας, δέν χωρεῖ ἡ διαδικασία συνδιαλλαγῆς.

Ἄρθρον 88

Πνευματικὴ λύσις

1. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου ζητεῖται ὑπὸ ἀμφοτέρων, ἢ ἐνός τῶν συζύγων, καὶ παρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου διεξήχθη ἢ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς, εἰς περίπτωσιν δέ καθ' ἣν δέν χωρεῖ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου συνήθους διαμονῆς τοῦ αἰτοῦντος συζύγου.

2. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν γάμος, τελεσθεὶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἐφ' ὅσον ἔχει λυθῆ τελεσιδίκως, ἢ ἀμετακλήτως, ὑπὸ πολιτικῶν δικαστηρίων ἐκτός Κύπρου, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἰσχὺς τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς γίνεται δεκτὴ εἰς τὴν Κυπριακὴν ἔννομον τάξιν, ἢ, ἀφοῦ ἡ ἰσχὺς αὐτὴ ἀναγνωρισθῆ ἐν Κύπρῳ, κατὰ τὴν προβλεπομένην ὑπὸ τῆς πολιτικῆς νομοθεσίας διαδικασίαν, ἢ διαδικασία τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου χωρεῖ ἄνευ τῆς ἐξετάσεως, ἐάν εἶχε προηγηθῆ ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ πνευματικὴ λύσις ἔχει παρασχεθῆ ὑπὸ ἄλλης κανονικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἡ λύσις αὐτὴ ἰσχύει καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου.

3. Διὰ τὴν πνευματικὴν λύσιν τοῦ γάμου, ἀπαιτεῖται αἴτησις πρὸς τὸν Ἀρχιερέα τοῦ τόπου τῆς συνήθους διαμονῆς τοῦ, ἢ τῆς, συζύγου, ὑπὸ ἀμφοτέρων, ἢ ἐνός τῶν συζύγων, δι' ὑπομνήματος, ἀναφερομένου εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς αἰτουμένης πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου καὶ τοὺς λόγους, ἐπὶ τῶν ὁποίων αὐτὴ στηρίζεται. Ἀπαραίτητον στοιχεῖον, διὰ τὸ παραδεκτὸν τῆς αιτήσεως πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, εἶναι νὰ ἔχη προηγηθῆ ἢ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπόπειρα συνδιαλλαγῆς. Τὴν πνευματικὴν λύσιν δέν δύναται νὰ ζητήσῃ σύζυγος, ὅστις δέν μετέσχε τῆς ἀποπείρας συνδιαλλαγῆς, ἐκτός ἂν ἔχη λάβει ἄδειαν παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, κατὰ τὰ, ἐν τῷ ἄρθρῳ 87, παρ. 1, ὀριζόμενα. Ἡ αἴτησις δέν ὑπόκειται εἰς συγκεκριμένον τύπον. Αὐτὴ ὑποβάλλεται αὐτοπροσώπως, ἢ διὰ πληρεξουσίου, ἢ διὰ τοῦ ἱερέως τῆς ἐνορίας τοῦ αἰτοῦντος. Ἡ αἴτησις κοινοποιεῖται, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως, εἰς τὸν ἕτερον τῶν συζύγων. Οὐδεμία χρονικὴ προθεσμία

τίθεται, προκειμένου νά υποβληθῆ αἴτησις διά τήν πνευματικήν λύσιν τοῦ γάμου.

4. Προκειμένου ὅπως παρασχεθῆ ἡ πνευματική λύσις τοῦ γάμου, ἀπαιτεῖται ἡ αὐτοπρόσωπος, ἢ, εἰς περιστάσεις ἀνωτέρας βίας, κατά τήν κρίσιν τοῦ ἀρμοδίου διά τήν πνευματικήν λύσιν τοῦ γάμου Ἀρχιερέως, διά πληρεξουσίου, ἐμφάνισις τῶν συζύγων ἐνώπιον τριμελοῦς, ἐκ κληρικῶν, «Συμβουλίου Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου», ἀπαρτιζομένου ἐξ ἑνός ἀξιωματοῦχου κληρικοῦ, εἰ δυνατόν πτυχιούχου Νομικῆς, ἢ Θεολογικῆς, Σχολῆς, ὡς Προέδρου, καί ἐκ δύο κληρικῶν, ὡς μελῶν, ὄλων ὀριζομένων ὑπό τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἀνά τριετίαν, ἢ ὡσάκις προκύψῃ ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως, ἢ ἀναπληρώσεως, μελῶν αὐτοῦ. Μέλη τοῦ Συμβουλίου δέν ἀποκλείεται ὅπως ὀρισθῶν καί οἱ ἀναπληρωταί τοῦ Ἀρχιερέως ἐπί τῆς ἀποπέρας συνδιαλλαγῆς. Ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου, οἱ σύζυγοι ἐκθέτουν τάς ἀπόψεις αὐτῶν, περί τῆς λύσεως τοῦ γάμου, τηρουμένης διαδικασίας, ἥτις καθορίζεται δι' ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί τήν ὁποίαν συντονίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου. Κατά τήν διάρκειαν τῆς ἀνωτέρω διαδικασίας, τό Συμβούλιον καταβάλλει πᾶσαν δυνατήν προσπάθειαν διά τήν διατήρησιν τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ.

5. Ἐφ' ὅσον τό Συμβούλιον Πνευματικῆς Λύσεως τοῦ Γάμου δέν κατορθώσῃ τήν ἐπανένωσιν τῶν συζύγων, εἰσηγεῖται εἰς τόν ἀρμόδιον Ἀρχιερέα περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, μέ ταυτόχρονον γνωστοποίησιν τοῦ περιεχομένου τῆς εἰσηγήσεως εἰς ἀμφοτέρους τούς συζύγους. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεύς συμφωνῆ μέ τήν εἰσήγησιν, ἐπικυρώνει τό περιεχόμενον αὐτῆς, καθιστῶν αὐτήν τελεσίδικον ἀπόφασιν, τήν ὁποίαν καί κοινοποιεῖ εἰς τούς συζύγους. Ἐφ' ὅσον διαφωνεῖ, δι' οἰονδήποτε λόγον, μέ τό περιεχόμενον τῆς εἰσηγήσεως, δύναται νά καλέσῃ τά μέλη τοῦ Συμβουλίου πρὸς παροχήν διευκρινίσεων, καί τούς συζύγους πρὸς ἀκρόασιν, προκειμένου νά διαπιστώσῃ, ἐάν ὁ συζυγικός δεσμός ἔχῃ ἤδη, ἐν τοῖς πράγμασι, διαλυθῆ, καί λάβῃ τήν σχετικήν περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου ἀπόφασιν.

6. Ἡ κατ' οὐσίαν εἰσήγησις τοῦ Συμβουλίου καί ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἀρχιερέως, περί τῆς πνευματικῆς λύσεως τοῦ γάμου, συνίστανται εἰς τήν διαπίστωσιν ὅτι ὁ συζυγικός δεσμός ἔχει ἤδη, ἐν τοῖς πράγμασι, διαλυθῆ ἀντικειμενικῶς, ἢ ὑποκειμενικῶς, καί ὅτι ἡ πνευματική λύσις αὐτοῦ δέν θά ἐπιβαρύνῃ περαιτέρω ἤδη ὑφισταμένην, ἢ διαμορφωθείσαν, νομικήν καί πραγματικήν κατάστασιν. Ἡ λύσις παρέχεται ἐν πνεύματι ποιμαντικῆς καί κοινωνικῆς μερίμνης τῆς Ἐκκλησίας καί κατανοήσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

7. Κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιερέως, ὁ σύζυγος, ἢ ἡ σύζυγος, ἐφ'

ὅσον ἔχουν μετάσχει τῆς ἀποπείρας συνδιαλλαγῆς, δικαιοῦνται ὅπως, ἐντός ἐνός μηνός, προσφύγουν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἥτις ἀποφαινεται ἀμετακλήτως.

8. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου ἐνεργεῖ ἔναντι πάντων, μετασχόντων, ἢ μή, τῆς διαδικασίας.

9. Διὰ τὴν πνευματικὴν λύσιν τοῦ γάμου, παρέχεται ἔγγραφος βεβαίωσις. Ἡ πνευματικὴ λύσις τοῦ γάμου εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἱερολόγησιν νέου γάμου, ἐκατέρου τῶν συζύγων τοῦ λυθέντος γάμου.

Ἄρθρον 89

Ἀνασύστασις Γάμου

Ἀνασύστασις γάμου, μεταξύ προσώπων τῶν ὁποίων ἔχει λυθῆ ἐκκλησιαστικῶς ὁ γάμος, γίνεται διὰ τελέσεως τῆς πρὸς τοῦτο εἰδικῆς, ἐκ τοῦ Εὐχολογίου, ἀκολουθίας. Ἐναντι τῶν πολιτειακῶν ἀρχῶν, ἡ τέλεσις τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς λογίζεται ὡς ἱερολόγησις γάμου. Ἐφ' ὅσον ἔχει μεσολαβήσει γάμος τοῦ ἐνός, ἢ ἀμφοτέρων, τῶν συζύγων, τελεῖται νέα ἀκολουθία γάμου.

Ἄρθρον 90

Ἀσκησις οἰκονομίας

Ἡ ἀσκησις οἰκονομίας ἐπὶ τῶν προβλεπομένων, ἐπὶ θεμάτων οἰκογενειακοῦ δικαίου, ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ Χάρτου ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα, ἐνεργοῦντα πάντοτε προσωπικῶς, ἀποκλειομένης τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀναθέσεως τοῦ ἔργου τούτου εἰς ἕτερον πρόσωπον. Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται ὅπως ἀπευθύνηται εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον.

Θ'. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 91

1. Ο παρών Καταστατικός Χάρτης τίθεται εν ισχύι άμα τη ψηφίσει αυτού παρά της Ίερᾶς Συνόδου καί τη δημοσιεύσει αυτού εις τό επίσημον δελτίον της Έκκλησίας της Κύπρου «Άπόστολος Βαρνάβας».

2. Τά προσηρητημένα τῷ παρόντι Παραρτήματα Α'-Γ' ψηφίζονται καί τίθενται εν ισχύι όμοῦ μετά του Καταστατικού Χάρτου καί αποτελοῦν αναπόσπαστον καί ισόκυρον μέρος αυτού.

Άρθρον 92

Τροποποιήσις του Καταστατικού Χάρτου εἶναι δυνατή, δι' άποφάσεως της Ίερᾶς Συνόδου, λαμβανομένης διά πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν μελῶν αὐτῆς, επιφυλασσομένης της διατάξεως του άρθρου 2, παρ. 2.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

ΠΙΝΑΞ ΕΝΟΡΙΩΝ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἐνορίαί, Κοινότητες καί Μοναί κατ' Ἐπαρχίαν εἶναι αἱ ἑξῆς:

Ι. Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή περιλαμβάνει τάς κάτωθι πόλεις, κοινότητας καί Μονάς:

1. Ἐνορίαί πόλεως Λευκωσίας: 1) Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Καθεδρικός), 2) Ἀγίας Βαρβάρας Καϊμακλίου, 3) Ἀγίας Παρασκευῆς Λακατάμειας, 4) Ἀγίου Ἀντωνίου, 5) Ἀγίου Βασιλείου Στροβόλου, 6) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγλαντζιάς, 7) Ἀγίου Γεωργίου Ἀγίου Δομετίου, 8) Ἀγίου Γεωργίου Λατσιῶν, 9) Ἀγίου Δημητρίου Στροβόλου, 10) Ἀγίου Κασσιανοῦ, 11) Ἀγίου Μάμαντος Συνοικισμοῦ Λακατάμειας, 12) Ἀγίου Μηνᾶ Γερίου, 13) Ἀγίου Νικολάου Ἐγκώμης, 14) Ἀγίου Παντελεήμονος Μακεδονίτισης, 15) Ἀγίου Παύλου δήμου Ἀγίου Δομετίου, 16) Ἀγίου Σάββα, 17) Ἀγίου Σπυρίδωνος, 18) Ἀγίου Σπυρίδωνος Συνοικισμοῦ Στροβόλου, 19) Ἀγίου Στυλιανοῦ Συνοικισμοῦ Λακατάμειας, 20) Ἀγίου Χαράλαμπος Συνοικισμοῦ Γερίου, 21) Ἀγίων Ὁμολογητῶν, 22) Ἀγίων Πάντων Μακεδονίτισης, 23) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Συνοικισμοῦ Στροβόλου, 24) Ἀποστόλου Βαρνάβα καί Ἀγίου Μακαρίου Στροβόλου, 25) Ἀποστόλου Λουκᾶ Στροβόλου, 26) Ἀποστόλου Μάρκου Στροβόλου, 27) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Τρυπιώτου, 28) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Νεαπόλεως, 29) Ἀποστόλου Ἀνδρέου Ὁμορφίτας, 30) Παναγίας Παλλουριωτίτισης, 31) Παναγίας Φανερωμένης, 32) Παναγίας Χρυσαινωτίτισης, 33) Παναγίας Χρυσελεύσης Στροβόλου, 34) Τιμίου Προδρόμου, 35) Τιμίου Σταυροῦ Στροβόλου, καί 36) Παναγίας Τράχωνα.

2. Κοινότητες Λευκωσίας: 1) Ἀγίου Βασιλείου Σκυλλούρας, 2) Ἀγκαστίνας, 3) Ἀσσιας, 4) Ἀφάνειας, 5) Βατυλῆς, 6) Βιτσάδας, 7) Βώνης, 8) Γερολάκκου, 9) Ἐξω Μετοχίου, 10) Κοκκινοτριμιθιάς, 11) Κοντέας, 12) Κυθραίας, 13) Λύσης, 14) Μάμμαρι, 15) Μαραθοβούνου, 16) Μιάς Μηλιάς, 17) Νέου Χωρίου Κυθραίας, 18) Παλαικύθρου, 19) Σκυλλούρας, 20) Τραχωνίου Κυθραίας, καί 21) Τύμβου.

3. Κοινότητες Ἀμμοχώστου: 1) Ἀγίου Νικολάου Λευκονοίκου, 2) Βουφῶν, 3) Γενάγρων, 4) Μουσουλιάς, 5) Πυργῶν, 6) Στρογγυλοῦ, καί 7) Τρυπημένης.

4. Μοναί: Γυναικεία: 1) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ 'Αναλυόντα, 2) Παναγίας Θεοτόκου Καμπιών, καί 3) Παναγίας Τρικουκκιωτίσσης Προδρόμου.

'Υπό τήν πνευματικήν έποπτείαν τής 'Ιερᾶς 'Αρχιεπισκοπῆς Κύπρου τελοῦν επίσης καί αἱ Βασιλικαί Σταυροπηγιακαί Μοναί τοῦ Κύκκου, τοῦ Μαχαιρᾶ, τοῦ 'Αγίου Νεοφύτου καί τοῦ 'Αποστόλου Βαρνάβα.

II. 'Ιερά Μητρόπολις Πάφου

1. 'Ενοριαί πόλεως Πάφου: 1) 'Αγίου Θεοδώρου (Καθεδρικός), 2) 'Αγίας Παρασκευῆς Γεροσκήπου, 3) 'Αγίου Γεωργίου, 4) 'Αγίου Δημητρίου, 5) 'Αγίου Κενδέου, 6) 'Αγίου Σπυρίδωνος Γεροσκήπου, 7) 'Αγίων 'Αναργύρων, 8) 'Αποστόλων Βαρνάβα καί Παύλου, 9) Παναγίας Θεοσκεπάστης, καί 10) Παναγίας Παντανάσσης.

2. Κοινότητες: 1) 'Αγίας Βαρβάρας, 2) 'Αγίας Μαρίνης Κελοκεδάρων, 3) 'Αγίας Μαρινούδας, 4) 'Αγίου 'Αμβροσίου, 5) 'Αγίου Γεωργίου, 6) 'Αγίου 'Ιωάννου, 7) 'Αγίου Νικολάου, 8) 'Ακουρσοῦ, 9) 'Αμαργέτης, 10) 'Αναρίτας, 11) 'Ανωγύρας, 12) 'Αξύλου - 'Ελεδιοῦς, 13) 'Αρμίνου, 14) 'Αρμου, 15) 'Αρσους, 16) 'Αρχιμανδρίτας, 17) 'Ασπρογιᾶς, 18) 'Αχέλειας, 19) Βάσης Κοιλανίου, 20) Γαλαταριᾶς, 21) Δορᾶς, 22) 'Εμπας, 23) 'Επισκοπῆς, 24) Καλλέπειας, 25) Κανναβιοῦς, 26) Κεδάρων, 27) Κελοκεδάρων, 28) Κισσόνηργας, 29) Κισσοῦσης, 30) Κοίλης, 31) Κοιλίνιας, 32) Κονιῶν, 33) Κουκλιῶν, 34) Λεμώνας, 35) Λετύμπου, 36) Μαλιᾶς, 37) Μαμωνιῶν, 38) Μαραθούντας, 39) Μεσάνων, 40) Μέσα Χωρίου, 41) Μεσόγης, 42) Μούσερε, 43) Νατᾶς, 44) Νικόκλειας, 45) 'Ομόδους, 46) Παναγιᾶς, 47) Πάχνας 'Ανω, 48) Πάχνας Κάτω, 49) Πέγειας, 50) Πενταλιᾶς, 51) Πισσουρίου, 52) Πλατρῶν Κάτω, 53) Πολεμίου, 54) Ποταμιοῦς, 55) Πραιτωρίου, 56) Πραστειοῦ Αὐδήμου, 57) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ 'Αγίου Θωμᾶ, 58) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ 'Αλέκτορας, 59) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Αὐδήμου, 60) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Κολώνης, 61) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Λέμπας, 62) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Μανδριῶν, 63) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Παραμαλίου, 64) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Πλατανίσκιας, 65) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Σταυροκόννου, 66) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Φασούλας, 67) Σαλαμιοῦς, 68) Στατοῦ - 'Αγίου Φωτίου, 69) Στρομπίου, 70) Τάλας, 71) Τίμης, 72) Τραχυπεδούλης, 73) Τρεμιθοῦσης, 74) Τσάδας, 75) Φιλούσης Κελοκεδάρων, 76) Φοινίου, 77) Χλώρακας, 78) Χολετριῶν, 79) Χούλου, καί 80) Ψαθίου.

3. Μοναί: α) 'Ανδρῶν: 1) Παναγίας Χρυσorroϊατίσσης, 2) Παναγίας Τροοδιτίσσης, καί 3) Τιμίου Σταυροῦ Μίνθης.

6) Γυναικεία: Παναγίας Σαλαμιωτίσσης.

III. Ίερά Μητρόπολις Κιτίου

1. Ύνορίαί πόλεωσ Λάρνακοσ: 1) Μεταμορφώσeweσ Σωτῆροσ (Μητροπολιτικόσ), 2) Ύγίασ Θεέκλεησ, 3) Ύγίου Ύλευθερίου Τσακκιλεροῦ, 4) Ύγίου Ύωάννου Θεολόγου, 5) Ύγίου Ύωάννου Ρώσσοσ εισ Κοκκίνασ, 6) Ύγίου Λαζάρου, 7) Ύγίου Νικολάου Δροσιάσ, 8) Ύγίων Ύναργύρων, 9) Ύγίων Εῦσταθίου καί Αῦξεντίου περιοχῆσ Σταδίου «Ζήνων», 10) Ύποστόλου Ύνδρέου εισ Καμάρασ, 11) Ύποστόλου Βαρνάβα εισ Καμάρασ, 12) Παναγίασ Φανερωμένησ, 13) Τιμίου Προδρόμου, καί 14) Χρυσοπολιτίσσησ.

2. Κοινόττηεσ: 1) Ύγίασ Ὕννησ, 2) Ύγγλισίδων, 3) Ύβδελλεροῦ, 4) ΎΑραδίππου: α) Ύποστόλου Λουκά, καί β) Ύγίου Φανουρίου, 5) Δεκελείασ-Συνοικισμοῦ Α.Η.Κ, 6) Δρομολαξιῶσ, 7) Καλοῦ Χωρίου, 8) Κελλιῶν, 9) Κιτίου: Παναγίασ Ύγγελοκτίστησ, καί β) Ύγίου Κυριακοῦ, 10) Κλαυδιῶν, 11) Λειβαδιῶν: α) Ύγίασ Παρασκευῆσ, β) Ύγίου Σάββα, καί γ) Τριῶν Ύεραρχῶν, 12) Μαζωτοῦ, 13) Ύυλοτύμβου, 14) Ύυλοφάγου: α) Ύγίου Γεωργίου, καί β) Ύγίου Δημητρίου Συνοικισμοῦ, 15) Ὅρμηδειασ, 16) Ὅροκλίνησ, 17) Περιβολιῶν, 18) Πύλασ, 19) Συνοικισμοῦ Μενεοῦ, 20) Τερσεφάνου, καί 21) Τρούλλων.

3. Μοναί: α) Ύνδρῶναί: 1) Σταυροβουνίου, 2) Ύγίου Γεωργίου Κοντοῦ, καί 3) Ύγίου Γεωργίου Μαυροβουνίου.

β) Γυναικεῖναί: Ύγίων Μαρίνησ καί Ραφαῆλ Ύυλοτύμβου.

IV. Ίερά Μητρόπολις Κυρηναίασ

1. Ύνορίαί πόλεωσ Κυρηναίασ: 1) ΎΑρχαγγέλου Μιχαῆλ (Καθεδρικόσ), καί 2) Ύγίου Γεωργίου.

2. Ύνορίαί πόλεωσ Λευκωσίασ: 1) Ύποστόλου Ύνδρέου Πλατύ Ύγλαντζιῶσ (Μητροπολιτικόσ), 2) Ύγίου Ύλευθερίου Συνοικισμοῦ Λατσιῶν, 3) ΎΑρχαγγέλου Μιχαῆλ Λατσιῶν, καί 4) Ύποστόλου Φιλίππου Λατσιῶν.

3. Κοινόττηεσ: 1) Ύγίασ Εῖρήνησ, 2) Ύγίου Ύμβροσίου, 3) Ύγίου Γεωργίου, 4) Ύγίου Ύπικτήτου, 5) Ύγίου Ύρμολάου, 6) ΎΑγριδακίου, 7) Βασίλειασ, 8) Βουνοῦ, 9) Δικώμου Ὕνω, 10) Δικώμου Κάτω, 11) Διορίου, 12) Ύεληῶσ Καραβᾶ, 13) Θέρμιασ, 14) Καζαφανίου, 15) Καλογραίασ, 16) Καραβᾶ: α) Ύγίασ Εῖρήνησ, β) Ύγίου Γεωργίου, καί γ) Παναγίασ Εῦαγγελιστρίασ, 17) Καρακουμίου, 18) Καρμίου, 19) Κλεπίνησ, 20) Κοντεμένοσ, 21) Κουτσοβέντη, 22) Λαπήθου: α) Ύγίασ Ύναστασίασ, β) Ύγίου Θεοδώρου, γ) Ύποστόλου Λουκά, δ) Ύγίου Μηνᾶ, ε) Τιμίου Προδρόμου, καί στ) Ύγίασ Παρασκευῆσ, 23) Λάρνακοσ Λαπήθου, 24) Λιβερών, 25) Μοτίδων, 26) Μπέλλα - Πάις, 27) Μύρτου, 28) Ὕορκασ, 29) Παλαιοσόφου,

30) Πανάγρων, 31) Συγχαρίου, 32) Συσκλήπου, 33) Τριμιθίου, 34) Φτερούχων, καί 35) Χάρτζιας.

4. Μοναί: 'Ανδρῶναι: 1) 'Αγίου Παντελεήμονος, 2) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ - 'Αντιφωνητοῦ, 3) 'Αχειροποιήτου, καί 4) Παναγίας Μελανδρίνης.

V. 'Ιερά Μητρόπολις Λεμεσοῦ

1. 'Ενορίαί πόλεως Λεμεσοῦ: 1) Παναγίας Παντανάσσης Καθολικῆς (Μητροπολιτικός), 2) 'Αγίας Νάπας (Καθεδρικός) 3) 'Αγίας Βαρβάρας Ζακακίου, 4) 'Αγίας Ζώνης, 5) 'Αγίας Μαρίνης Συνοικισμοῦ Καφάλου, 6) 'Αγίας Παρασκευῆς Γερμασόγειας, 7) 'Αγίας Τριάδος, 8) 'Αγίας Φυλάξεως, 9) 'Αγίου 'Αντωνίου, 10) 'Αγίου Γεωργίου Φραγκοῦδη, 11) 'Αγίου Γεωργίου Χαβούτζης, 12) 'Αγίου 'Ιγνατίου Γερμασόγειας, 13) 'Αγίου 'Ιωάννου 'Ελεήμονος, 14) 'Αγίου Νεοφύτου Συνοικισμοῦ Μακαρίου Γ', 15) 'Αγίου Νικολάου, 16) 'Αγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδίων, 17) 'Αγίου Σπυριδωνος, 18) 'Αγίου Στυλιανοῦ, 19) 'Αγίου Μηνᾶ δήμου 'Αγίου 'Αθανασίου, 20) 'Αποστόλου 'Ανδρέου Μέσα Γειτονιάς, 21) 'Αποστόλου 'Ανδρέου Χαράκη, 22) 'Αποστόλου Βαρνάβα, 23) 'Αποστόλου Λουκᾶ δήμου 'Αγίου 'Αθανασίου, 24) 'Αποστόλων Πέτρου καί Παύλου καί 'Αγίου 'Αρτεμίου, 25) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ Μονοβολίου, 26) Παναγίας Γλυκιωτίσσης, 27) Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολεμιδίων, 28) Παναγίας Τριχερούσης, 29) 'Αποστόλου 'Ανδρέου καί 'Αγίας Φωτεινῆς Καρπασίτιδος Συνοικισμοῦ Κολοσίου, καί 30) Τιμίου Σταυροῦ Ἄνω Πολεμιδίων.

2. Κοινότητες: 1) 'Αγίου Γεωργίου Συλικού, 2) 'Αγίου Θεοδώρου 'Αγροῦ, 3) 'Αγίου Θεράποντος, 4) 'Αγίου 'Ιωάννου 'Αγροῦ, 5) 'Αγίου Κωνσταντίνου, 6) 'Αγίου Μάμαντος, 7) 'Αγίου Παύλου, 8) 'Αγροῦ: α) 'Ενορία Παναγίας, καί 6) 'Ενορία Προδρόμου, 9) 'Αγριδίων, 10) 'Ακρούντας, 11) 'Ακρωτηρίου, 12) 'Αλάσσης, 13) 'Αμιάντου Ἄνω, 14) 'Αμιάντου Κάτω, 15) 'Απαισιᾶς, 16) 'Ασωμάτου, 17) 'Αψιοῦς, 18) Βουνίου, 19) Γεράσας, 20) Δυμῶν, 21) Δωροῦ, 22) 'Επισκοπῆς, 23) 'Ερήμης, 24) Ζωοπηγῆς, 25) Καλοῦ Χωρίου, 26) Καντοῦ, 27) Καπηλειοῦ, 28) Κολοσίου, 29) Κορφῆς, 30) Κουκᾶς, 31) Κοιλανίου: α) 'Ενορία Μονογενοῦς, καί 6) 'Ενορία Παναγίας, 32) Κυβίδων, 33) Κυπερούντας, 34) Λάνιας, 35) Λιμνατίου, 36) Λουβαρᾶ, 37) Λόφου, 38) Μαθηκολώνης, 39) Μανδριῶν Λεμεσοῦ, 40) Μοναγρίου, 41) Μονιάτη, 42) Μουτταγιακκάς, 43) Μύλου Κάτω, 44) Παλώδιας, 45) Παραμύθας, 46) Πελενδρίου: α) 'Ενορία 'Αγίου 'Ιωάννου, καί 6) 'Ενορία 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ, 47) Πέρα Πεδίου, 48) Πλατρῶν Ἄνω, 49) Ποταμιτίσσης, 50) Σουνίου - Ζανατζιάς, 51) Σπιταλίου, 52) Συλικού, 53) Σωτῆ-

ρας, 54) Τραχωνίου, 55) Τριμικλίνης, 56) Ύψωνα, 57) Φασούλας, 58) Φοινικαρίων, καί 59) Χανδριῶν.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶναι: 1) Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ, 2) Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Μοναγρίου, 3) Συμβούλου Χριστοῦ, καί 4) Ἱερὰ Σκήτη Ἀναστάσεως.

6) Γυναικεῖαι: 1) Ἀγίου Γεωργίου Ἀλαμάνου, 2) Ἀγίου Νικολάου Γάτων, 3) Ζωοδόχου Πηγῆς - Παναγίας Γλωσσᾶ, 4) Παναγίας Ἀμασγοῦς, 5) Παναγίας Ἀμιροῦς, καί 6) Παναγίας Σφαλαγγιωτίσσης.

VI. Ἱερὰ Μητρόπολις Μόρφου

1. Ἐνοριαί πόλεως Μόρφου: 1) Ἀγίου Μάμαντος (Καθεδρικός), 2) Ἀγίου Γεωργίου, καί 3) Ἀγίας Παρασκευῆς.

2. Κοινότητες: 1) Ἀγίας Μαρίνης Ξυλιάτου, 2) Ἀγίας Μαρίνης Σκυλλούρας, 3) Ἀγίου Γεωργίου Καυκάλλου, 4) Ἀγίου Γεωργίου Σολέας, 5) Ἀγίου Δημητρίου Μαραθάσης, 6) Ἀγίου Θεοδώρου Σολέας, 7) Ἀγίου Νικολάου Λεύκας, 8) Ἀκακίου, 9) Ἀληθινοῦ, 10) Ἄλωνας, 11) Ἀργακίου, 12) Ἀστρομερίτου, 13) Αὐλώνας, 14) Βυζακιᾶς, 15) Γαλάτας, 16) Γερακιῶν, 17) Δένειας, 18) Εὐρύχου (Μητροπολιτικός), 19) Ζώδιας Ἄνω, 20) Ζώδιας Κάτω, 21) Κακοπετριᾶς, 22) Καλλιάνων, 23) Καλοπαναγιώτου, 24) Καλοῦ Χωρίου Λεύκας, 25) Καμιναρίων, 26) Κανναβιῶν-Ἀγίας Εἰρήνης, 27) Καπουτίου, 28) Κατυδάτων, 29) Καραβοστασίου, 30) Κατωκοπιᾶς, 31) Κοράκου, 32) Κούρδαλη, 33) Κουτραφᾶ, 34) Κυρᾶς, 35) Λαγουδερῶν, 36) Λειβαδιῶν Πιτσιλιᾶς, 37) Λεμύθου, 38) Λεύκας, 39) Λινοῦς, 40) Μασσαρίου, 41) Μενόικου, 42) Μουτουλλᾶ, 43) Νέου Ἀμπελικοῦ, 44) Νέου Λειβαδίου, 45) Νικηταρίου, 46) Νικήτα, 47) Ξεροῦ, 48) Ξυλιάτου, 49) Οἴκου Μαραθάσης, 50) Ὀρούντας, 51) Παλαιομύλου, 52) Πεδουλλᾶ, 53) Πεντάγυιας, 54) Περιστερωναρίου, 55) Περιστερώνας Μόρφου, 56) Πέτρας, 57) Πλατανιστάσης, 58) Πολυστύπου, 59) Ποταμίου, 60) Ποταμοῦ Κάμπου, 61) Πραστειοῦ Μόρφου, 62) Προδρόμου, 63) Σαραντίου, 64) Σινᾶ Ὀρους, 65) Σκουριωτίσσης, 66) Σπηλιῶν, 67) Συριανοχωρίου, 68) Τεμβριᾶς, 69) Τριῶν Ἑληῶν Μαραθάσης, 70) Φιλιᾶς, 71) Φλάσου, καί 72) Χρυσηλιοῦ.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶναι: 1) Ἀγίου Μάμαντος Μόρφου, 2) Ἀγίου Ἰωάννου Λαμπαδιστοῦ, 3) Παναγίας τοῦ Ἄρακος, 4) Παναγίας τῆς Ἀσίνου, 5) Παναγίας τῆς Ποδίθου, 6) Τιμίου Σταυροῦ τοῦ Ἀγιασμάτη, 7) Ἀγίου Γεωργίου Ἐπιτυδιώτου, καί 8) Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον Ἀγίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ.

β) Γυναικεία: 1) 'Αγίου Νικολάου 'Ορούντας καί 2) Παναγίας Χρυσοκουρδαλιωτίσσης.

VII. 'Ιερά Μητρόπολις Κωνσταντίας - 'Αμμοχώστου

1. 'Ενορίαί πόλεως 'Αμμοχώστου: 1) 'Αγίου Νικολάου (Καθεδρικός), 2) 'Αγίας Ζώνης, 3) 'Αγίας Τριάδος, 4) 'Αγίου Γεωργίου Σαλαμίνος, 5) 'Αγίου 'Ιωάννου, 6) 'Αγίου Λουκά, 7) 'Αγίου Μέμνονος, 8) Παναγίας Χρυσοσπηλιωτίσσης, καί 9) Τιμίου Σταυροῦ.

2. 'Ενορίαί πόλεως Παραλιμνίου: 1) 'Αγίου Γεωργίου (Μητροπολιτικός), 2) 'Αγίας Βαρβάρας, καί 3) 'Αγίου Δημητρίου.

3. Κοινότητες: 1) 'Αγίας Νάπας, 2) 'Αγίου Γεωργίου Σπαθαρικοῦ, 3) 'Αγίου Σεργίου, 4) 'Αλόδα, 5) 'Αρναδίου, 6) Αὐγόρου: α) Πέτρου καί Παύλου, καί β) 'Αγίου Γεωργίου Συνοικισμοῦ, 7) 'Αχερίτου - Βρυσούλλων, 8) 'Αχνας: α) 'Αγίας Μαρίνης καί 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ Δάσους 'Αχνας Συνοικισμοῦ, καί β) Παναγίας Τραχιᾶς Δάσους 'Αχνας, 9) Γαῖδουρᾶ - Νέας Σπάρτης, 10) Γύψου, 11) Δερυνείας: α) 'Αγίων Πάντων, β) 'Αποστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ, καί γ) 'Αγίων Τιμοθέου καί Μαύρας Κάτω Δερυνείας, 12) 'Εγκώμης, 13) Καλοψίδος, 14) Κουκλιῶν, 15) Λαπάθου, 16) Λευκονοίκου: α) 'Αρχαγγέλου Μιχαήλ, καί β) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, 17) Λιμνιῶν, 18) Λιοπετρίου, 19) Μαράθας, 20) Μακράσुकας, 21) Μηλιᾶς, 22) Περιστερώνας, 23) Πηγῆς, 24) Πραστειοῦ Μεσαορίας, 25) Σανταλάρη, 26) Σπαθαρικοῦ, 27) Στύλλων, 28) Συγκράσεως, 29) Σωτήρας, καί 30) Φρενάρους.

4. Μοναί: α) 'Ανδρῶν: 'Αγίας Νάπας.

β) Γυναικεία: 'Αγίου Κενδέου.

VIII. 'Ιερά Μητρόπολις Κύκκου καί Τηλλυρίας

1. Κοινότητες: 1) Βαρισίων, 2) Γαληνῆς, 3) Κάμπου, 4) Λουτροῦ - Λυμνίτου, 5) Μηλικουρίου, 6) Μοσφυλίου, 7) Πηγαينيῶν, 8) Πύργου 'Ανω, 9) Πύργου Κάτω, καί 10) Τσακκίστρας.

2. Μοναί: Γυναικεία: 'Αγίας Τριάδος.

IX. 'Ιερά Μητρόπολις Ταμασοῦ καί 'Ορεινῆς

1. 'Ενορίαί: 1) 'Αγίου 'Ιωάννου Χρυσοστόμου Λακατάμειας, 2) 'Αγίου Νεοφύτου Λακατάμειας, 3) 'Αγίου Νικολάου Λακατάμειας, καί 4) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Λακατάμειας.

2. Κοινότητες: 1) Ἁγίας Βαρβάρας, 2) Ἁγίου Ἐπιφανίου, 3) Ἁγίου Ἰωάννου Μαλούντας, 4) Ἁγίων Βαβατσινιάς, 5) Ἁγίων Τριμιθιάς, 6) Ἀγροκηπιᾶς, 7) Ἀνάγυιας, 8) Ἀναλυόντα, 9) Ἀπλικίου, 10) Ἀρεδιοῦ, 11) Ἀσκᾶ, 12) Βαβατσινιάς, 13) Γουρρίου, 14) Δευτερᾶς Ἄνω, 15) Δευτερᾶς Κάτω, 16) Ἐπισκοπειοῦ, 17) Ἐργατῶν, 18) Καλοῦ Χωρίου Κλήρου, 19) Καμπίου Φαρμακᾶ, 20) Καμπιῶν, 21) Καπέδων, 22) Κάτω Μονῆς, 23) Κλήρου, 24) Κοτσιάτου, 25) Λαζανιάς, 26) Λυθροδόνα, 27) Μαθιάτου, 28) Μαλούντας, 29) Μαρκίου, 30) Μελίνης, 31) Μιτσεροῦ, 32) Ὀδοῦ, 33) Παλαιομετόχου, 34) Παλαιχωρίου Μόρφου, 35) Παλαιχωρίου Ὀρεινῆς, 36) Περάτων Ὀρεινῆς, 37) Πολιτικοῦ, 38) Τσερίου, 39) Φαρμακᾶ, 40) Φικάρδου, 41) Φτερικουδίου, καί 42) Ψημολόφου.

3. Μοναί: Γυναικεῖαι: 1) Ἁγίου Ἡρακλειδίου, 2) Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχερᾶ, καί 3) Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

X. Ἱερά Μητρόπολις Τριμυθούντος

1. Ἐνορίαί πόλεως Ἰδαλίου: 1) Παναγίας Εὐαγγελιστρίας (Μητροπολιτικός), καί 2) Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἐλένης Συνοικισμοῦ Ἰδαλίου.

2. Κοινότητες: 1) Ἁγίου Θεοδώρου Σκαρίνου, 2) Ἁγίου Σωζομένου, 3) Ἀθηαίνου, 4) Ἀλαμινοῦ, 5) Ἀλάμπρας, 6) Ἀλεθρικοῦ, 7) Ἀναφωτίας, 8) Ἄρσους Λάρνακος, 9) Βάβλας, 10) Δελικήπου, 11) Καλαβασοῦ, 12) Κάτω Δρυός, 13) Κιβισιλίου, 14) Κόρνου, 15) Κοφίνου, 16) Λάγιας, 17) Λευκάρων Ἄνω, 18) Λευκάρων Κάτω, 19) Λουρουτζίνας, 20) Λυμπιῶν, 21) Μαρίου, 22) Μαρωνίου, 23) Μενόγειας, 24) Μοσφιλωτῆς, 25) Νήσου, 26) Ὀρᾶς, 27) Πέρα Χωρίου, 28) Ποταμιᾶς, 29) Πυργῶν Λάρνακος, 30) Πυροῦ, 31) Σιᾶς, 32) Σκαρίνου, 33) Συνοικισμοῦ Ζυγίου, 34) Τόχνης, 35) Τρεμετουσιᾶς, 36) Χοιροκοιτίας, 37) Ψεματισμένου, καί 38) Ψευδᾶ.

3. Μοναί: α) Ἀνδρῶν: Ἁγίου Σπυρίδωνος.

6) Γυναικεῖαι: 1) Ἁγίας Θέκλης, καί 2) Ἁγίου Μηνᾶ.

XI. Ἱερά Ἐπισκοπή Καρπασίας

1. Κοινότητες: 1) Ἁγίας Τριάδος Αἰγιαλούσης, 2) Ἁγίου Ἀνδρονικουδίου, 3) Ἁγίου Ἀνδρονίκου Καρπασίας, 4) Ἁγίου Εὐσταθίου, 5) Ἁγίου Ἡλιοῦ Καρπασίας, 6) Ἁγίου Θεοδώρου Καρπασίας, 7) Ἁγίου Ἰακώβου, 8) Ἁγίου Συμεών, 9) Αἰγιαλούσης, 10) Ἀκανθοῦς, 11) Αὐγολίδος, 12) Ἀρδάνων, 13) Βαθύλακα, 14) Βασιλίου, 15) Βουκολίδας, 16) Γαλατείας, 17) Γαληνόπορνης, 18) Γαστριῶν, 19) Γερανίου, 20) Δαυλοῦ, 21) Ἑπτακώμης, 22) Καντάρας, 23) Κοιλανέμου, 24) Κορόβειας, 25) Κριδείων, 26)

Κώμης Αίγιαλου, 27) Κώμης Κεπήρ, 28) Λειβαδιών, 29) Λεοναρίσσου, 30) Λυθραγκώμης, 31) Μανδρών, 32) Μελανάργων, 33) Μελήνης, 34) Μονάρκας, 35) Μπογαζίου, 36) Νέτας, 37) Όβγόρου, 38) Πατρικίου, 39) Περιβολιών Τρικώμου, 40) Πλατανίσσου, 41) Ριζοκαρπάσου, 42) Ταύρου, 43) Τρικώμου, καί 44) Φλαμουδίου.

2. Μοναί: α) Άνδρῶι: 1) Άποστόλου Άνδρέου, 2) Άγίου Νικολάου Δαυλοῦ, 3) Άγίας Φωτεινῆς Καρπασίτιδος, 4) Παναγίας Έλεούσης, 5) Παναγίας Κανακαριᾶς, 6) Παναγίας Καντάρας, 7) Παναγίας Κυρᾶς Λειβαδιῶν, 8) Παναγίας Περγαμινιωτίσσης Άκανθοῦς, καί 9) Παναγίας Τοχνίου Μανδρῶν.

β) Γυναικεῖαι: Άγίου Γεωργίου Σακκᾶ.

XII. Ίερά Ίπισκοπή Άρσινόης

Κοινότητες: 1) Άγίας Μαρίνης Χρυσοχοῦς, 2) Άγίου Δημητρίου, 3) Άκουρδαλιῶν Άνω, 4) Άκουρδαλιῶν Κάτω, 5) Άναδιοῦ, 6) Άργάκας, 7) Άρόδων Άνω, 8) Γιαλιᾶς Κάτω, 9) Γιόλου, 10) Γουδίου, 11) Δρούσιας, 12) Δρύμου, 13) Δρυνηᾶς, 14) Θελέτρας, 15) Ίννιας, 16) Κάθηκα, 17) Κινούσης, 18) Κρήτου Μαρόττου, 19) Κρήτου Τέρρας, 20) Λάσας, 21) Λυσοῦ, 22) Μελάντρας, 23) Μηλιᾶς, 24) Μηλιοῦς, 25) Νέου Χωρίου, 26) Νέων Δημάτων, 27) Παχυάμμου, 28) Πελαθούσης, 29) Περιστερώνας, 30) Πόλεως Χρυσοχοῦς, 31) Προδρομίου, 32) Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Χρυσοχοῦς, 33) Πωμοῦ, 34) Σκούλλης, 35) Στενῆς, 36) Σίμου, 37) Τέρρας, 38) Φιλούσης Χρυσοχοῦς, 39) Φοίτης, καί 40) Χόλης.

XIII. Ίερά Ίπισκοπή Άμαθοῦντος

Κοινότητες: 1) Άγίου Τύχωνος, 2) Άκαπνοῦς, 3) Άρακαπᾶ, 4) Άσγάτας, 5) Βάσης (Σανίδος), 6) Βίκλας, 7) Διερώνας, 8) Έπταγώνιας, 9) Κελλακίου, 10) Κλωναρίου, 11) Μοναγρουλλίου, 12) Μονῆς, 13) Παρεκκλησιᾶς, 14) Πεντακώμου 15) Πραστειοῦ (Κελλακίου), 16) Πύργου, 17) Σανίδος, 18) Προφήτου Ήλιοῦ, 19) Συκοπέτρας, καί 20) Άρμενοχωρίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ

I

ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρον 1

Ἡ ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις

1. Ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις θεωρεῖται πᾶσα τελικῶς ἄδικος καί καταλογιστή πράξις, ἢ κύρωσις τῆς ὁποίας συνάγεται ἐκ τοῦ συνόλου τῆς Κανονικῆς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἤτοι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, τῆς ἐρμηνευτικῆς αὐτῶν καί τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου καί τῶν Παραρτημάτων αὐτοῦ. Ὡς πράξις νοεῖται καί ἡ παραλείψις.

2. Ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα τελέσεως, τό ὁποῖον στοιχειοθετεῖται διά παραλείψεως, τιμωρεῖται μόνον ἐφ' ὅσον ὁ ὑπαίτιος εἶχεν ἰδιαίτεράν νομικήν ὑποχρέωσιν, ὅπως τελέσῃ τήν πράξιν, τήν ὁποίαν παρέλειπεν, εἰς τρόπον ὥστε νά εἶχεν ἀποφευχθῆ τό ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινον ἀποτέλεσμα. Ἡ ἰδιαίτερα νομική ὑποχρέωσις, προκειμένου περί κληρικῶν, ἐρμηνεύεται ἐπί τῆ βάσει ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων.

3. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, κατά τήν ὁποίαν Ἱερός Κανὼν ἐμπεριέχει εἰδικήν ρύθμισιν Οὐσιαστικοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, ὑπερισχύει ἡ διάταξις τοῦ Κανόνος.

Άρθρον 2

Τό ἄδικον τῆς πράξεως

Ἡ πράξις θεωρεῖται ἀρχικῶς ἄδικος, ἐφ' ὅσον πληροῖ τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος. Τελικῶς δέ ἄδικος θεωρεῖται ἡ πράξις, κατά τήν τέλεσιν τῆς ὁποίας δέν συνέτρεξε λόγος ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἐκ τῶν κατωτέρω ἀναφερομένων.

Άρθρον 3

Άρσις τοῦ ἀδίκου

Ὁ ἀρχικῶς ἄδικος χαρακτήρ τῆς πράξεως ἀῖρεται, ἐκτός τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 4 καί 5 τοῦ παρόντος λόγων, ἐάν ἀποδειχθῆ ἡ συνδρομή, κατά τήν

τέλεσιν αὐτῆς, λόγου ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἐκ τῶν καθιερωθέντων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Κανονικὴν Παράδοσιν.

Ἄρθρον 4

Προσταγή

Τό ἀρχικῶς ἄδικον τῆς πράξεως αἴρεται, ἐάν ὁ δράστης ἐξετέλεσε προσταγὴν ἀνωτέρου ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου. Ἐάν, ὅμως, ἡ προσταγὴ ἀφεώρα προσβολὴν θεμελιώδους σημασίας ἐννόμου ἀγαθοῦ, ὁ προστάξας τιμωρεῖται ὡς ἔμμεσος ἀτυουργός, ἐνῶ ὁ δράστης ὡς ἄμεσος. Ἐάν, ἔνεκα τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἦτοι τῆς προσβολῆς θεμελιώδους σημασίας ἐννόμου ἀγαθοῦ, ὁ ἀποδέκτης τῆς προσταγῆς ἠρνήθη νά ἐκτελέσῃ αὐτήν, δέν φέρει εὐθύνην, δι' ἀνυπακοήν, ἢ ἀπειθείαν, ἢ ἑτέραν, συναφοῦς χαρακτηρισμοῦ, πράξιεν.

Ἄρθρον 5

Κατάστασις ἀνάγκης

Ὁ ἀρχικῶς ἄδικος χαρακτήρ τῆς πράξεως αἴρεται, ἐάν ὁ δράστης, διὰ τῆς πραγματώσεως τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, διέσωσε μείζονος σημασίας ἐκκλησιαστικόν ἔννομον ἀγαθόν, ἐπιφύλασσομένων τῶν κανονικῶν διατάξεων περὶ προσβολῆς κατὰ τῆς ζωῆς.

Ἄρθρον 6

Ὁ καταλογισμός τῆς πράξεως

1. Ἀρχικῶς καταλογιστὴ θεωρεῖται ἡ τελικῶς ἄδικος πρᾶξις, ἐφ' ὅσον ὁ δράστης ἦτο ἰκανός πρὸς καταλογισμόν. Τελικῶς δέ καταλογιστὴ, ἐφ' ὅσον διαπιστοῦται ὅτι ὁ ἰκανός πρὸς καταλογισμόν δράστης ἐτέλεσε τὴν πρᾶξιν ὑπαιτίως καὶ δέν ἐμφιλοχώρησεν εἰς τοῦτον, κατὰ τὴν τέλεσιν αὐτῆς, λόγος ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ, ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ἄρθρον 8 τοῦ παρόντος.

2. Ἡ τελικῶς ἄδικος πρᾶξις δέν καταλογίζεται εἰς τὸν δράστην, ἐάν οὗτος, κατὰ τὸν χρόνον τελέσεως αὐτῆς, ἔνεκα προσωρινῆς, ἢ μονίμου, διαταράξεως τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, δέν ἠδυνήθη νά ἀντιληφθῇ τὸν ἄδικον αὐτῆς χαρακτήρα.

3. Ἐάν ὁ δράστης, τελῶν εἰς τὴν ἀνωτέρω κατάστασιν, ἠδύνατο νά ἀντιληφθῇ μερικῶς τὸν ἄδικον χαρακτήρα τῆς πράξεως, τιμωρεῖται μὲ ποινήν μειωμένην.

4. Ἐάν ὁ δράστης, ἐκ προθέσεως, περιῆλθεν εἰς κατάστασιν ἀνικανότητος πρὸς καταλογισμόν, ἐν γνώσει τοῦ ἐνδεχομένου νά τελέσῃ ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην. Τά ἀνωτέρω, περιμειωμένης ποινῆς, δέν ἐφαρμόζονται, ἐάν ὁ δράστης περιῆλθεν εἰς τήν ἐν λόγῳ κατάστασιν, ἐπί τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ, ὅπως τελέσῃ τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα.

ἄρθρον 7

Δόλος καί πραγματική πλάνη

1. Ἐκ δόλου πράττει ὅστις θέλει νά πραγματώσῃ, καί γνωρίζει ὅτι, διά τῆς πράξεως αὐτοῦ, πραγματώνει τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἀνεξαρτήτως τῆς συνεπιγνώσεως ὅτι ἡ πράξις αὐτοῦ ἀντιβαίνει εἰς τό δέον τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ἐάν ὁ δράστης ἀγνοῇ, ἢ ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνῃ ἔστω καί ἐν στοιχείῳ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, αἴρεται ὁ ἀρχικός καταλογισμός τῆς πράξεως εἰς τοῦτον, ἔνεκα πραγματικῆς πλάνης. Τό αὐτό ἰσχύει καί διά τά στοιχεῖα, ἅτινα ἐπαυξάνουν τό ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποιον, ὁπότε ἀπαλλάσσεται ἀπό τήν ἠυξημένην ποινήν.

3. Ἐάν ὁ δράστης ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνῃ τά πραγματικά περιστατικά, τά ὁποῖα συγκροτοῦν λόγον ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἀπαλλάσσεται, ἔνεκα πραγματικῆς πλάνης. Ἐάν ὁ δράστης ἐτέλεσεν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς συνδρομῆς λόγου ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην.

ἄρθρον 8

Λόγοι ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ

1. Ἐάν ὁ δράστης, ἰκανός ὢν πρὸς καταλογισμόν καί ἐν δόλῳ, ἐτέλεσε τήν πράξιν, ἔνεκα εὐλόγου καί ἀφορήτου ψυχικῆς πίεσεως, αἴρεται ὁ ἀρχικός καταλογισμός εἰς τοῦτον καί ἀπαλλάσσεται.

2. Τό Δικαστήριον δύναται νά δεχθῇ καί ἐτέρους λόγους ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ, οἳτινες ἀπορρέουν ἐκ τῆς κανονικῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας.

3. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, ἰκανός ὢν πρὸς καταλογισμόν καί ἐν δόλῳ, στερεῖται τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀδίκου χαρακτηῆρος τῆς πράξεως, μή δυνάμενος νά ἀναχθῇ εἰς τοῦτον, ἐσφαλμένως ἐκλαμβάνων ὅτι ἡ πράξις αὐτοῦ δέν ἀποδοκιμάζεται εἰς τό δέον τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριον κρίνει τήν πλάνην αὐτήν συγγνωστήν, ἀπαλλάσσει αὐτόν.

Άρθρον 9

Άποπείρα

1. Έννοια τής άποπείρας: Όστις, άποφασίσας τήν τέλεσιν εκκλησιαστικού άδικήματος, έπραγάτωσεν ώρισμένα μόνον στοιχεΐα, εκ τών κατατεινόντων άναγκαιώς εις τήν πλήρωσιν τής άντικειμενικής ύποστάσεως τούτου, δύναται νά τιμωρηθῆ μέ μειωμένην ποινήν.

2. Έπαναχώρησις: Έάν ό δράστης, κατά τό στάδιον τής άποπείρας, ύπανεχώρησε, μεταγνούς, τό Δικαστήριον επιβάλλει μειωμένην ποινήν, ἢ κρίνει τήν άπόπείραν άτιμώρητον, δυνάμενον όπως επιβάλλη εις τούτον, εις άμφοτέρας τάς περιπτώσεις, έργα φιλανθρωπίας, ἢ εκκλησιαστικῆς διακονίας.

3. Άπρόσφορος άπόπείρα: Έάν ό δράστης ήγνόει ότι, διά τής πράξεως αυτού, δέν ήδύνατο νά διαπραχθῆ τό άποφασισθέν ύπ' αυτού εκκλησιαστικόν άδίκημα, είτε ένεκα του μέσου, είτε ένεκα του άντικειμένου, τής πράξεως, τό Δικαστήριον επιβάλλει μειωμένην ποινήν, ἢ δύναται νά κρίνη τήν άπόπείραν άτιμώρητον, δυνάμενον όπως επιβάλλη εις τούτον, εις άμφοτέρας τάς περιπτώσεις, έργα φιλανθρωπίας, ἢ εκκλησιαστικῆς διακονίας.

4. Εις περίπτωσιν άποπείρας αύτοκτονίας εκ μέρους κληρικού, ἢ άπόπείρα τιμωρεΐται διά πλήρους ποινῆς, ως επί άδικήματος κατά τής ζωῆς, επιφυλασσομένων τών περι ύπαναχωρήσεως καί άπροσφόρου άποπείρας διατάξεων.

Άρθρον 10

Συμμετοχή

1. Άμεσος αύτουργός θεωρεΐται όστις τελει ό ίδιος τό εκκλησιαστικόν άδίκημα. Έάν δύο, ἢ περισσότεροι, μέ κοινόν δόλον τελέσουν όμοϋ εκκλησιαστικόν άδίκημα, θεωροϋνται συναυτουργοί, καί εκαστος τιμωρεΐται μέ τήν ποινήν του αύτουργοϋ.

2. Έμμεσος αύτουργός θεωρεΐται όστις, κατά τό άρθρον 4, προσέταξε τήν διάπραξιν εκκλησιαστικού άδικήματος, ως καί όστις προεκάλεσε τήν άπόφασιν τελέσεως τής πράξεως εις άκαταλόγιστον, ἢ, μειωμένου καταλογισμού, πρόσωπον. Ό έμμεσος αύτουργός τιμωρεΐται μέ τήν ποινήν του αύτουργοϋ.

3. Ηθικός αύτουργός θεωρεΐται όστις προεκάλεσεν εις έτερον τήν άπόφασιν του ύπ' αυτού διαπραχθέντος εκκλησιαστικού άδικήματος. Ούτος τιμωρεΐται, κατά τήν κρίσιν του Δικαστηρίου, μέ τήν ποινήν του αύτουργοϋ, ἢ μέ μειωμένην ποινήν.

4. Άμεσος συνεργός θεωρείται ὅστις παρέσχεν ἄμεσον συνδρομήν πρὸς τὸν αὐτουργόν, κατὰ τὴν τέλει τῆς πράξεως. Οὗτος τιμωρεῖται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου, μέ τὴν ποινήν τοῦ αὐτουργοῦ, ἢ μέ μειωμένην ποινήν.

5. Ἄπλοῦς συνεργός θεωρεῖται ὅστις παρέσχεν ἀπλὴν συνδρομήν εἰς τὸν αὐτουργόν, πρὸ τῆς τελέσεως τῆς πράξεως, ἢ κατ' αὐτήν. Οὗτος τιμωρεῖται μέ μειωμένην ποινήν.

6. Διὰ τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς εἰς τοὺς συμμετόχους (ἠθικόν αὐτουργόν, ἄμεσον καὶ ἀπλοῦν συνεργόν) τὸ Δικαστήριον ὀφείλει ὅπως ἀποφανθῆ ὅτι ὁ αὐτουργός ἐτέλεσε τοῦλάχιστον ἀρχικῶς ἄδικον πρᾶξιν.

7. Ὅστις προέκάλεσεν εἰς ἕτερον τὴν ἀπόφασιν τελέσεως ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ παρέσχεν εἰς τοῦτον τὰ μέσα τελέσεως αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀδίκημα δέν ἐτελέσθη, ὡς καὶ ὁ ἀποδεχόμενος τοιαύτην πρόκλησιν, ἢ προσφοράν, καὶ τὸ ἀδίκημα δέν ἐτελέσθη, τιμωρεῖται μέ μειωμένην ποινήν. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, οἰκεία βουλήσει, ἀνεκάλεσε τὴν πρόκλησιν, ἢ προσφοράν, ἢ ἀποδοχήν, τὸ Δικαστήριον δύναται νά κρίνη τὴν πρᾶξιν ἀτιμώρητον.

8. Εἰδικῶς, ἐπὶ ἀδικημάτων κατὰ τῆς ζωῆς, συμπεριλαμβανομένης τῆς ἀμβλώσεως, οἰαδήποτε μορφῆ συμμετοχῆς, ἐκ μέρους κληρικοῦ, τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τοῦ αὐτουργοῦ. Οἰαδήποτε μορφῆ συμμετοχῆς κληρικοῦ εἰς αὐτοκτονίαν, ἢ ἀπόπειραν αὐτοκτονίας, ἐτέρου προσώπου τιμωρεῖται διὰ πλήρους ποινῆς, ὡς ἐπὶ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος κατὰ τῆς ζωῆς.

9. Ὅστις παρέχει οἰασδήποτε μορφῆς συνδρομήν πρὸς τὸν τελέσαντα ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, μετὰ τὴν πραγμάτωσιν αὐτοῦ, καὶ, ἐν συναφείᾳ πρὸς ταύτην, τιμωρεῖται μέ ποινήν μειωμένην, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ποινήν τοῦ αὐτουργοῦ. Ἐάν ὅμως ὁ παρασχών τὴν ἀνωτέρω συνδρομήν εἶναι συγγενῆς τοῦ δράστου ἐξ αἵματος ἕως τρίτου βαθμοῦ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας ἕως δευτέρου, θετός γονεύς, ἢ θετόν τέκνον, ἢ σύζυγος αὐτοῦ, ἢ πρᾶξις μένει ἀτιμώρητος.

Ἄρθρον 11

Συρροή ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων

καὶ τὸ κατ' ἐξακολουθήσιν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα

1. Κατ' ἰδέαν ἀληθινῆ συρροῆς: Ἐάν ὁ ὑπαίτιος, διὰ μιᾶς πράξεως, ἐτέλεσε πλείονα ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, τὸ Δικαστήριον ἐπιβάλλει τὴν βαρυτέραν ποινήν, συνεκτιμῶν δέ τὴν προκληθεῖσαν βλάβην ἐκκλησιαστικῶν ἐννόμων ἀγαθῶν, προσασξάνει τὴν ποινήν μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὀρίου αὐτῆς. Εἰς ὅσας περιπτώσεις δέν εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνωτέρω προσά-

ξησις, ή διάπραξις δέ τών πλειόνων έκκλησιαστικών άδικημάτων έπέφε-
ρεν ίσχυρόν σκανδαλισμόν, τό Δικαστήριον δύναται νά έπιβάλη διπλήν
ποινήν.

2. Πραγματική άληθινή συρροή: Έάν ό ύπαίτιος, διά πλειόνων πράξε-
ων, έτέλεσε πλείονα έκκλησιαστικά άδικήματα, τό Δικαστήριον έπιβάλλει
τήν βαρυτέραν τών προβλεπομένων ποινών, καί, συνεκτιμών τάς προσβο-
λάς τών έκκλησιαστικών έννόμων άγαθών, αίτινες προήλθον έκ τούτων,
προσαυξάνει τήν ποινήν ταύτην, τής προσαυξήσεως μή δυναμένης νά
υπερβή τά τρία τέταρτα του άθροίσματος τών διά τά έτερα τελεσθέντα
έκκλησιαστικά άδικήματα προβλεπομένων ποινών. Έν περιπτώσει δύο
συντρεχουσών ποινών, ή προσαύξησις τής βαρυτέρας δέν δύναται νά εΐναι
άνωτέρα του ήμίσεος τής έτέρας συντρεχούσης ποινής. Είς περιπτώσεις,
καθ' άς δέν εΐναι δυνατή ή άνωτέρω προσαύξησις, ή δέ διάπραξις τών
πλειόνων έκκλησιαστικών άδικημάτων έπέφερεν ίσχυρόν σκανδαλισμόν,
τό Δικαστήριον δύναται νά έπιβάλη διπλήν ποινήν.

3. Τό κατ' έξακολούθησιν έκκλησιαστικόν άδίκημα: Έάν πλείονες πρά-
ξεις του ίδίου προσώπου στοιχειοθετοΰν έξακολούθησιν του αύτου έκκλη-
σιαστικού άδικήματος, τό Δικαστήριον δύναται είτε νά εφαρμόση τάς περι-
πραγματικής άληθινής συρροής διατάξεις, είτε, συνεκτιμών τήν άπαξίαν
έκάστης πράξεως, νά έπιβάλη ποινήν προσηυξημένην κατά τό έν τέταρτον
αύτης, πέραν του άνωτάτου όρίου αύτης. Είς περιπτώσεις, καθ' άς ή διά-
πραξις του κατ' έξακολούθησιν έκκλησιαστικού άδικήματος έπέφερεν
ίσχυρόν σκανδαλισμόν, τό Δικαστήριον δύναται νά έπιβάλη καί έτέραν
ποινήν.

4. Φαινομενική κατ' ιδέαν καί πραγματική συρροή: Έάν είς τάς περι-
πτώσεις τών παραγράφων 1 καί 2, του παρόντος άρθρου, τό Δικαστήριον
κρίνη ότι ή τέλεσις περισσοτέρων έκκλησιαστικών άδικημάτων, είτε διά
μιās, είτε διά πλειόνων, πράξεων, δέν προσδίδει αύτοτέλειαν έκκλησια-
στικού άδίκου είς έκαστον, τό Δικαστήριον έπιβάλλει μίαν μόνον ποινήν.

Άρθρον 12

Έπιβολή καί έπιμέτρησις τής ποινής

1. Τό Δικαστήριον, είς πāsαν περίπτωσιν, συνεκτιμών κυρίως τάς
ιδιαιτέρας περιστάσεις τής πράξεως, τήν προσωπικότητα του ύπαιτίου, τό
είδος καί τήν έντασιν προσβολής του έκκλησιαστικού έννόμου άγαθου, τήν
υπέμετρον παρέλευσιν χρόνου, άπό τής τελέσεως τής πράξεως, ή τήν
μετάνοιαν, ήν έπέδειξεν ό ύπαίτιος, καί τάς ένεργείας αύτου, όπως έπα-

νορθώση τάς συνεπείας τῆς πράξεως αὐτοῦ, δύναται, κατ' ἐπιείκειαν, νά κρίνη τήν πράξιν ἀτιμώρητον, ἐπιβάλλον εἰς τοῦτον ἔργα φιλανθρωπίας, ἢ ἐκκλησιαστικῆς διακονίας.

2. Τά ἀνωτέρω κριτήρια χρησιμοποιεῖ τό Δικαστήριον καί διά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς.

3. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, κατά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ ἰδιάζων σκανδαλισμός τῶν πιστῶν.

4. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν, κατά τήν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς, δέν εἶναι δυνατός, ἔνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς, ὁ ὑπολογισμός μειωμένης ποινῆς, τό Δικαστήριον ἐπιβάλλει ἐτέραν ἡπιωτέραν ποινήν.

II ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

Α'. ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρον 1

Κατά τόπον άρμοδιότητας

1. Είς τήν κατά τόπον άρμοδιότητα τοῦ έπαρχιούχου Άρχιερέως, ή Έπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, ύπάγονται όλοι, όσοι διέπραξαν άδίκημα, έντός τής οίκειάς έκκλησιαστικής Έπαρχίας. Έάν δέ τό άδίκημα διεπράχθη έν τή άλλοδαπή, άρμόδιον δικαιοδοτικόν όργανον είναι ό Άρχιερεύς, ή τό Έπισκοπικόν Δικαστήριον τής Έπαρχίας, εις ήν άνήκει ό κατηγορούμενος κληρικός, επί λαϊκών δέ ό Άρχιεπίσκοπος, ή τό Έπισκοπικόν Δικαστήριον τής Άρχιεπισκοπής.

2. Έν περιπτώσει, κατά τήν όποιαν τό κατηγορητήριο περιλαμβάνει πλείονας τοῦ ένός κατηγορουμένους, ή κατά τόπον άρμοδιότητας προσδιορίζεται, ως εάν ό πρώτος άναγραφόμενος έν τῷ κατηγορητηρίῳ κατηγορούμενος ήτο ό μόνος κατηγορούμενος.

Άρθρον 2

Καταγγελία

1. Η καταγγελία ύποβάλλεται εις τά δικαιοδοτικά όργανα τής Έκκλησίας τής Κύπρου, άτινα παραλέμπουν ταύτην εις τήν Άνακριτικήν Έπιτροπήν, έκτός εάν ή καταγγελία άφορᾷ εις ήσσοнос σημασίας έκκλησιαστικά άδικήματα κληρικῶν, μοναχῶν καί λαϊκῶν, τά όποια, κατά τά έν τῷ άρθρω 80 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, έκδικάζει μόνος ό επιχώριος Άρχιερεύς.

2. Τήν τέλεσιν έκκλησιαστικοῦ άδικήματος δύναται νά καταγγείλη ό άμέσως παθών έκ τοῦ άδικήματος, έφ' όσον συνεπλήρωσε τό 14ον έτος, ή, άλλως, ό ασκῶν τήν επιμέλειαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

3. Τήν τέλεσιν έκκλησιαστικοῦ άδικήματος δύναται, επίσης, νά καταγγείλη πᾶν ενήλικον μέλος τής Έκκλησίας. Έάν ό καταγγέλλων δέν είναι μέλος τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, απόκειται εις τήν διακριτικήν ευχέρειαν τής Άνακριτικής Έπιτροπής νά αποδεχθῆ τήν καταγγελίαν.

4. Η Άνακριτική Έπιτροπή κρίνει τό, τύποις, παραδεκτόν τής καταγγελίας ύπό προσώπου, πάσχοντος έκ διανοητικής ταραχής, ως αύτη όρίζεται εις τό άρθρον 3 τοῦ περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμου.

Άρθρον 3

Άποδεικτικά μέσα

Τά κυριώτερα άποδεικτικά μέσα εις τήν έκκλησιαστικήν δίκην εΐναι: α) οί μάρτυρες, β) τά έγγραφα, γ) ή όμολογία τοῦ κατηγορουμένου, δ) ή πραγματογνωμοσύνη, ε) ή αύτοψία. Ήπιτρέπεται καί πᾶν ἕτερον μέσον, τείνον εις τήν άπόδειξιν τῆς οὐσιαστικῆς ἀληθείας.

Άρθρον 4

Άρχή τῆς ήθικῆς άποδείξεως

1. Εις τήν έκκλησιαστικήν δίκην, οί δικασταί δέν εΐναι ύποχρεωμένοι νά άκολουθοῦν αύστηρῶς τούς νομικούς κανόνες άποδείξεων, κατά τήν προδικασίαν καί τήν ἐπ' άκροατηρίῳ διαδικασίαν, αλλά δύνανται νά άποφασίζουσιν κατά συνείδησιν.

2. Άποδεικτικά μέσα, ληφθέντα παρανόμως, δέν λαμβάνονται ύπ' ὄψιν, διά τήν κατάφασιν τῆς ένοχῆς καί τήν έπιβολήν τῆς ποινῆς. Κατ' έξάίρεσιν, τό Δικαστήριον δύναται νά λάβη ύπ' ὄψιν άποδεικτικά μέσα τῆς κατηγορίας αύτῆς, έφ' ὅσον δι' αύτῶν άποδεικνύεται άδίκημα κωλυτικόν τῆς ίερωσύνης καί έφ' ὅσον προσαγωγή αύτῶν γίνεται άπό τόν λήπτην τοῦ άποδεικτικοῦ μέσου. Τοῦτο δέν επιδρᾷ επί τῶν ένδεχομένων εύθυνῶν, ποινικῶν ή έκκλησιαστικῶν, τῶν προσώπων, τά όποία προέβησαν εις τήν λήψιν τῶν άνωτέρω μέσων.

Άρθρον 5

Μή εξεταστέα πρόσωπα ως μάρτυρες

1. Δέν εξετάζονται, ως μάρτυρες, κατά τήν προδικασίαν καί εις τήν ἐπ' άκροατηρίῳ διαδικασίαν, κληρικοί, δι' ὅσα γνωρίζουσιν έκ τῆς έξομολογήσεως.

2. Δύνανται νά άρνηθοῦν τήν μαρτυρίαν: α) ή σύζυγος τοῦ κατηγορουμένου, άκόμη καί έάν έλύθη ό γάμος, β) οί συγγενεΐς αύτοῦ έξ αίματος εις εύθειαν γραμμήν άπεριορίστως, έκ πλαγίου δέ έως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, καί έξ άγχιστείας έως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, γ) οί συνήγοροι, οί ίατροί καί οί βοηθοί αύτῶν, δι' ὅσα έμπιστευτικῶς έπληροφορήθησαν κατά τήν άσκησιν τοῦ επαγγέλματος αύτῶν, ως καί κληρικοί, δι' ὅσα ένεπιστεύθη αύτοΐς, έκτός έξομολογήσεως, ό κατηγορούμενος.

Άρθρον 6

Λόγοι αποκλεισμού

Δέν δύνανται εἶς τινα ὑπόθεσιν νά ἀσκήσουν τό ἔργον τοῦ Δικαστοῦ, τοῦ Ἀνακριτοῦ, τοῦ μέλους τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ Γραμματέως, ὅσοι:

- α) Εἶναι μεταξύ αὐτῶν συγγενεῖς ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ υἰοθεσίας, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἐκ πλαγίου δέ μέχρι καί τοῦ τρίτου βαθμοῦ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας μέχρι καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ ὑφίσταται μεταξύ αὐτῶν πνευματικὴ συγγένεια ἐκ τοῦ βαπτίσματος (ἀναδόχου, ἢ συζύγου αὐτοῦ, καί ἀναδεκτοῦ, ἢ συζύγου, ἢ γονέων, ἢ κατιόντων αὐτοῦ).
- β) Εἶναι παθόντες ἐκ τοῦ δικαζομένου ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.
- γ) Εἶναι σύζυγοι, ἢ συγγενεῖς, μέ τόν κατηγορούμενον, ἢ τόν παθόντα ἐξ αἵματος, ἢ ἐξ υἰοθεσίας, κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀπεριορίστως, ἐκ πλαγίου δέ, ἢ ἐξ ἀγχιστείας, μέχρι καί τοῦ τετάρτου βαθμοῦ, ἢ ὑφίσταται πνευματικὴ συγγένεια κατὰ τὰ ἐν ἐδαφίῳ α) ὀριζόμενα.
- δ) Ἔχουν ἐξετασθῆ ὡς μάρτυρες, ἢ ἔχουν γνωμοδοτήσῃ, περί ὠρισμένου θέματος, ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως.
- ε) Ἔχουν συμπράξῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς πρῶτον βαθμόν ἢ, εἰς περίπτωσιν ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας, εἰς τὰς προηγουμένας ἐκδικάσεις τῆς ὑποθέσεως.

Άρθρον 7

Λόγοι ἐξαιρέσεως

1. Οἱ ἀνωτέρω λόγοι ἀποκλεισμοῦ τῶν δικαστικῶν προσώπων, ἀπό τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν, εἶναι καί λόγοι ἐξαιρέσεως αὐτῶν.

2. Τὰ ἀνωτέρω δικαστικά πρόσωπα εἶναι ἐξαιρετέα καί ἐάν διήγειρον, ἢ διεγείρουν, ὑπονοίας μεροληψίας, ἢτοι ὑφίστανται γεγονότα ἱκανά νά δικαιολογήσουν ἐμφανῶς δυσπιστίαν διὰ τὴν ἀμερόληπτον ἄσκησιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

3. Τὰ ἀνωτέρω δικαστικά πρόσωπα ὀφείλουν νά δηλώσουν ἀμέσως εἰς τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἢ εἰς τό Δικαστήριον, τόν γνωστόν εἰς ταῦτα λόγον ἐξαιρέσεως αὐτῶν, αἰτούμενα τὴν ἐξαίρεσιν αὐτῶν.

4. Ὁ ἐν γένει τρόπος τῆς διευθύνσεως τῆς διαδικασίας, ἢ τῆς ὑποβολῆς ἐρωτήσεων πρὸς τοὺς μάρτυρας, ἢ τόν κατηγορούμενον, δέν δύναται, καθ'

ἐαυτόν, νά θεμελιώση λόγον ἐξαιρέσεως. Δύναται, ἐν τούτοις, νά θεμελιώση τήν ἐξαιρέσιν, ὅταν συνδυάζεται οὗτος πρὸς ἄλλα περιστατικά, μαρτυροῦντα ὅτι ὁ δικαστὴς διακατέχεται δυσμενῶς πρὸς τὸν κατηγορούμενον.

ἄρθρον 8

Ἐφαρμογή τῶν λόγων ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐξαιρέσεως

Τά περί ἀποκλεισμοῦ καὶ ἐξαιρέσεως δικαστικῶν προσώπων ἔχουν ἐφαρμογὴν μόνον ἐπὶ πολυμελῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων.

ἄρθρον 9

Ἐποβολή αἰτήσεως ἐξαιρέσεως

1. Ἡ αἴτησις ἐξαιρέσεως ὑποβάλλεται εἰς οἰονδήποτε στάδιον τῆς δίκης, μέχρι τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως, ἀμέσως, ἀφοῦ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τοῦ αἰτοῦντος ὁ λόγος ἐξαιρέσεως, καὶ πρὶν ἢ οὗτος, μετὰ τὴν ὡς ἄνω γνῶσιν, προβῆ, ἢ μετὰσχῃ, εἰς οἰονδήποτε ἄλλο διαδικαστικὸν διάβημα, ἢ διαδικαστικὴν πράξιν.

2. Ἡ αἴτησις ἐξαιρέσεως πρέπει νά περιέχῃ τὰ πραγματικά γεγονότα, τὰ ὁποῖα θεμελιοῦν τὴν ἐξαιρέσιν τῶν δικαστικῶν προσώπων.

ἄρθρον 10

Ἐκδίκασις αἰτήσεως ἐξαιρέσεως

1. Τὴν αἴτησιν ἐξαιρέσεως πρεσβυτέρων εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον ἐκδικάζει ὁ Ἀρχιερεὺς-Πρόεδρος αὐτοῦ. Ὁ ἐξαιρεθεὶς ἀντικαθίσταται ἐκ τῶν τυχόν ὑφισταμένων ἀναπληρωτῶν, κατὰ τὴν σειρὰν διορισμοῦ αὐτῶν, καὶ, μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων, ὑπὸ κληρουμένου μέλους ἐκ τριπλασίου τοῦλάχιστον ἀριθμοῦ μελῶν δικαστηρίων ὁμόρων ἐπαρχιῶν. Ἡ κλήρωσις διενεργεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως-Προέδρου.

2. Αἴτησις ἐξαιρέσεως τοῦ Ἀρχιερέως-Προέδρου τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου ἐκδικάζεται ὑπὸ κληρουμένου, μεταξὺ τῶν ὁμόρων, Ἀρχιερέων. Ἡ κλήρωσις ἐνεργεῖται αὐθωρεὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχαιότερου, κατὰ τὰ πρεσβεῖα, πρεσβυτέρου, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου, ὧν δέν ἐζητήθη ἡ ἐξαιρέσις. Ἐξαιρέσεις κληρωθέντος Ἀρχιερέως δέν εἶναι δυνατή, ἐκτός ἐάν ἡ ἐξαιρέσις αὐτοῦ ἀφορᾷ λόγον ἀποκλεισμοῦ. Ὁ κληρωθεὶς Ἀρχιερεὺς προβαίνει ἀμελλητί εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς αἰτήσεως ἐξαιρέσεως. Ἐάν ὁ Ἀρχιερεὺς-Πρόεδρος ἐξαιρεθῆ, διενεργεῖται κλήρωσις διὰ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ, μετα-

ξύ τῶν ὁμόρων Ἀρχιερέων, ἐξαιρουμένου τοῦ ἐνεργοῦντος τήν κλήρωσιν Ἀρχιερέως. Ἐξαιρέσεις τοῦ κληρωθέντος ὡς Προέδρου Ἀρχιερέως δέν δύναται νά ζητηθῆ, ἐκτός ἐάν ἡ ἐξαιρέσεις αὐτοῦ ἀφορᾷ λόγον ἀποκλεισμοῦ.

3. Ἐπί δικαστικῶν ὀργάνων, ἀποτελουμένων ἐκ πλειόνων Ἀρχιερέων, ὁ ἐξαιρεθεῖς δέν ἀντικαθίσταται, ἐφ' ὅσον τό Δικαστήριον, καί ἄνευ τοῦ ἐξαιρεθέντος, ἔχει ἀπαρτίαν.

4. Δέν ἐπιτρέπεται νά ζητηθῆ ἡ ἐξαιρέσεις τοῦ συνόλου τῶν μελῶν πολυμελοῦς δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου, συγκροτουμένου ἐξ Ἀρχιερέων, ἢ τόσου ἀριθμοῦ Ἀρχιερέων, ὥστε νά καθίσταται ἀδύνατος ἡ συγκρότησις τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 11

Ἀποσιώπησις λόγου ἀποκλεισμοῦ

Ἄστις ἀποσιωπᾷ ὅτι, ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, συντρέχει λόγος ἀποκλεισμοῦ, διαπράττει τό ἰδιώνυμον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα τῆς ἀποσιωπήσεως λόγου ἀποκλεισμοῦ, τό ὁποῖον τιμωρεῖται μέ ποινήν ἀργίας τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν μετά, ἢ ἄνευ, στερήσεως ἀποδοχῶν, ἐπιβαλλομένην ὑπό τοῦ ἀρμοδίου δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου. Οἱ διά τό ἀδίκημα τοῦτο καταδικασθέντες πρεσβύτεροι ἐκπίπτουν τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστοῦ.

Ἄρθρον 12

Ἀνακριτική Ἐπιτροπή

1. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή συγκροτεῖται ἐκ πέντε κληρικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς, τοῦλάχιστον, εἶναι Ἀρχιερεῖς. Ὁ κατά τήν ἐκκλησιαστικήν τάξιν πρῶτος εἶναι ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἡ θητεία τοῦ Προέδρου καί τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πενταετής. Ἡ Ἱερά Σύνοδος ὅμως δύναται, ἐάν κρίνη ὅτι ὑφίσταται εὐλογος αἰτία, νά ἀντικαταστήσῃ τόν Πρόεδρον, ἢ καί οἰονδήποτε μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην, ἡ θητεία τοῦ οὕτως ὀριζομένου λήγει κατά τόν χρόνον, κατά τόν ὁποῖον θά ἔληγεν ἡ θητεία τοῦ ἀντικατασταθέντος μέλους.

3. Ἡ Ἐπιτροπή εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν τρία ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς λαμβάνουν μέρος εἰς τήν συνεδρίασιν.

4. Ἡ σύγκλησις τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς συνεδρίασιν γίνεται ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτῆς, ἢ, ἐν ἀδυναμίᾳ, ἢ παραλείψει, τούτου, ὑπό τοῦ ἐπομένου τῆ τάξει Ἀρχιερέως.

5. Ὁ συγκαλῶν τήν Ἐπιτροπήν ὀφείλει νά εἰδοποιῇ ὅλα τά λοιπά μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διά τόν τόπον, τόν χρόνον καί τήν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς συνεδριάσεως. Εἰς ἐξαιρετικές περιπτώσεις, αἱ συνεδριάσεις δύνανται νά διεξάγονται διά τηλεδιασκέψεως.

6. Ἐπιφυλασσομένων τῶν προβλεπομένων εἰς τήν παράγραφον 3, τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή δύναται νά λειτουργῇ, παρά τήν ὑπαρξιν κενῆς θέσεως.

7. Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται διά πλειοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν αὐτῆς.

8. Χρέη γραμματέως ἀσκεῖ εἷς ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζόμενος κατά περίπτωσιν ὑπό ταύτης.

Ἄρθρον 13

Διερεύνησις πρὸς ἄσκησιν ποινικῆς διώξεως

1. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή ἀποφασίζει, μετὰ ἀπό καταγγελίαν τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἢ, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως, ἢ παραλείψεως, αὐτοῦ νά ὑποβάλῃ τήν καταγγελίαν, αὐτεπαγγέλτως, ἢ κατά παραγγελίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, περί τῆς διεξαγωγῆς, ἢ μή, ἀνακρίσεως πρὸς διερεύνησιν:

- α) ἐάν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ὅτι Ἀρχιερεὺς τις ἔχει διαπράξει οἰονδήποτε ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, καί
- β) ἐάν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις ὅτι κληρικός τις, ἢ μοναχός, ἢ λαϊκός, ἔχει διαπράξει ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, ἐμπίπτον εἰς τήν δικαιοδοσίαν τῶν πολυμελῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων.

2. Ἐάν κρίνῃ τό ἀναγκαῖον διεξαγωγῆς ἀνακρίσεως, ὀρίζει ὡς Ἀνακριτὴν ἓνα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Εἰς περίπτωσιν, κατά τήν ὁποίαν, ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις εἶναι Ἀρχιερεὺς, Ἀνακριτὴς ὀρίζεται εἷς ἐκ τῶν τριῶν Ἀρχιερέων, μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς. Χρέη γραμματέως τοῦ Ἀνακριτοῦ ἀσκεῖ κληρικός, ὅστις ὀρίζεται ὑπό τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς.

3. Ἡ Ἀνακριτική Ἐπιτροπή παρακολουθεῖ τήν πορείαν τοῦ ἔργου τοῦ Ἀνακριτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε τήν διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως.

Ἄρθρον 14

Ἀρμοδιότητες καὶ καθήκοντα τοῦ Ἀνακριτοῦ

1. Ὁ Ἀνακριτὴς ὀφείλει νά προσπαθῆσθαι νά διερευνήσῃ ὅλας τὰς πτωχὰς τῆς ὑποθέσεως, πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς οὐσιαστικῆς ἀληθείας. Πρὸς

τοῦτο, συλλέγει οἰανδήποτε σχετική μαρτυρία, ἀνεξαρτήτως ἐάν αὐτή τείνη πρὸς θεμελίωσιν τῆς ἐνοχῆς, ἢ πρὸς ἀπαλλαγὴν, τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

2. Ὁ Ἀνακριτὴς καλεῖ εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, ἢ ἐπισκέπτεται, τοὺς, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, πιθανοὺς μάρτυρας, περιλαμβανομένων καὶ ὄσων τυχόν ὑποδεικνύει ἐκάστοτε ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν, ὁ Ἀνακριτὴς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἐξετάσῃ ὑποδειχθέντα μάρτυρα, ἐάν, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, ἢ ὁποῖα καὶ πρέπει νὰ αἰτιολογῆται γραπτῶς, διὰ σημειώματος αὐτοῦ, εἰς τὸν ἀνακριτικὸν φάκελον, οὗτος προδήλως δὲν δύναται νὰ συμβάλῃ οὐσιαστικῶς εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

3. α) Ὁ Ἀνακριτὴς δύναται νὰ ἐπισκεφθῆ, ἢ νὰ καλέσῃ γραπτῶς, τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, πρὸς λήψιν τῆς καταθέσεως αὐτοῦ.

β) Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταθέσεως, ὁ Ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ πληροφορήσῃ τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις, ὅτι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ εἴπῃ ὅ,τιδήποτε, ἐάν ὅμως ἐπιλέξῃ νὰ καταθέσῃ, ἢ κατάθεσις αὐτοῦ θὰ καταχωρισθῆ γραπτῶς καὶ θὰ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ εἴτε ὑπὲρ αὐτοῦ, εἴτε εἰς βάρος αὐτοῦ. Ὁ Ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ καταγράψῃ τὴν ἐν προκειμένῳ πληροφόρησιν τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

γ) Ἐάν ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἐπιλέξῃ νὰ καταθέσῃ, ὅ,τιδήποτε εἴπῃ, καταγράφεται ἐπὶ λέξει, καὶ ἐν τέλει ἀναγινώσκειται εἰς αὐτόν. Οὗτος δικαιούται νὰ ζητήσῃ ὅπως καταγραφοῦν καὶ αἱ διορθώσεις, ἢ τροποποιήσεις, ἅς ἐπιθυμῆ. Μετὰ ταῦτα, ὁ Ἀνακριτὴς καλεῖ τὸν καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις νὰ ἀναγνώσῃ καὶ ὑπογράψῃ τὴν κατάθεσιν αὐτοῦ καὶ νὰ μονογραφήσῃ τὰς τυχόν διορθώσεις, ἢ τροποποιήσεις. Ἐάν ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἀρνηθῆ νὰ καταθέσῃ, ὁ Ἀνακριτὴς καταγράφει τὴν ἀρνήσιν, ἐφ' ὅσον δὲ ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις προβάλλει καὶ λόγους διὰ τὴν ἀρνήσιν, καταγράφει καὶ τούτους.

δ) Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἐγγράφου, ὁ Ἀνακριτὴς διαβεβαίωσιν ὅτι ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις ἐκουσίως κατέθεσε τὰ καταγραφέντα καὶ ὑπογράψῃ τὴν ἐν λόγῳ διαβεβαίωσιν.

4. Ὡς πρὸς τὴν καταχώρησιν καταθέσεως μάρτυρος, ἐφαρμόζονται ἀναλόγως τὰ ἀνωτέρω προβλεπόμενα περὶ τῆς καταθέσεως τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις.

5. α) Οἱ κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀνακριτοῦ πιθανοὶ μάρτυρες, ἢ οἱ ὑποδειχθέντες ὑπὸ τοῦ καθ' οὗ ἡ ἀνάκρισις, καλοῦνται ἐγγράφως,

υπό του Ἀνακριτοῦ, ὅπως παραστοῦν εἰς τόπον καί χρόνον, ὡς ὁ Ἀνακριτής ἤθελεν εὐλόγως ὀρίσει, πρὸς σκοπὸν ἐξετάσεως αὐτῶν καί πρὸς λήψιν καταθέσεως.

- β) Ὅστις εἶναι μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἀρνεῖται νά παραστῆ εἰς τὸν τόπον καί κατὰ τὸν χρόνον, ὡς ὤρισεν ὁ Ἀνακριτής, θεωρεῖται ἔνοχος ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος ἀρνήσεως μαρτυρίας καί ὑπόκειται, ἐάν μὲν εἶναι κληρικός, εἰς ποινήν ἀργίας μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐάν δέ εἶναι λαϊκός, εἰς ἐπιτίμιον, τούτων ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ τόπου διεξαγωγῆς τῆς ἀνακρίσεως.
- γ) Ὁ Ἀνακριτής δύναται, ἐάν θεωρῆ τὴν παρουσίαν ἐγγράφου ἀναγκαίαν, ἢ ἐπιθυμητὴν, διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς διεξαγομένης ἀνακρίσεως, νά ζητήσῃ γραπτῶς ἀπὸ τοῦ πρόσωπον, ὑπὸ τὴν κατοχήν, ἢ τὸν ἔλεγχον, τοῦ ὁποίου, ὡς πιστεύει, εὐρίσκεται τὸ ἔγγραφο, ὅπως προσκομίσῃ καί παραδώσῃ τοῦτο εἰς τὸν Ἀνακριτὴν. Ὁ κατὰ τὰ ἀνωτέρω κληθεὶς δύναται, ἀντὶ νά προσκομίσῃ αὐτοπροσώπως τὸ ἔγγραφο, νά ἐνεργήσῃ, ὥστε τὸ ἔγγραφο, ὄντως, νά προσκομισθῆ καί παραδοθῆ εἰς τὸν Ἀνακριτὴν.
- δ) Ὅστις εἶναι μέλος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἀρνεῖται νά προσκομίσῃ, ἢ παραδώσῃ, οἷονδῆποτε ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον πράγματι εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχήν, ἢ ὑπὸ τὸν ἔλεγχον, αὐτοῦ, θεωρεῖται ἔνοχος ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος ἀρνήσεως μαρτυρίας, ὑποκείμενος εἰς τὰς ἀνωτέρω ὑπὸ β) προβλεπομένας ἐκκλησιαστικὰς ποινάς.
- ε) Αἱ διατάξεις περὶ παρουσιάσεως ἐγγράφου δὲν ἐφαρμόζονται, ἐν σχέσει πρὸς ἔγγραφο, ἢ ἀποκάλυψις, παρουσίας ἢ παράδοσις τοῦ ὁποίου ἀπαγορεύεται, ἢ διὰ τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖται, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ἔνταλμα τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἢ διάταγμα πολιτειακοῦ Δικαστηρίου. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν, ὁ Ἀνακριτής, ἐφ' ὅσον κρίνει τοῦτο ἀπαραίτητον, ὀφείλει νά ἐπιδιώξῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, πολιτειακῆς πράξεως.

6. Ὅταν ὁ Ἀνακριτής ἔχη, κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, συλλέξῃ τὸ ἀπαιτούμενον ἀποδεικτικὸν ὕλικόν, συντάσσει τὸ πόρισμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον καί ὑποβάλλει, ὁμοῦ μετὰ τοῦ φακέλου τῆς ἀνακρίσεως, εἰς τὴν Ἀνακριτικὴν Ἐπιτροπὴν. Τὸ πόρισμα τοῦ Ἀνακριτοῦ περιλαμβάνει περίληψιν τῶν μαρτυριῶν καί τὴν εἰσήγησιν αὐτοῦ, ἐάν στοιχειοθετῆται, ἢ ὄχι, διάπραξις ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, καί, ἐν καταφατικῇ περιπτώσει, ἐάν τὸ ἀπο-

δεικτικόν ύλικόν δικαιολογῆ τήν δίωξιν, κατά συγκεκριμένου προσώπου, ἢ προσώπων.

Ἄρθρον 15

Ἄσκησις ποινικῆς διώξεως καί παραπομπή

1. Μετά τό πέρας τῆς ἀνακρίσεως, ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή προβαίνει εἰς τήν ἐξέτασιν καί ἀξιολόγησιν τοῦ ὑποβληθέντος εἰς αὐτήν φακέλου τῆς ἀνακρίσεως καί πορίσματος τοῦ Ἄνακριτοῦ καί ἀποφαίνεται διά τήν ἄσκησιν διώξεως κατά συγκεκριμένου προσώπου, ἢ προσώπων, καί διά τήν παραπομπήν τῶν κατηγορουμένων εἰς τήν, ἐπ' ἀκροατηρίῳ, διαδικασίαν.

2. Ἐφ' ὅσον ἀποφασίσει τήν ἄσκησιν διώξεως καί τήν παραπομπήν, ὀρίζει τόν κληρικόν, ὁ ὁποῖος θά ἐκπληρώσῃ χρέη Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, διά τήν παρουσίαν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ἐκκλησιαστικοῦ δικαιοδοτικοῦ ὄργανου, καί ἀναθέτει εἰς τοῦτον τήν σύνταξιν τοῦ κατηγορητηρίου. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος εἶναι Ἀρχιερεύς, ὁ ὀριζόμενος Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς πρέπει νά εἶναι καί αὐτός Ἀρχιερεύς καί, εἰ δυνατόν, νά προηγήται κατά τά πρεσβεῖα τοῦ κατηγορουμένου.

3. Ἐάν ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή κρίνῃ ὅτι δέν ὑφίστανται ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις διά τήν ἄσκησιν διώξεως καί τήν παραπομπήν, θέτει τόν φάκελον τῆς ἀνακρίσεως εἰς τό ἀρχεῖον.

4. Ἡ Ἄνακριτική Ἐπιτροπή, ἐάν κρίνῃ ὅτι τό ἀδίκημα, διά τό ὁποῖον διενηργήθη ἡ ἀνάκρισις, ἀνήκει εἰς δικαιοδοσίαν Ἀρχιερέως, ἢ Ἡγουμένου, παραπέμπει τόν φάκελον εἰς αὐτούς.

Ἄρθρον 16

Σύνταξις κατηγορητηρίου

Ἄ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς συντάσσει τό κατηγορητήριον, βάσει τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑλικοῦ καί τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἄνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς τοῦτο δέ ἀκολουθεῖ τούς κανόνας συντάξεως κατηγορητηρίου, ὡς αὐτοῖ ἐκτίθενται ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ.

Ἄρθρον 17

Τό κατηγορητήριον

1. Ὄταν τό κατηγορητήριον περιλαμβάνῃ περισσοτέρας τῆς μιᾶς κατηγορίας, αἱ κατηγορίαι ἀριθμοῦνται κατά σειράν.

2. Ἐκάστη κατηγορία συνίσταται ἐκ δύο μερῶν. Εἰς τό πρῶτον, ὑπό τόν τίτλον «κατηγορία», διατυποῦται τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, περί οὗ ἡ κατηγορία, καί ἀναγράφεται ὁ παραβιασθεῖς, ἢ οἱ παραβιασθέντες, κανόνες, καί οἱ κανόνες οἵτινες προβλέπουν τήν ἐπιβλητέαν ποινήν, ἢ τό σύνολον τῶν κανονικῶν κειμένων, ἐξ ὧν συνάγεται ἡ ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος συμπεριφορά τοῦ κατηγορουμένου, εἰς δέ τό δεύτερον, περιγράφονται τά γεγονότα, τά ὁποῖα στοιχειοθετοῦν τήν ἀντικειμενικήν καί ὑποκειμενικήν ὑπόστασιν τοῦ ἀδικήματος, ἤτοι ἡ πρᾶξις, ὁ τόπος καί ὁ χρόνος τελέσεως αὐτῆς καί αἱ περιστάσεις αὐτῆς καί τό ἀντικείμενον αὐτῆς, ὡς καί τά στοιχεῖα, τά ὁποῖα θεμελιοῦν τήν ἐν ἐπιγνώσει ἀλόφασιν τοῦ κατηγορουμένου νά πραγματώσῃ τήν ἀντικειμενικήν ὑπόστασιν.

3. Ὄταν ὁ κανὼν θεσπίσῃ πολύτροπον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέον νά ἀναφέρηται ὁ τρόπος πραγματώσεως αὐτοῦ.

4. Ὄταν ὁ κανὼν θεσπίσῃ γνήσιον ἐκ παραλείψεως ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέον νά ἀναφέρηται ἡ συμπεριφορά τοῦ κατηγορουμένου, ἣτις θεωρεῖται παράλειψις, ὡς καί ἡ νομική ὑποχρέωσις αὐτοῦ πρὸς ἀποτροπήν τοῦ ἀποτελέσματος. Ἐάν ὁ ὑπαίτιος ἐτέλεσεν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα ἐνεργείας, διὰ παραλείψεως, δέον νά ἀναφέρηται ἡ συμπεριφορά τοῦ ὑπαίτιου, ἣτις θεωρεῖται παράλειψις.

5. Εἰς κατηγορίαν, δι' ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δέν εἶναι ἀναγκαῖον νά ἀντικρούηται ἰσχυρισμός περί ἄρσεως τοῦ ἀδίκου, ἢ τοῦ καταλογισμοῦ, ἢ περί ὑπάρξεως ἐλαφρυντικῶν, ἢ ἡ ὑπαρξις λόγων οἰασδῆποτε ἐξαιρέσεως, ἢ ἀπαλλαγῆς ἀπό τήν ἐφαρμογήν, ἢ ἐπιφυλάξεως, ἢ περιορισμοῦ εἰς τήν ἐφαρμογήν τοῦ κανόνος, ὅστις θεσπίζει τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δεδομένου ὅτι οἱ ἐν λόγῳ ἰσχυρισμοί, ἐάν προταθοῦν, κρίνονται ἀπό τό Δικαστήριον.

6. Εἰς κατηγορίαν διὰ συμμετοχήν εἰς ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, εἶναι ἀναγκαῖον νά ἀναφέρονται, ἐπί μὲν ἠθικῆς αὐτουργίας, ὁ τρόπος, ἢ τά μέσα, διὰ τῶν ὁποίων προεκάλεσεν ὁ ἠθικός αὐτουργός τήν τέλεσιν τῆς πράξεως εἰς τόν αὐτουργόν, ἐπί δέ συνεργείας, τά γεγονότα, τά ὁποῖα συγκροτοῦν τήν ἄμεσον, ἢ τήν ἀπλήν συνέργειαν.

7. Ἡ κατηγορία πρέπει νά διατυποῦται κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ἀντικειμενικῶς δύναται νά θεωρηθῇ, ὅτι εἶναι εὐλόγως ἐπαρκῆς πρὸς τόν σκοπόν τῆς παροχῆς εἰς τόν κατηγορούμενον πληροφορίας, περί ἐγγράφων, γεγονότων, πραγμάτων, προσώπων, τόπων, χρόνου, ἢ οἰουδῆποτε ἄλλου ζητήματος, σχετικοῦ πρὸς τήν κατηγορίαν. Γεγονότα καί ἔγγραφα δύναται νά περιλαμβάνωνται εἰς παράρτημα.

8. Τυχόν λάθος εις τήν έκθεσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ εις τὰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι ἀπαιτεῖται νά ἀναφερθοῦν εις τό κατηγορητήριον, δέν ὀδηγεῖ εις ἀπόρριψιν τοῦ κατηγορητηρίου, ἐκτός ἐάν, κατά τήν γνώμην τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ὁ κατηγορούμενος πράγματι, λόγῳ τοῦ λάθους αὐτοῦ, παρεπλανήθη, εις τρόπον ὥστε νά ἔχη ἐπηρεασθῆ σοβαρῶς εις τήν υπεράσπισιν αὐτοῦ. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεὺς χωρεῖ εις τήν διόρθωσιν τοῦ λάθους, διὰ τροποποιήσεως τοῦ κατηγορητηρίου.

9. Οἷοσδήποτε ἀριθμὸς κατηγοριῶν, εἴτε διὰ τό ἴδιον ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, εἴτε διὰ διαφορετικά ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, δύναται νά περιληφθῆ εις τό αὐτό κατηγορητήριον.

10. Εἰς τό κατηγορητήριον ἀναγράφονται ὅλοι οἱ μάρτυρες, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν κατάθεσιν κατά τήν ἀνάκρισιν, καί ὅλοι οἱ μάρτυρες, τοὺς ὁποίους ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεὺς ἔχει πρόθεσιν νά κλητεύσῃ, κατά τήν ἀκρόασιν.

Ἄρθρον 18

Συγκατηγορούμενοι

1. Τὰ ἀκόλουθα πρόσωπα δύνανται νά περιληφθοῦν εις τό ἴδιον κατηγορητήριον, ὡς κατηγορούμενοι, καί νά δικασθοῦν ὁμοῦ, ἐκτός ἐάν τό Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, ἠτιολογημένως, διατάξῃ ὅπως δικασθοῦν κεχωρισμένως:

- α) πρόσωπα κατηγορούμενα διὰ τήν τέλεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.
- β) πρόσωπα κατηγορούμενα διὰ διάφορα ἐκκλησιαστικά ἀδικήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν διαπραχθῆ κατά τήν διάρκειαν τῆς ἰδίας πράξεως.
- γ) πρόσωπα κατηγορούμενα ὡς αὐτουργοί διὰ τέλεσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, καί πρόσωπα τὰ ὁποῖα, δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ γενικοῦ οὐσιαστικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ποινικοῦ δικαίου, θεωροῦνται ὅτι ἔχουν μετάσχει εις τήν διάπραξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ὡς ἠθικοί αὐτουργοί, συνεργοί, ἢ ἄλλως.
- δ) πρόσωπα κατηγορούμενα δι' ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, καί πρόσωπα κατηγορούμενα δι' ἕτερον ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, στενωῶς συνδεδεμένον πρὸς τό πρῶτον καί τελεσθέν ἐν ἀλληλουχίᾳ, ἢ ἐξ ἀφορμῆς, τοῦ πρῶτου.

2. Πᾶς ὅστις ὑπόκειται εἰς ποινήν, ὡς πρόσωπον τό ὁποῖον μετεῖχεν εἰς ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, δύναται νά κατηγορηθῆ ἢ διά τέλεσιν τοῦ ἐν λόγῳ ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος, ἢ διά συμμετοχήν εἰς τήν διάπραξιν αὐτοῦ, ἢ διά ἠθικήν ἀντουργίαν, συνισταμένην εἰς πρόκλησιν οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου νά διαπράξῃ τό ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, εἴτε τό ἄλλο πρόσωπον, τό ὁποῖον μετεῖχεν εἰς τήν διάπραξιν τοῦ ἀδικήματος, ἔχει, ἢ δέν ἔχει, κατηγορηθῆ, ἢ καταδικασθῆ, καί εἴτε ὑπόκειται, ἢ ὄχι, εἰς τήν ἐκκλησιαστικήν δικαιοσύνην.

Ἄρθρον 19

Καταχώρισις κατηγορητηρίου

Μετά τήν σύνταξιν τοῦ κατηγορητηρίου, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς καταχωρίζει τό κατηγορητήριον εἰς τήν γραμματείαν τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καί, ἀκολουθῶς, ἀποστέλλει εἰς τόν κατηγορούμενον ἀντίγραφα τῶν μαρτυρικῶν καταθέσεων, τό κατηγορητήριον καί κλήσιν ἀπευθυνομένην πρός τόν κατηγορούμενον, ὅπως εἰς συγκεκριμένην ἡμέραν καί ὥραν ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Β'. ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρον 20

Διαδικασία κατά τήν πρώτην δικάσιμον

Κατά τήν καθορισθεῖσαν ἡμέραν καί ὥραν, ἐάν:

- α) ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθῆ, ἡ διαδικασία τῆς δίκης ἄρχεται ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ 21 προσδιορίζεται.
- β) ὁ κατηγορούμενος δέν ἐμφανισθῆ, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον ἐξετάζει, ἐάν ἐπεδόθησαν νομίμως ἡ κλήσις καί τά ἐν τῷ ἄρθρῳ 19 ἀναφερόμενα ἔγγραφα, καί, εἰς καταφατικὴν περίπτωσιν, προχωρεῖ εἰς τήν, ἐρήμην, διεξαγωγὴν τῆς δίκης.

Άρθρον 21

Γενικά ἐξουσία τοῦ Δικαστηρίου

1. Τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται εἶτε νά καταδικάσῃ, εἶτε νά ἀθώωσῃ, τόν κατηγορούμενον, δι' ὀλόκληρον τό κατηγορητήριον, εἶτε νά τόν καταδικάσῃ διὰ μίαν, ἢ τινας, ἐκ τῶν κατηγοριῶν, καί νά τόν ἀθώωσῃ δι' ἄλλας.

2. Ἐάν αἱ ἐν τῷ κατηγορητήριῳ διαφορετικαί κατηγορίαι ἀφοροῦν διαφορετικά πραγματικά γεγονότα, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται, ἐάν θεωρῆ ὅτι τοῦτο ἐξυπηρετεῖ τόν σκοπόν τῆς δικαιοσύνης, καθ' οἷονδήποτε στάδιον τῆς διαδικασίας, νά διατάξῃ, ὅπως ὁ κατηγορούμενος δικασθῆ κεχωρισμένως, δι' οἷανδήποτε, ἢ οἷασδήποτε, ἀπό τὰς κατηγορίας αὐτάς.

3. Ἐάν τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον καταδικάσῃ τόν κατηγορούμενον ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ κατηγορητήριου, τό ἔννομον ἀποτέλεσμα τῆς καταδίκης αὐτῆς ἰσοδυναμεῖ μέ καταδίκην ἐφ' ἐκάστης τῶν κατηγοριῶν, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τό κατηγορητήριον, καί, μετά ταῦτα, τό Ἐκκλησιαστικόν Δικαστήριον δύναται νά ἐπιβάλῃ εἰς τόν κατηγορούμενον τήν ἰδίαν ποινήν, ὡς ἐάν οὗτος εἶχε καταδικασθῆ διὰ πᾶσαν τοιαύτην κατηγορίαν, κεχωρισμένως. Διὰ τά αὐτά γεγονότα, μόνον μία ποινή δύναται νά ἐπιβληθῆ εἰς ἓν καί τό αὐτό πρόσωπον.

4. Ὅταν, καθ' οἷονδήποτε στάδιον τῆς δίκης, φαίνεται εἰς τό Δικαστήριον ὅτι τό κατηγορητήριον εἶναι, τύποις, ἢ οὐσίᾳ, ἐλαττωματικόν, τό Δικαστήριον δύναται νά ἐκδώσῃ διάταγμα διὰ τήν μεταβολήν τοῦ κατηγορητήριου, ὡς τό Δικαστήριον κρίνει ἀναγκαῖον, προκειμένου τό κατηγο-

ρητήριοι να συνάδη προς τὰ περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, προϋποτιθεμένου ὅτι ὑφίσταται ταυτότης πράξεως καί προσώπου.

5. Ὄταν τό κατηγορητήριο μεταβάλληται, κατά τὰ καθοριζόμενα εἰς τήν παρ. 4, τό διάταγμα, διά τήν μεταβολήν, σημειοῦται ἐπί τοῦ κατηγορηρίου.

Ἄρθρον 22

Διαδικασία κατόπιν μεταβολῆς τοῦ κατηγορηρίου

1. Ὄταν κατηγορητήριο μεταβάλληται, ὡς προβλέπεται εἰς τό προηγούμενον ἄρθρον, τό Δικαστήριο καλεῖ ἀμέσως τόν κατηγορούμενον νά ἀπαντήσῃ, ἐκ νέου, καί νά δηλώσῃ κατά πόσον παραδέχεται, ἢ ὄχι, τὰς κατηγορίας, ὡς ἔχουν μεταβληθῆ, καί κατά πόσον εἶναι ἔτοιμος νά δικασθῆ, βάσει τοῦ μεταβληθέντος κατηγορηρίου.

2. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος δηλώσῃ ὅτι δέν εἶναι ἔτοιμος, τό Δικαστήριο ἐξετάζει τούς προβαλλομένους λόγους καί, ἐάν, κατά τήν κρίσιν αὐτοῦ, ἡ συνέχισις τῆς διαδικασίας ἀμέσως δέν θά ἐπηρεάσῃ δυσμενῶς τόν κατηγορούμενον, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τήν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἢ τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα, εἰς τόν ὑπ' αὐτοῦ χειρισμόν τῆς ὑποθέσεως, χωρεῖ εἰς συνέχισιν τῆς δίκης.

3. Ἐάν, κατά τήν κρίσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἡ μεταβολή τοῦ κατηγορηρίου εἶναι τοιαύτης μορφῆς, ὥστε ἡ συνέχισις τῆς δίκης ἀμέσως δύναται νά ἐπηρεάσῃ τόν κατηγορούμενον, ἢ τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα, τό Δικαστήριο ἀναβάλλει τήν δίκην καί καθορίζει νέαν δικάσιμον πρός συνέχισιν αὐτῆς.

4. Ὄταν κατηγορητήριο μεταβάλληται, κατά τὰ ἀνωτέρω, μετά τήν ἔναρξιν τῆς δίκης, ἡ μαρτυρία, ἣτις ἔχει ἤδη δοθῆ, δύναται νά χρησιμοποιηθῆ χωρίς ἐπανάληψιν αὐτῆς, ἀλλά οἱ διάδικοι δικαιοῦνται νά ἐπανακαλέσων, ἢ ἐπανακλητεύσων, οἰονδήποτε μάρτυρα, διά νά ἐξετάσων, ἢ ἀντεξετάσων αὐτόν, ἐν σχέσει πρός τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς θέματα.

Ἄρθρον 23

Παρουσία καί ἀποκλεισμός κατηγορουμένου

1. Ἐπιφυλασσομένης τῆς παρ. 2, ὁ κατηγορούμενος δικαιοῦται νά εἶναι παρών εἰς τό Δικαστήριο, καθ' ἅπασαν τήν διάρκειαν τῆς δίκης.

2. Ἐάν ὁ κατηγορούμενος δέν συμπεριφέρηται εὐπρεπῶς, τό Δικαστή-

ριον δύναται νά διατάξη ὅπως ἐξέλθῃ τῆς αἰθούσης καί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ δίκη συνεχίζεται ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλά παρόντος τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ, ἐάν ὑπάρχῃ. Ἐάν δέν ὑπάρχῃ συνηγόρος, τό Δικαστήριον προχωρεῖ εἰς διορισμόν συνηγόρου ἐκ τῶν ἐχόντων τά προσόντα πρὸς τοῦτο, λαμβάνον μέριμναν διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τούτου.

3. Ἐάν, καθ' οἰονδήποτε στάδιον, μετὰ τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀποβολῆς τοῦ κατηγορουμένου, ὁ τελευταῖος διαβιβάσῃ πρὸς τό Δικαστήριον ὑπόσχεσιν, ὅτι τοῦ λοιποῦ θά συμπεριφέρῃται εὐπρεπῶς, τό Δικαστήριον δύναται, ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκ νέου παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν δίκην.

Ἄρθρον 24

Μετάφρασις μαρτυρίας

1. Ὄταν μαρτυρία δέν παρέχῃται εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ μαρτυρία αὕτη πάντοτε μεταφράζεται.

2. Ὄταν προφορικὴ μαρτυρία παρέχῃται εἰς γλῶσσαν μὴ κατανοητὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, καί αὐτός εἶναι παρών, ἡ μαρτυρία αὕτη μεταφράζεται, ἐν συνεδριάσει, εἰς γλῶσσαν κατανοητὴν εἰς αὐτόν, ὑπὸ διερμηνέως, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

3. Ἐν περιπτώσει ἐγγράφου μαρτυρίας, ἐφαρμόζονται, κατ' ἀναλογίαν, αἱ διατάξεις τῆς παρ. 2.

4. Τό Δικαστήριον δύναται νά ἐλέγξῃ τὴν ἱκανότητα τοῦ διερμηνέως, ὡς τοῦτο κρίνει εὐλογον. Ὁ διερμηνεύς, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ καθήκοντα, ὑπόσχεται ὅτι θά ἐκπληρώσῃ τό καθήκον αὐτοῦ, μεταφράζων πιστῶς τὴν μαρτυρίαν.

Ἄρθρον 25

Ἀπαγγελία τοῦ κατηγορητηρίου

Ἡ δίκη ἄρχεται, διὰ τῆς ἀπαγγελίας τοῦ κατηγορητηρίου.

Ἄρθρον 26

Δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου

Πᾶς κατηγορούμενος ἐνώπιον οἰουδήποτε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἔχει τά ἀκόλουθα δικαιώματα:

α) Νά πληροφορηθῇ τοὺς λόγους, δι' οὓς καλεῖται νά ἐμφανισθῇ ἐνώπιον Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

- 6) Νά προβάλῃ τούς ἰσχυρισμούς αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καί νά ἔχῃ ἐπαρκῆ χρόνον, καί διευκόλυνσιν, διά τήν προπαρασκευήν τῆς ὑπερασπίσεως αὐτοῦ.
- γ) Νά ἐξετάζῃ, ἢ νά προκαλῇ τήν ἐξέτασιν μαρτύρων κατηγορίας, καί νά ζητῇ τήν προσέλευσιν καί ἐξέτασιν μαρτύρων ὑπερασπίσεως, ὑπό τούς αὐτούς ὄρους, τούς ἰσχύοντας ὡς πρός τούς μάρτυρας κατηγορίας.
- δ) Νά ἔχῃ συνήγορον, ἐπιλεγόμενον ὑπό τοῦ ἰδίου, μεταξύ κληρικῶν, ἢ δικηγόρων μέ πενταετῆ πραγματικὴν ἄσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ λειτουργήματος ἐν Κύπρῳ, δυνάμει ἀδείας τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, καί ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ὁ παριστάμενος συνήγορος ὑποβάλλει, ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου, τὰς ἐρωτήσεις πρός τούς μάρτυρας, ἐγείρει σχετικὰς ἐνστάσεις καί ἀγορεύει εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ κατηγοούμενος ἔχει τοιοῦτον δικαίωμα.
- ε) Νά ἔχῃ δωρεάν νομικὴν ἀρωγὴν, εἰς περίπτωσιν ἀδυναμίας καλύψεως τῆς δαπάνης, ὡςάκις τὸ συμφέρον τῆς δικαιοσύνης ἀπαιτῇ τοῦτο.
- ς) Νά ἔχῃ δωρεάν συμπαράστασιν διερμηνέως, ἐφ' ὅσον δέν δύναται νά κατανοῇ τήν ἐν τῷ δικαστηρίῳ χρησιμοποιουμένην γλῶσσαν.

Ἄρθρον 27

Ἐνστάσεις τοῦ κατηγορουμένου

1. Μετά τήν ἀπαγγελίαν τοῦ κατηγορητηρίου ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ κατηγορούμενος δικαιούται νά προβάλῃ ἐνστάσεις:
- α) Ὅτι τὸ Δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἔχει κλητευθῆ, δέν ἔχει δικαιοδοσίαν νά ἐκδικάσῃ τήν κατ' αὐτοῦ ὑπόθεσιν. Ἐάν τὸ Δικαστήριον ἀποδεχθῇ τήν ἔνστασιν, παραπέμπει τήν ὑπόθεσιν πρός ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.
- β) Ὅτι ὑφίσταται δεδικασμένον, ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ 45.
- γ) Ὅτι τὰ γεγονότα, ὡς ἐκτίθενται εἰς τὸ κατηγορητήριον, δέν στοιχειοθετοῦν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, διά τὸ ὁποῖον κατηγορεῖται.
2. Ἐν περιπτώσει προβολῆς ἐνστάσεως, ὡς ἐν τῇ παρ. 1, τὸ Δικαστήριον δύναται νά διατάξῃ, ὅπως οἱ διάδικοι προσκομίσουν μαρτυρίαν, πρός ἀπόδειξιν γεγονότος, ἢ γεγονότων, ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἔνστασις. Τήν σει-

ράν και τήν διαδικασίαν προσαγωγής τής μαρτυρίας αυτής καθορίζει τό Δικαστήριο.

3. Έάν τό Δικαστήριο άποφασίση, ότι ή ένστασις δέν εϋσταθη, τήν άπορρίπτει και άκολουθως ό κατηγορούμενος καλείται εκ νέου νά άπαντήση εις τό κατηγορητήριο και ή δίκη συνεχίζεται, καθ' όν τρόπον προβλέπουν τά άρθρα 28 και έπ., του κατηγορουμένου μή έχοντος πλέον δικαίωμα έγέρσεως οίασδήποτε ένστάσεως, δυνάμει τής παρ. 1.

4. Οίαδήποτε ένστασις κατά του κατηγορητηρίου, έρειδομένη επί τυπικού έλαττώματος, προβάλλεται υπό του κατηγορουμένου, πριν αυτός άπαντήση εις αυτό.

Άρθρον 28

Άπολογία και όμολογία ένώπιον του Δικαστηρίου

1. Έάν ό κατηγορούμενος άρνηθη τήν κατηγορίαν, τό Δικαστήριο έπιφυλάσσεται μέχρι του πέρατος τής διαδικασίας.

2. Έάν ό κατηγορούμενος όμολογήση ένοχήν και τό Δικαστήριο πεισθη ότι ό κατηγορούμενος έχει άντιληφθη τήν σημασίαν τής άπαντήσεως αυτού, τό Δικαστήριο προχωρεί εις καταδίκην του κατηγορουμένου.

3. Έάν ό κατηγορούμενος δέν όμολογήση ένοχήν, τό Δικαστήριο προχωρεί εις τήν περαιτέρω διαδικασίαν, προς άνεύρεσιν τής ουσιαστικής άληθείας.

4. Έάν ό κατηγορούμενος άρνήται νά άπαντήση εις τό κατηγορητήριο, ή δέν άπαντά, τό Δικαστήριο προχωρεί, ως έάν ό κατηγορούμενος δέν ώμολόγησεν ένοχήν.

Άρθρον 29

Κατηγορούμενος πάσχων εκ διανοητικής διαταραχής

1. Έάν, καθ' οιονδήποτε στάδιον τής δίκης, έγείρεται καθ' οιονδήποτε τρόπον έρώτημα, κατά πόσον ό κατηγορούμενος είναι άνίκανος, λόγω ψυχικής διαταραχής, κατά τό άρθρον 3 του περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμου, νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν, τό Δικαστήριο δύναται νά διατάξη τήν διεξαγωγήν έρεύνης, διά νά εξακριβώση κατά πόσον ό κατηγορούμενος πάσχει από ψυχικήν διαταραχήν, ήτις καθιστά αυτόν άνίκανον νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν. Έάν, μετά τήν διεξαγωγήν τής έρεύνης, τό Δικαστήριο πεισθη ότι ό κατηγορούμενος είναι πράγματι άνίκανος νά παρακολουθήση τήν διαδικασίαν, διατάσσει αναβολήν τής

εκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως διά χρονικήν περίοδον μή υπερβαίνουσαν τούς ἕξ μῆνας. Ἐάν, εἰς τό τέλος τῆς περιόδου αὐτῆς, ὁ κατηγορούμενος ἐξακολουθῆ νά μή εἶναι εἰς θέσιν νά παρακολουθήσῃ τήν διαδικασίαν, τό Δικαστήριον ἀναβάλλει ἐπ' ἀόριστον τήν ἀκρόασιν τῆς ὑποθέσεως.

2. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς, ἐφ' ὅσον πεισθῆ ὅτι ἔπαυσε νά συντρέχῃ ὁ λόγος, διά τόν ὅποιον εἶχε διαταχθῆ ἢ ἐπ' ἀόριστον ἀναβολή τῆς δίκης, πληροφορεῖ περί τούτου τό Δικαστήριον, τό ὅποιον ὀρίζει νέαν δικάσιμον, δι' ἐξ ὑπαρχῆς δίκην. Μαρτυρία, δοθεῖσα κατά τήν ἀναβληθεῖσαν δίκην, θεωρεῖται ὡς δοθεῖσα ἐγκύρως κατά τήν νέαν δίκην.

Ἄρθρον 30

Ἀπαγόρευσις παρουσίας μαρτύρων

Ἀπό τῆς ἐνάρξεως, καί μέχρι τέλους, τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας, οἱ μάρτυρες ὀφείλουσιν νά παραμένουσιν ἐκτός τῆς αἰθούσης τῆς δίκης. Νοεῖται ὅτι:

- α) Τό Δικαστήριον δύναται νά ἐπιτρέψῃ εἰς ἐμπειρογνώμονας μάρτυρας νά παρακολουθήσουν τήν μαρτυρίαν ἄλλων ἐμπειρογνώμωνων μαρτύρων, ἐπί θεμάτων τῆς εἰδικότητος αὐτῶν.
- β) Παράλειψις συμμορφώσεως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ δέν συνεπάγεται ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας.

Ἄρθρον 31

Τρόπος διεξαγωγῆς τῆς ἀκροαματικῆς διαδικασίας

1. Κατά τήν ἀκροαματικήν διαδικασίαν, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς καί ὁ κατηγορούμενος, πρό τῆς κλήσεως τῶν μαρτύρων ἐκάστου, δύνανται νά ἐκθέσουν συνοπτικῶς τὰς ἰδίας αὐτῶν θέσεις ἐπὶ τῆς κατηγορίας. Ἐκάστη τῶν ἀγορεύσεων αὐτῶν πρέπει νά εἶναι σύντομος, τοῦ Δικαστηρίου ἔχοντος ἐξουσίαν νά διακόψῃ αὐτήν, ἐάν, κατά τήν κρίσιν αὐτοῦ, ἐκφεύγῃ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς.

2. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς πρῶτος καλεῖ τούς μάρτυρας αὐτοῦ, προσάγων καί ἕτερα ἀποδεικτικά μέσα πρὸς ἀπόδειξιν τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, ἅτινα συγκροτοῦν τήν κατηγορίαν.

3. Μετά τήν περάτωσιν τῆς προσαγωγῆς τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἐκ μέρους τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, ὁ κατηγορούμενος δύναται νά ὑποστηρίξῃ ὅτι, ἐκ τῶν προσαχθέντων στοιχείων, δέν ἔχει ἀποδειχθῆ ἡ κατηγορία ἐναντίον αὐτοῦ. Ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς ἔχει δικαίωμα ἀπαντήσεως.

4. Εάν τό Δικαστήριον ἀποδεχθῆ τήν εἰσήγησιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅτι δέν ἀποδεικνύεται ἡ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, κηρύσσει τοῦτον ἀθῶν. Εάν τό Δικαστήριον δέν ἀποδεχθῆ τήν εἰσήγησιν τοῦ κατηγορουμένου, ἀνακοινώνει τήν κρίσιν αὐτοῦ εἰς τόν κατηγορούμενον, πληροφορῶν τοῦτον περί τῶν διαδικαστικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καί συνεχίζει τήν ἀκροαματικήν διαδικασίαν, κατὰ τά κατωτέρω διαλαμβανόμενα.

5. Τά διαδικαστικά δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου εἶναι:

- α) Νά παραμείνῃ σιωπῶν, ἢ νά καταθέσῃ, μὴ ὑποκείμενος εἰς ἀντεξέτασιν.
- β) Νά καταθέσῃ ὡς μάρτυς, ὅποτε ὑπόκειται εἰς ἀντεξέτασιν. Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτήν δέν δίδει οἰανδήποτε ὑπόσχεσιν, ἢ διαβεβαίωσιν, ὡς οἱ μάρτυρες.

6. Μετά τήν ἐνάσκησιν ἑνός ἐκ τῶν ἄνω διαδικαστικῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὁ κατηγορούμενος καλεῖ τούς μάρτυρας αὐτοῦ, προσάγων καί ἕτερα ἀποδεικτικά μέσα πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ.

7. Εάν τά προσαχθέντα νέα στοιχεῖα, ὑπό τοῦ κατηγορουμένου, δέν ἠδύναντο νά προβλεφθοῦν ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριον, ἐάν ὑποβληθῆ σχετικόν αἴτημα ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, δύναται νά παράσχη ἄδειαν εἰς αὐτόν διά προσαγωγήν ἀποδεικτικῶν μέσων πρὸς ἀνατροπήν τῶν νέων αὐτῶν στοιχείων.

8. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μαρτυρικήσ καταθέσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου παρέχει τήν ἄδειαν, εἰς ἑκάτερον τῶν μερῶν, νά προβοῦν εἰς ἐρωτήσεις πρὸς τούς μάρτυρας, ἢ νά ζητήσουν ἐπεξεγήσεις, σχετικές μέ τας μαρτυρίας αὐτῶν.

9. Μετά τό πέρας τῆσ ἀποδεικτικῆσ διαδικασίας, ἀγορεύει πρῶτος ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς, καί ἀκολουθῶς ὁ κατηγορούμενος.

10. Τό Δικαστήριον δύναται νά παράσχη ἄδειαν διά συντόμους, συμπληρωματικάσ, ἀγορεύσεις, κατὰ τήν ἰδίαν ὡς ἀνωτέρω σειράν.

Ἄρθρον 32

Ρύθμισισ διαδικασίας εἰσ περίπτωσιν συγκατηγορουμένων

Εἰς περίπτωσιν ταυτοχρόνου ἐκδικάσεως δύο, ἢ περισσοτέρων, προσώπων διά τήν αὐτήν πράξιν, ἐάν εἰς τῶν κατηγορουμένων ἐνοχοποίησι, ἢ ἐν γένει ἐπιβαρύνῃ τήν θέσιν ἑτέρου κατηγορουμένου, ὁ ἐνοχοποιηθείς, ἢ ἐπιβαρυνθείς, συγκατηγορούμενος δικαιούται νά προβῆ εἰς ἀντεξέτασιν αὐτοῦ, ἥτις προηγείται τῆσ ἀντιστοίχου ὑπό τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως.

Άρθρον 33**Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου**

1. Μετά τὰς τελικὰς ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων, τὸ Δικαστήριον μελετᾷ τὸ σύνολον τοῦ προσκομισθέντος ἀποδεικτικοῦ ὑλικοῦ καὶ τὰς ἀναπτυχθεῖσας θέσεις τῶν πλευρῶν καὶ ἐκδίδει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, πλήρως ἠτιολογημένην, διὰ πλειονοψηφίας.

2. Ἐάν τὸ Δικαστήριον ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, τηρουμένης τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 34, ἐπιβάλλει τὴν προβλεπόμενην ποινήν. Πρὸ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς, ὁ Ἐκκλησιαστικός Εἰσαγγελεύς καὶ ὁ κατηγορούμενος ἀγορεύουν, ὡς πρὸς τὴν ἐπιβλητέαν ποινήν. Προσέτι, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐρωτᾷ τὸν κατηγορούμενον, ἐάν συντρέχη λόγος μὴ ἐπιβολῆς ποινῆς.

Άρθρον 34**Διάστασις μεταξύ ἀποδειχθέντων****καὶ ἀναφερομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον γεγονότων**

Ἡ ἀσυμφωνία μεταξύ τῆς διατυπώσεως τῶν γεγονότων εἰς τὸ κατηγορητήριον καὶ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀποδειχθῆ κατὰ τὴν δίκην, δέν ἐπηρεάζει τὸ κύρος τῆς διαδικασίας. Ἐάν τὸ Δικαστήριον κρίνῃ, ὅτι ἡ ἀσυμφωνία αὐτὴ ἔχει λειτουργήσει εἰς βάρος τοῦ κατηγορουμένου, δύναται, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε μετὰ ἀπὸ αἴτησιν τοῦ κατηγορουμένου, νά ἀναβάλλῃ τὴν δίκην καὶ νά ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπανακλήτευσιν μαρτύρων, διὰ τὴν ὑποβολὴν διευκρινιστικῶν ἐρωτήσεων.

Άρθρον 35**Καταδίκη, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, ἐν περιπτώσει διαστάσεως μεταξύ κατηγορητηρίου καὶ ἀποδειχθέντων γεγονότων**

1. Ἐάν, κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν, ἀπεδείχθησαν ὠρισμένα, μόνον στοιχεῖα, ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ κατηγορητήριον, ὁ κατηγορούμενος, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, κηρύσσεται ἔνοχος.

2. Ὁ κατηγορούμενος δύναται νά καταδικασθῇ, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, δι' ἀπόπειραν τελέσεως τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὸ κατηγορητήριον ἐκκλησιαστικοῦ ἀδικήματος.

3. Ἐάν, κατὰ τὴν ἀκροαματικὴν διαδικασίαν, ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐτέλεσεν ἕτερον ἐκκλησιαστικὸν ἀδίκημα, τοῦ ἀναγραφομένου

εἰς τό κατηγορητήριον, τό Δικαστήριον δύναται, ἄνευ μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου, νά καταδικάσῃ αὐτόν διά τό ἐν λόγῳ, ἕτερον, συναφές ἀδίκημα.

Ἄρθρον 36

Προσθήκη κατηγορίας

Ἐάν, κατά τό τέλος τῆς διαδικασίας, ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ κατηγορούμενος διέπραξε ἕτερον ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα, μή περιλαμβανόμενον εἰς τό κατηγορητήριον, καί διά τό ὅποῖον ὁ κατηγορούμενος δέν δύναται νά καταδικασθῆ, ἄνευ μεταβολῆς τῆς κατηγορίας, τό Δικαστήριον, ἐάν διαπιστώσῃ ἠτιολογημένως ὅτι ὁ κατηγορούμενος δέν ἔχει ἐπηρεασθῆ, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τήν υπεράσπισιν αὐτοῦ, δύναται νά διατάξῃ τήν προσθήκην σχετικῆς κατηγορίας εἰς τό κατηγορητήριον καί νά καταδικάσῃ δι' αὐτήν τόν κατηγορούμενον, μή δυνάμενον, ὅμως, νά ἐπιβάλῃ ποινήν μείζονα τοῦ μεγίστου τῆς προβλεπομένης διά τό βαρύτερον τῶν ἀδικημάτων ἐπί τοῦ κατηγορητηρίου, ὡς ἀρχικῶς τοῦτο εἶχε.

Ἄρθρον 37

Αὐτοψία

1. Ὅσακις τό Δικαστήριον κρίνῃ ὅτι ἐνδείκνυται ἡ διενέργεια αὐτοψίας, διατάσσει τήν διεξαγωγήν αὐτῆς, τηρουμένων τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καί τῶν Νόμων τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας, ὑπό μέλους τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, τό ὅποῖον καί ὑποβάλλει σχετικῆν ἔκθεσιν.

2. Ὁ κατηγορούμενος δικαιούται νά εἶναι παρών, κατά τήν αὐτοψίαν, ἐκτός ἐάν, κατά τόν χρόνον διενεργείας αὐτῆς, εἶχεν ἤδη ἀποκλεισθῆ ἀπό τήν παρακολούθησιν τῆς δίκης, κατ' ἐφαρμογήν τοῦ ἄρθρου 23 παρ. 2. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, λαμβάνει γνῶσιν τοῦ πορίσματος τῆς αὐτοψίας.

3. Ἡ ἔκθεσις τῆς αὐτοψίας ὑπαγορεύεται ὑπό τοῦ Δικαστηρίου πρὸς τόν γραμματέα, ἐκάστου τῶν διαδίκων ἔχοντος δικαίωμα νά ὑπαγορεύσῃ, κατά τόν ἴδιον τρόπον, τάς ἐπ' αὐτῆς παρατηρήσεις αὐτοῦ.

Ἄρθρον 38

Ἀπαγγελία ἀποφάσεως

1. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου διά τήν ἀθωότητα, ἢ τήν ἐνοχήν, τοῦ κατηγορουμένου, καί τήν ἐπιβλητέαν ποινήν, ἀπαγγέλλεται, ἐν συνεδριάσει, κατά τήν ὅποιαν δικαιούνται νά παρευρίσκωνται ὅλοι οἱ διάδικοι.

2. Εἰς ἣν περίπτωσιν ὁ κατηγορούμενος εἶχε διαταχθῆ νά ἐγκαταλείψῃ τήν αἵθουσαν τοῦ Δικαστηρίου, κατά τά ἐν τῷ ἄρθρῳ 23, παρ. 2, προβλεπόμενα, ἢ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐρήμην αὐτοῦ, ἀλλ' ἀντίγραφον αὐτῆς ἐπιδίδεται εἰς αὐτόν, ὡς τό Δικαστήριον ἤθελε καθορίσει.

3. Οὐδεμία ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου λογίζεται ἄκυρος, λόγω μόνον ἀπουσίας οἰουδήποτε διαδίκου, κατά τήν ἡμέραν τῆς ἀπαγγελίας αὐτῆς, ἐφ' ὅσον οὗτοι εἶχον κληθῆ.

4. Ἀπαγορεύεται ἡ καθ' οἰονδήποτε τρόπον, μετά τήν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως, τροποποιήσις αὐτῆς ὑπό τοῦ ἐκδώσαντος ταύτην Δικαστηρίου, ἐκτός διά διόρθωσιν γραφικοῦ λάθους.

Ἄρθρον 39

Πρακτικά τῆς δίκης

Ἄπό τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας τῆς δίκης, ἕως καί τῆς ἀπαγγελίας τῆς τελικῆς ἀποφάσεως, ὁ γραμματεὺς τοῦ Δικαστηρίου τηρεῖ, γραπτῶς, τά πρακτικά καί φυλάσσει τά τεκμήρια καί ἀποδεικτικά μέσα, ἅτινα τυχόν προσεκομίσθησαν. Κατά τήν τήρησιν τῶν πρακτικῶν, ὁ γραμματεὺς δύναται, κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ Δικαστηρίου, νά χρησιμοποιῆ μέσα τῆς συγχρόνου τεχνολογίας.

Ἄρθρον 40

Εὐχέρεια Δικαστηρίου πρὸς ρύθμισιν τῆς διαδικασίας

Τό Δικαστήριον ἔχει ἐξουσίαν νά ρυθμίξῃ, κατ' ἐλευθέραν κρίσιν, τήν ἐνώπιον αὐτοῦ διαδικασίαν, κατά τόν ἐκάστοτε κρινόμενον, ὡς ἐπιθυμητόν, τρόπον, καί ὑπό τήν προϋπόθεσιν ὅτι οὗτος δέν ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

Ἄρθρον 41

Ἐφέσεις Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως

1. Ἐφέσεις, κατά ἀθρωτικῶν ἀποφάσεων οἰουδήποτε Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δέν ἐπιτρέπονται. Εἰς ὅλως ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις, δύναται νά παρασχεθῆ ἄδεια ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα νά ἀσκήσῃ ἔφεσιν, βάσει τεκμηριωμένης καί πλήρως ἠτιολογημένης εἰσηγήσεως αὐτοῦ πρὸς αὐτήν, ὑποβληθείσης ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Τό αὐτό ἰσχύει καί δι' ἐφέσεις, ὡς πρὸς τήν αὔξησιν τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς.

2. Είς τάς άνωτέρω περιπτώσεις, ό Έκκλησιαστικός Εισαγγελεύς άσκει τήν έφεσιν ένώπιον του έκδώσαντος τήν άπόφασιν Δικαστηρίου, έπισυνάπτων τήν άδειαν τής Έερᾶς Συνόδου. Τό Δικαστήριον άποστέλλει κεκυρωμένον αντίγραφον τής έφέσεως, μετά τής άδείας τής Έερᾶς Συνόδου καί του συνόλου τής δικογραφίας εις τό άρμόδιον πρός τήν έκδίκασιν τής έφέσεως Δικαστήριον. Άφ' ης περιέλθη εις τόν Πρόεδρον του Δικαστηρίου ή έφεσις, ή άδεια τής Συνόδου καί τό σύνολον τής δικογραφίας, ούτος όρίζει, έντός δέκα ήμερών, δικάσιμον πρός έκδίκασιν αυτής, κοινοποιών αυτήν εις τόν καταδικασθέντα καί τούς λοιπούς διαδίκους.

Άρθρον 42

Έφεσις καταδικασθέντος

1. Ό καταδικασθείς ύπό Έπισκοπικού Δικαστηρίου, ή ό καταδικασθείς πρωτοδίκως ύπό του Πενταμελοϋς Συνοδικού Δικαστηρίου, δικαιούται νά έφεσιβάλη τήν άπόφασιν, προσβάλλων αυτήν, ως πρός τήν ένοχήν αυτού, ή τήν έπιβληθεισαν ποινήν.

2. Η έφεσις κατατίθεται εις τό έκδώσαν τήν άπόφασιν Δικαστήριον, καί κεκυρωμένον αντίγραφον αυτής, όμοϋ μετά τής δικογραφίας, ύποβάλλεται εις τό άρμόδιον, πρός έκδίκασιν τής έφέσεως, Δικαστήριον, μέ αίτησιν πρός προσδιορισμόν δικασίμου.

3. Η έφεσις άσκειται έντός δεκαπέντε ήμερών, άπό τής κοινοποιήσεως τής άποφάσεως εις τόν κατηγορούμενον. Έάν, λόγω άνωτέρας βίας, δέν ήδυνήθη νά άσκήση, έντός τής προθεσμίας, τήν έφεσιν, ό καταδικασθείς δύναται, κατόπιν αίτήσεως, νά άσκήση έφεσιν πρός τό άρμόδιον, διά τήν έκδίκασιν τής έφέσεως, Δικαστήριον, έντός έπτά ήμερών, άφ' ης έπαυσαν νά ύφίστανται οί λόγοι τής άνωτέρας βίας. Έάν τό άρμόδιον Δικαστήριον κρίνη βάσιμον τήν αίτησιν, παρέχει τήν άδειαν άσκήσεως τής έφέσεως. Έάν, κατά τήν κρίσιν αυτού, δέν ύφίσταντο λόγοι άνωτέρας βίας, άπορρίπτει τήν αίτησιν.

4. Είς τό έφετήριον έγγραφον δέον όπως εκτίθενται άναλυτικώς οί λόγοι, οΐτινες πλήττουν τήν πρωτόδικον καταδικαστικήν άπόφασιν.

Άρθρον 43

Διαδικασία έκδικάσεως έφέσεως

Η κατ' έφεσιν δίκη χωρεί εις δύο στάδια:

1. Τό άρμόδιον, πρός έκδίκασιν έφέσεως, Έκκλησιαστικόν Δικαστήριον:

α) τάσσει προθεσμίαν ἕως δέκα ἡμερῶν:

- i) εἰς τόν ἐφεσεῖοντα, πρὸς ὑποβολήν ὑπομνήματος, ἐμπεριέχοντος ἀναλυτικῶς τοὺς λόγους ἐφέσεως. Τό ὑπόμνημα τοῦτο καί τό ἐφετήριον ἔγγραφο, μερίμνη τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, κοινοποιοῦνται, ἐντός πέντε ἡμερῶν, εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα καί τόν τυχόν παθόντα.
- ii) εἰς τόν Ἐκκλησιαστικόν Εἰσαγγελέα καί τόν τυχόν παθόντα, πρὸς γραπτὴν ἀντίκρουσιν τοῦ ὑπομνήματος τοῦ ἐκκαλοῦντος.
- β) ὀρίζει τὴν διεξαγωγὴν τῆς δίκης ἐντός δεκαπέντε ἡμερῶν, ἀφ' ἧς παρῆλθον αἱ ἀνωτέρω προθεσμίαι.

2. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου καλεῖ τόν ἐκκαλοῦντα νά ἐκθέσῃ τοὺς λόγους τῆς ἐφέσεως καί νά σχολιάσῃ τό τυχόν ὑποβληθέν ὑπόμνημα τοῦ ἐφεσιβλήτου. Ἐν συνεχείᾳ, δίδει τόν λόγον εἰς τόν ἐφεσιβλήτον, διὰ νά ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ ἐκκαλοῦντος. Εἰς τό στάδιον αὐτό τῆς δίκης, οἰονδήποτε μέλος τοῦ Δικαστηρίου δύναται νά ὑποβάλῃ διευκρινιστικὰς ἐρωτήσεις πρὸς οἰονδήποτε τῶν διαδίκων, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Προέδρου. Μετὰ ταῦτα, τό Δικαστήριον δύναται νά προβῇ εἰς τὴν ἐκ νέου ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων καί νά ἐπανεξετάσῃ τὰς μαρτυρίας αὐτῶν καί πᾶν ἕτερον ἀποδεικτικόν μέσον.

3. Ἡ κατ' ἔφεσιν δίκη διεξάγεται, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρακτικῶν τῆς πρωτοδίκου διαδικασίας. Εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν διαδικασίαν δέν ἐπιτρέπεται εἰσαγωγή νέας μαρτυρίας, εἰ μὴ διὰ σοβαρόν λόγον, ὑπαγορευόμενον ὑπὸ τοῦ συμφέροντος τῆς οὐσιαστικῆς ἀνευρέσεως τῆς ἀληθείας, κατόπιν ἀδείας τοῦ Δικαστηρίου.

4. Ἀφ' ἧς περατωθῇ ἡ ἀκροαματικὴ διαδικασία τῆς ἐφέσεως, τό Δικαστήριον δύναται:

- α) Νά ἀπορρίψῃ τὴν ἔφεσιν, κρίνον ὡς μὴ βασίμους τοὺς λόγους ἀσκήσεως αὐτῆς, καί ἐπικυρώσῃ τὴν πρωτόδικον ἀπόφασιν.
- β) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος καί νά ἀπαλλάξῃ τοῦτον.
- γ) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως, κατὰ ἀθροωτικῆς ἀποφάσεως, καί νά καταδικάσῃ τόν πρωτοδίκως ἀθωωθέντα.
- δ) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος, ἐν μέρει, καί νά ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν, δι' ἄλλης ἡπιωτέρας.
- ε) Νά ἀποδεχθῇ τὴν ἔφεσιν κατὰ ποινῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ

Είσαγγελέως καί νά αντικαταστήση τήν επιβληθεῖσαν ποινήν, δι' ἄλλης αὐστηροτέρας.

- ς) Νά ἀποδεχθῆ τήν ἔφεσιν τοῦ καταδικασθέντος, ὡς πρός μόνον τήν ποινήν, καί νά ἀκυρώση τήν επιβληθεῖσαν, ἢ νά αντικαταστήση αὐτήν, δι' ἄλλης ἡπιωτέρας.

Ἄρθρον 44

Ἡ ἀπόφασις

Ἡ ἀπόφασις ἀπαγγέλλεται ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δικαστηρίου. Ὁ ἐκκαλῶν καί ὁ ἐφεσίβλητος δικαιοῦνται νά παρίστανται, πρός τοῦτο δέ εἰδοποιοῦνται ἐγκαίρως ὑπό τοῦ γραμματέως τοῦ Δικαστηρίου. Μετά τήν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως, ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου παραδίδει κεκρυμμένον ἀντίγραφον εἰς ἕκαστον τῶν διαδίκων.

Ἄρθρον 45

Δεδικασμένον

1. Κατά τοῦ τελεσιδίκως ἀθωωθέντος, ἢ καταδικασθέντος, δέν δύναται νά ἀσκηθῆ ἐκ νέου ποινικὴ δίωξις διὰ τήν αὐτὴν πράξιν, καί ἐάν προσδοθῆ εἰς ταύτην διάφορος χαρακτηρισμός, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 47 ἕως 52 περιπτώσεων ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας.

2. Ἐάν, παρά τήν ἀνωτέρω ἀπαγόρευσιν, ἀσκηθῆ ποινικὴ δίωξις, αὐτὴ κηρύσσεται ἀπαράδεκτος ὑπό τῆς Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ τοῦ Δικαστηρίου, λόγῳ δεδικασμένου.

Ἄρθρον 46

Ἀναστολή ποινῆς

1. Αἱ ποιναὶ τῆς καθαιρέσεως καί τοῦ μεγάλου ἀφορισμοῦ ἀναστέλλονται, ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ προθεσμία ἐφέσεως, ἐν περιπτώσει δέ ἐμπροθέσμου ἀσκήσεως ἐφέσεως, μέχρις ἐκδόσεως τῆς τελικῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς ἐφέσεως.

Γ'. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Άρθρον 47

Διαταγή επαναλήψεως τῆς διαδικασίας

Ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας, ἐπί τελεσιδίκῳ ἐκδικασθείσης ὑποθέσεως, δύναται νά διαταχθῆ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν μόνον ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταδικασθέντος κατηγορουμένου, ἢ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου, δι' ἓνα τῶν κατωτέρω ἀναγραφομένων λόγων, οἵτινες δέον ὅπως τεκμηριοῦνται ἐπαρκῶς, κατὰ τήν κρίσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ αἰτήσῃ. Ἡ ἐκδίκασις παραπέμπεται εἰς τό δικάσαν πρωτοδίκως Δικαστήριον. Προκειμένου περί τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου, τοῦτο λειτουργεῖ ὑπό διάφορον σύνθεσιν, ἐφαρμοζομένων ἀναλόγως, τῶν, ἐπί ἐξαιρέσεως δικαστῶν, προβλεπομένων. Εἰς τήν περίπτωσιν αὐτήν, τήν κλήρωσιν ἐνεργεῖ ὁ ἐπιχώριος Ἀρχιερεύς.

Άρθρον 48

Λόγοι επαναλήψεως

Ἡ διαδικασία δύναται νά ἐπαναληφθῆ:

- α) Ἐφ' ὅσον ἔχουν ἐκδοθῆ ἐμφανῶς ἀντιφατικά, περί τά πράγματα, ἀποφάσεις ὑπό διαφορετικῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων, ἢ ὑπό ἐκκλησιαστικοῦ καί πολιτειακοῦ δικαιοδοτικοῦ ὀργάνου.
- β) Ἐφ' ὅσον προέκυψαν νέα στοιχεῖα, ἢ ἀνάγκη νέας ἐκτιμήσεως στοιχείων, ἐξ ὧν ἰσχυρῶς πιθανολογεῖται ἡ μή ἐνοχή τοῦ καταδικασθέντος, ἢ ἡ τέλεσις ἐλαφροτέρου ἀδικήματος.
- γ) Ἐφ' ὅσον ἰσχυρῶς πιθανολογεῖται ὅτι εἰς τήν καταδίκην ἤσκησαν οὐσιώδη ἐπιρροήν ψευδεῖς καταθέσεις, ἢ πλαστά, ἢ νοθευμένα, ἢ ἠλλοιωμένα ἀποδεικτικά στοιχεῖα.
- δ) Ἐφ' ὅσον προέκυψεν οὐσιώδης παράβασις καθήκοντος δικαστοῦ, ἐν σχέσει πρός τήν συγκεκριμένην δίκην, βεβαιωθείσα, ἢ ἰσχυρῶς πιθανολογουμένη, κατόπιν δικαστικῆς ἐξετάσεως, ἐνώπιον ἐκκλησιαστικῆς, ἢ πολιτειακῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἔστω καί ἂν αὐτή δέν ἀπέληξεν εἰς καταδίκην τοῦ δικαστοῦ.

–103–

Άρθρον 49

Αίτησις επαναλήψεως

1. Ἡ αίτησις επαναλήψεως τῆς διαδικασίας δύναται νά υποβληθῆ ὑπό τοῦ καταδικασθέντος, τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου καί τοῦ ἐπιχωρίου Ἀρχιερέως. Ἡ αίτησις αὐτή δύναται νά υποβληθῆ, μετά τόν θάνατον τοῦ καταδικασθέντος, ὑπό τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἢ καί τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν αὐτοῦ ἕως καί τοῦ δευτέρου βαθμοῦ.

2. Ἡ αίτησις υποβάλλεται εἰς τό ἐκδῶσαν τήν ἀπόφασιν Δικαστήριον.

3. Ἡ αίτησις δέον ὅπως ἀναφέρῃ τούς λόγους, διά τούς ὁποίους ζητεῖται ἡ επανάληψις τῆς διαδικασίας, καί τά στοιχεῖα, τά ὅποια τεκμηριώνουν τούτους.

4. Ἐάν ἡ αίτησις δέν περιέχῃ τά ἀνωτέρω στοιχεῖα, ἀπορρίπτεται ὑπό τοῦ Δικαστηρίου, ἄνευ κλήσεως τῶν διαδίκων, ὡς, τύποις, ἀπαραδέκτος.

Άρθρον 50

Ἀρμόδιον Δικαστήριον

Ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς αἰτήσεως επαναλήψεως τῆς διαδικασίας εἶναι τό Δικαστήριον, ὅπερ ἐξέδωσε τήν ἀπόφασιν.

Άρθρον 51

Διαδικασία ἐκδικάσεως

1. Ἡ διαδικασία χωρεῖ, ὡς πᾶσα ἐπ' ἀκροατηρίῳ διαδικασία, ἄνευ συμμετοχῆς τῶν δικαστῶν, οἵτινες μετέσχον εἰς τήν σύνθεσιν τοῦ δικάσαντος Δικαστηρίου, ἐάν οἱ λόγοι, τούς ὁποίους ἐπικαλεῖται ὁ αἰτῶν, ἀναφέρονται εἰς πᾶσαν ἐκ προθέσεως παράβασιν καθήκοντος τῶν δικαστῶν, οἱ ὅποιοι συνέπραξαν εἰς τήν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως. Οἱ μὴ δυνάμενοι νά μετέχουν εἰς τήν σύνθεσιν τοῦ Δικαστηρίου δικασταί ἀντικαθίστανται, κατὰ τήν σειράν ὀρισμοῦ αὐτῶν, ὑπό τῶν ἀναπληρωτῶν, καί, μὴ ὑπαρχόντων τοιούτων, ὑπό κληρουμένων μελῶν ἐκ τριπλασίου, τοῦλάχιστον, ἀριθμοῦ μελῶν Δικαστηρίων ὁμόρων ἐπαρχιῶν. Ἡ κλήρωσις διενεργεῖται ὑπό τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου.

2. Ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας δέν δύναται νά καταστήσῃ χεῖρονα τήν θέσιν τοῦ καταδικασθέντος.

3. Ἐάν τό Δικαστήριον πεισθῆ διά τό, νόμῳ καί οὐσίᾳ, βάσιμον τῆς

–104–

αιτήσεως, έξαφανίζει τήν προσβαλλομένην απόφασιν και έκδικάζει, έκ νέου, τήν υπόθεσιν, άλλως άπορρίπτει τήν αίτησιν.

4. Ή άνωτέρω απόφασις υπόκειται, κατά τάς διατάξεις του παρόντος Παραρτήματος, εις τό ένδικον μέσον τής έφέσεως.

Άρθρον 52

Άποκατάστασις

Ή Ίερά Σύνοδος εις πάσαν περίπτωση καταδίκης, διά μή κωλυτικών τής ίερωσύνης έκκλησιαστικόν άδίκημα, δύναται νά άρη τήν επιβληθεϊσαν ποινήν, ή τάς συνεπειάς αυτής, εις περίπτωση ειλικρινούς και έμπράκτου μετανοίας του καταδικασθέντος, κατά έλευθέραν κρίσιν και έκτίμησιν αυτής. Τά άνωτέρω ισχύουν, ίδια επί καταδίκης δι' άδίκημα περί τήν πίστιν, ή τήν κανονικήν τάξιν και τήν έκκλησιαστικήν πειθαρχίαν.

Άρθρον 53

Δημοσιότης τής έκκλησιαστικῆς δίκης

Άπασαι αί δικαστικάι διαδικασίαι διεξάγονται, επί τῆ βάσει του Καταστατικού Χάρτου, άνευ παρουσίας άκροατηρίου.

Άρθρον 54

Άκροτελεύτιος διάταξις

Όπου δέν προβλέπεται τι ειδικῶς έν τῷ παρόντι, ισχύουν αί ρυθμίσεις τής ποινικής δικονομίας τής Κυπριακής Δημοκρατίας, αναλόγως έφαρμοζόμεναι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Άρθρον 1

Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον

1. Ὑπό τήν ἐποπτείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, λειτουργεῖ, ὡς αὐτοτελές νομικόν πρόσωπον, Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, μέ ἔδραν παρά τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ.

2. Τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς νομικόν πρόσωπον, διοικεῖται ὑπό πενταμελοῦς Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀπαρτιζομένου ἐκ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὡς Προέδρου, τοῦ Ἡγουμένου Κύκκου ὡς Ἀντιπροέδρου, δύο ἐπαρχιούχων Ἀρχιερέων καί ἐνός Ἡγουμένου Σταυροπηγιακῆς Μονῆς, ὀριζομένων ἐκ περιτροπῆς, ἀνά διετίαν, ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἰς τάς συνεδριάσεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου μετέχουν, ἄνευ ψήφου, ὁ διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου, καί, καλούμενος πρός τοῦτο, ὁ νομικός σύμβουλος τοῦ Ταμεῖου. Ἐκπροσωπεῖται, ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν καί διοικητικῶν ἀρχῶν καί εἰς τάς μετὰ τρίτων συναλλαγάς αὐτοῦ, ὑπό τοῦ Προέδρου αὐτοῦ, ἢ ὑπό τινος τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἢ τοῦ διευθυντοῦ, δεόντως ἐξουσιοδοτημένων ὑπό τοῦ Προέδρου.

3. Εἰς τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον ὑπηρετεῖ προσωπικόν, τό ὁποῖον διορίζεται ὑπό τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὑπό τήν διεύθυνσιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ταμεῖου, ὅστις διορίζεται ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Άρθρον 2

Ἀρμοδιότητες τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμεῖου

Τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον:

- α) Ἀναλαμβάνει τήν μισθοδοσίαν τῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐπί τῇ βάσει τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Φορέως Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ψηφιοζομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- β) Συντηρεῖ τά ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα τῆς Ἐκκλησίας.
- γ) Καλύπτει τούς μισθοῦς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καί τάς δαπάνας αὐτοῦ.
- δ) Καλύπτει τάς δαπάνας ἐκδόσεως τοῦ ἐτησίου Ἐορτολογίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τοῦ ἐπισήμου δελτίου Αὐτῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας» καί τάς λοιπάς ἐκδοτικάς δαπάνας τῆς Ἐκκλησίας.

–106–

- ε) Καταβάλλει τὰς δαπάνας τῶν διαφόρων ἀποστολῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου παρὰ τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς Θεσμοῖς, ὡς καὶ τὰς δαπάνας ἄλλων συναφῶν σκοπῶν.
- ς) Καταβάλλει οἰασδήποτε ἄλλας δαπάνας, τὰς ὁποίας ἤθελε προσδιορίσει ἡ Ἱερά Σύνοδος.
- ζ) Ἐκπληροῖ οἰονδήποτε ἕτερον συναφές ἔργον ἤθελεν ἀναθέσει αὐτῷ ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Ἄρθρον 3

Πόροι τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου

1. Πόροι τοῦ Ταμείου εἶναι:

- α) Αἱ, ἐπί τῷ σκοπῷ μισθοδοσίας τοῦ κλήρου, εἰδικαί εἰσφοραὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἐνοριῶν.
- β) Ποσοστόν ἐπί τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καὶ τῶν Ἐνοριῶν.
- γ) Ἔσοδα ἐξ ἐπενδύσεων, κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἀξιών, τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.
- δ) Πάσης φύσεως εἰσφοραὶ, δωρεαὶ κ.λπ. ἐκ μέρους τρίτων.

2. Ὁ καθορισμός τῶν εἰδικῶν εἰσφορῶν τῆς παρ. 1, ἐδ. α, καὶ τό ποσοστόν ἐπί τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τῆς παρ. 1, ἐδ. β, ρυθμίζονται ὑπὸ εἰδικοῦ κανονισμοῦ, τόν ὁποῖον ψηφίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Ἄρθρον 4

Οἰκονομικός ἔλεγχος

Οἰκονομικός ἔλεγχος τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου ἀσκεῖται ὑπὸ ἀνεξαρτήτου ἐγκεκριμένου ἐλεγκτικοῦ Οἴκου, ὀριζομένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 5

Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου

1. Συστήνεται, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Φορεὺς Μισθοδοσίας τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου, τὰ ἔσοδα τοῦ ὁποίου προέρχονται ἀπὸ ἐπενδύσεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται κατόπιν προικοδοτήσεως καὶ χορηγιῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχι-

επισκοπῆς, τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τῶν Ἐνοριακῶν Μονῶν, τῶν Ἐνοριῶν καί ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν.

2. Ὁ Φορέυς λειτουργεῖ βάσει Κανονισμοῦ, ψηφιζομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

3. Ἡ διεύθυνσις, ἡ διαχείρισις καί ἡ ἐν γένει διοίκησις τοῦ Φορέως ἀναλαμβάνονται ὑπό τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου.

Ἄρθρον 6

Ἐλεγκτικόν Τμήμα

Παρά τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ, καί μέ ἔδραν ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου, λειτουργεῖ Ἐλεγκτικόν Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, πρὸς:

- α) Οἰκονομικόν καί διαχειριστικόν ἔλεγχον τῆς περιουσίας καί τῶν οἰκονομικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν.
- β) Μελέτην τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.
- γ) Παροχήν συμβουλῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὰς οἰκονομικὰς δραστηριότητας τῶν ἐπὶ μέρος ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν.
- δ) Ἐκπλήρωσιν οἰουδήποτε ἐτέρου συναφοῦς ἔργου ἥθελεν ἀναθέσει αὐτῷ ἡ Ἱερά Σύνοδος.

Ἄρθρον 7

Ἀρμοδιότητες τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος

Τό Ἐλεγκτικόν Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου:

1. Πέραν τῶν ἀναφερομένων εἰς τό ἄρθρον 6, δύναται νά διενεργῇ ἔλεγχον εἰς τὰς οἰκονομικὰς δραστηριότητας τῶν Ἐνοριῶν, τῶν Ἐπαρχιακῶν Μονῶν καί τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων καί Ὄργανισμῶν, περιλαμβανομένων ἐταιρειῶν μετά, ἢ ἄνευ, νομικῆς προσωπικότητος, εἰς τοὺς ὁποίους μετέχουν, μέ ποσοστόν πέραν τοῦ πενήντα τοῖς ἑκατόν, νομικά πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἐκκλησιαστικά Ἰδρύματα.

2. Εἶναι ὑπεύθυνον νά ἐτοιμάζη συστήματα ἐσωτερικοῦ ἐλέγχου καί δικλίδας ἀσφαλείας καί νά ἀποστέλλῃ αὐτά εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κύπρου, τὰς Ἀρχιερατικὰς Ἐπαρχίας, τὰς Σταυροπηγιακὰς Μονὰς, τὰς Ἐπαρχιακὰς Μονὰς καί τὰς Ἐνορίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν τὴν εὐθύνην τῆς ὑλοποιήσεως αὐτῶν, μέ σκοπὸν τὴν δημιουργίαν κλίματος ἀσφαλείας διὰ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν.

3. Είναι υπεύθυνον νά έτοιμάζη καί νά παρουσιάζη, πρὸς πᾶσαν Ἐπαρχίαν καί Σταυροπηγιακὴν Μονήν, ἐτησίαν οἰκονομικὴν ἔκθεσιν, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως αὐτῶν, καί νά προβαίη εἰς τὰς ἐνδεδειγμένους παρατηρήσεις καί εἰσηγήσεις.

4. Είναι υπεύθυνον νά έτοιμάζη καί νά παρουσιάζη εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἐτησίαν οἰκονομικὴν ἔκθεσιν, ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, μετὰ τῶν ἐνδεδειγμένων παρατηρήσεων καί εἰσηγήσεων, ἢ ὅποια ὑποβάλλεται μετὰ τῶν λογιστικῶν καταστάσεων τῶν Ἐπαρχιῶν καί τῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον πρὸς ἔγκρισιν.

Ἄρθρον 8

Τὸ Ἐλεγκτικόν Τμῆμα ἀναλαμβάνει τὴν ὀργάνωσιν καί διεξαγωγὴν τῶν ἐκλογῶν δι' ἀνάδειξιν Ἀρχιεπισκόπου καί Μητροπολιτῶν, μετὰ ἀπὸ ἀνάθεσιν ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς χηρευούσης ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας.

Ἄρθρον 9

Προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος

1. Τὸ προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος ἀποτελεῖται ἐξ ἑνός διευθυντοῦ, ὁ ὅποιος δύναται νά εἶναι καί ὁ διευθυντής τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου, ἐλεγκτῶν καί βοηθητικοῦ προσωπικοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλεγκτῶν καί τοῦ βοηθητικοῦ προσωπικοῦ καθορίζεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

2. Τὸ προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος διορίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐκ μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἐχόντων οἰκονομικὴν καί λογιστικὴν κατάρτισιν, ἀπολαύουν δέ μονιμότητος θέσεως. Παύονται δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δι' ἀνεπάρκειαν, ἀμέλειαν, ἔλλειψιν ἐχεμυθείας, πλημμελῆ ἐκπλήρωσιν καθηκόντων, ἢ διαγωγὴν ἀνάρμοστον πρὸς τὴν ιδιότητα αὐτῶν.

Ἄρθρον 10

Θρονικά Ταμεῖα

Παρ' ἐκάστη Ἐπαρχία, ὑπάρχει ἴδιον Θρονικόν Ταμεῖον, τοῦ ὁποίου πρόσοδοι εἶναι:

- α) Τὰ ἀπὸ τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας εἰσοδήματα.

–109–

- β) Τά από τῶν Ἐνοριῶν καί Μονῶν θρονικά δικαιώματα, καθοριζόμενα ἐκάστοτε, βάσει πλαισίου, ὀριζομένου διά κανονισμοῦ, ἐκδιδομένου ὑπό τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- γ) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα.
- δ) Πάσης φύσεως τέλη καί δικαιώματα.
- ε) Δικαιώματα ἐπί τῶν ληξιαρχικῶν καί ἐπιβεβαιωτικῶν πράξεων.

Ἄρθρον 11

Ἐκ τῶν Θρονικῶν Ταμείων καλύπτονται:

- α) Αἱ ἀπολαβαί τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐπαρχίας.
- β) Ἡ συντήρησις τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ διαμένοντος προσωπικοῦ, ὡς καί πάσης φύσεως ἔξοδα φιλοξενίας.
- γ) Ἡ συντήρησις τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Γραφείου, τῆς Ἐπισκοπικῆς κατοικίας καί τῶν λοιπῶν οἰκημάτων.
- δ) Τά ὁδοιπορικά τοῦ Ἀρχιερέως καί τοῦ προσωπικοῦ τῆς Ἐπαρχίας.
- ε) Αἱ δαπάναι, δι' ἐπιδιόρθωσιν, βελτίωσιν καί αὔξησιν τῆς περιουσίας τῆς Ἐπαρχίας.
- ς) Αἱ εἰσφοραί πρὸς τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἡ πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.
- ζ) Οἱ φόροι.
- η) Αἱ ἐλεημοσύναι καί αἱ συνδρομαί εἰς φιλανθρωπικά καί ἐκπαιδευτικά καθιδρύματα καί αἱ συνδρομαί δι' ἔθνικας ἀνάγκας.
- θ) Ὁ ἐμπλουτισμός τῆς βιβλιοθήκης καί τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ Θρόνου.
- ι) Ἡ παροχή ὑποτροφιῶν.
- ια) Ἄλλαι δαπάναι, σχετικαί πρὸς τό ἔργον τῆς Ἐπαρχίας, τάς ὁποίας ἤθελεν ἐκάστοτε θεωρήσει ἀναγκαίας ἡ Θρονική Ἐπιτροπή, ἢ ὁ οἰκείος Ἀρχιερεύς.

Ἄρθρον 12

Ἐνοριακά Ταμεῖα

Πρόσοδοι τοῦ Ἐνοριακοῦ Ταμείου εἶναι:

- α) Τά ἀπό τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Ναοῦ εἰσοδήματα.

- β) Τό προϊόν τῶν πωλουμένων κηρίων.
- γ) Αἱ εἰσπράξεις τῶν δίσκων.
- δ) Τά ἐξ ἱεροτελεστιῶν καί ἐκδόσεως πιστοποιητικῶν δικαιώματα.
- ε) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα.

ἄρθρον 13

Ἐκ τοῦ Ἐνοριακοῦ Ταμείου καλύπτονται:

- α) Αἱ πρὸς τὴν οἰκείαν Ἐπαρχίαν εἰσφοραί, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.
- β) Ἡ μισθοδοσία τῶν ψαλτῶν καί τῶν νεωκόρων.
- γ) Ἡ δαπάνη, διὰ τὴν συντήρησιν καί, ἐν εὐπρεπεῖ καταστάσει, διατήρησιν τοῦ Ναοῦ, ἢ τῶν Ναῶν, τῆς Ἐνορίας.
- δ) Ἡ δαπάνη, διὰ τὴν προμήθειαν τῶν διὰ τὴν θείαν λατρείαν ὑλικῶν, ὡς καί τῶν ἱερῶν ἀμφίων, βιβλίων καί σκευῶν.
- ε) Αἱ ἐλεημοσύναι καί αἱ συνδρομαί εἰς φιλανθρωπικά καί ἐκπαιδευτικά καθιδρύματα.
- ς) Οἱ φόροι.
- ζ) Αἱ δαπάναι διὰ τὴν βελτίωσιν καί ἐπιδιόρθωσιν τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας.
- η) Αἱ εἰσφοραί πρὸς τὸ Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἢ πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.

2. Ἄπασαι αἱ ἀνωτέρω δαπάναι ἐκάστου Ἐνοριακοῦ Ταμείου δέον ὅπως γίνωνται συμφώνως πρὸς τὸν προϋπολογισμόν, τὸν ἐγκρινόμενον, ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους. Διὰ πᾶσαν δαπάνην, ἐκτός τοῦ προϋπολογισμοῦ, δέον ὅπως ζητῆται ἐκ τῶν προτέρων εἰδική ἔγκρισις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

ἄρθρον 14

Κοιμητηριακοὶ Ναοί

Ἡ διαχείρισις τῶν Ναῶν τῶν Κοιμητηρίων, τόσον τῶν ἐξαρτωμένων ἔκ τινος Ἐνορίας, ὅσον καί τῶν ἀνηκόντων εἰς μίαν κοινότητα, ἐν ἧ ὑπάρχουν πολλά Ἐνορίαί, διέπεται ὑπὸ τῶν διατάξεων περὶ Ἐνοριακῶν Ταμείων. Ἡ διοίκησις αὐτῶν ἀσκεῖται, εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὑπὸ τῆς Ἐνοριακῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐνορίας, εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὑπὸ Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐξ ἑνός Προέδρου, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ

οικείου Ἀρχιερέως, καί τεσσάρων μελῶν, ἐκλεγομένων ὑπό τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Ἐνοριῶν, εἰς ἃς ἀνήκει τό Κοιμητήριον, καί ἐγκρινομένων ὑπό τοῦ οικείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 15

Μοναί τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί τοῦ Ἀγίου Γεωργίου Κοντοῦ

1. Ἡ Ἱερά Μονή Ἀποστόλου Ἀνδρέου διοικεῖται ὑπό ἐνοριακοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένου ὑπό τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Ριζοκαρπάσου, ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ οικείου Ἐπισκόπου, συμφώνως πρός εἰδικούς κανονισμούς.

Ἡ διαχείρισις τῆς Μονῆς διέπεται ὑπό τῶν περὶ Ἐνοριακῶν Ταμείων διατάξεων, αἱ δέ πρόσοδοι αὐτῆς διατίθενται, συμφώνως πρός τόν Καταστατικόν Χάρτην καί τόν εἰδικόν σκοπόν, δι' ὃν ἐξεχωρήθη ἡ διοίκησις αὐτῆς εἰς τήν ἀνωτέρω κοινότητα. Ἐάν ἤθελεν ἐκλείψει ὁ σκοπός, δι' ὃν ἡ ἐκχώρησις ἐγένετο, ὁ οικεῖος Ἐπίσκοπος, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῆς ἀνωτέρω κοινότητος, θά ὀρίσῃ ἕτερον σκοπόν, εἰς ὃν θά διατίθενται αἱ πρόσοδοι αὐτῆς. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξύ τῆς κοινότητος καί τοῦ Ἐπισκόπου, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀποφαίνεται ἀνεκκλήτως.

Εἰς περίπτωσιν ἐπανδρώσεως τῆς Μονῆς, αὐτή θά διοικῆται ὑπό τοῦ Ἡγουμένου, μετὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου αὐτῆς, κατὰ τά γενικῶς ἰσχύοντα.

2. Ἡ Ἱερά Μονή Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Κοντοῦ, τελοῦσα ὑπό τήν δικαιοδοσίαν τῆς Μητροπόλεως Κιτίου, διοικεῖται ὑπό Διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, ὀριζομένης ὑπό τοῦ οικείου Μητροπολίτου καί εὑρισκομένης ὑπό τήν ἄμεσον ἐποπτεῖαν αὐτοῦ, τηρουμένων κατὰ τά λοιπά, ἀναλόγως, τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἄρθρον 16

Διαχείρισις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας

Πρόσοδοι τῶν Μονῶν εἶναι:

- α) Τά ἀπό τῆς κινητῆς καί ἀκινήτου περιουσίας εἰσοδήματα αὐτῶν.
- β) Τό προϊόν ἐκ τῶν κυτίων, ἐκ τῆς πωλήσεως κηροῦ καί ἐξ ἀφιερωμάτων τῶν Ναῶν τῆς Μονῆς.
- γ) Τά ἀπό τῶν ἐργοχείρων τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς εἰσοδήματα.
- δ) Δωρεαί, κληρονομίαι καί κληροδοτήματα πρός αὐτήν.

ε) Αί έκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς περιερχόμεναι εἰς αὐτήν περιουσίαι.

Ἄρθρον 17

Αἱ δαπάναι ἐκάστης Μονῆς καλύπτουν:

- α) Τά πρός τόν Θρόνον καταβαλλόμενα δικαιώματα.
- β) Τήν συντήρησιν καί διατήρησιν τῶν Ναῶν τῆς Μονῆς καί τῶν μετοχίων αὐτῆς.
- γ) Τήν ἐπιδιόρθωσιν καί καλήν διατήρησιν τῶν οἰκημάτων τῆς Μονῆς καί τῶν μετοχίων αὐτῆς.
- δ) Τήν συντήρησιν τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καί τῶν δοκίμων.
- ε) Τήν μισθοδοσίαν τοῦ τυχόν ἀπασχολουμένου προσωπικοῦ.
- ς) Τήν παροχήν ξενίας εἰς τούς προσκυνητάς τῆς Μονῆς.
- ζ) Τάς δαπάνας διά βελτίωσιν τῆς κτηματικῆς περιουσίας τῆς Μονῆς.
- η) Τήν ὑποστήριξιν τῆς Παιδείας.
- θ) Τήν δαπάνην διά φιλανθρωπίαν καί ἐθνικάς ἀνάγκας.
- ι) Τήν δαπάνην δι' εἰδικόν τινα σκοπόν, περί οὔ προνοεῖ σχετικός κανονισμός, ἢ δι' ἐξυπηρέτησιν ἄλλου σκοποῦ, κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.
- ια) Τήν δαπάνην διά τήν μόρφωσιν ἀδελφῶν, ἢ ὑποτρόφων, τῆς Μονῆς.
- ιβ) Τούς φόρους.
- ιγ) Τάς εἰσφοράς πρός τό Κεντρικόν Ἐκκλησιαστικόν Ταμεῖον, ὡς ἡ πρόβλεψις τοῦ ἄρθρου 3, παρ. 1, ἐδ. α καί β.

Ἄρθρον 18

Γενικά διατάξεις, ἀφορῶσαι εἰς τήν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας

Τό οἰκονομικόν ἔτος ἄρχεται, δι' ὅλας τάς ἐκκλησιαστικάς διαχειρίσεις, ἀπό τῆς 1ης Ἰανουαρίου καί λήγει τήν 31ην Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους.

Ἄρθρον 19

Ἡ διαχείρισις τῶν ἐκκλησιαστικῶν νομικῶν προσώπων καί Ὄργανισμῶν γίνεται ἐπί τῆ βάσει προϋπολογισμοῦ, συντασσομένου, ὑπό τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς αὐτῶν, καί ὑποβαλλομένου τό ἀργότερον μέχρι τῆς

15ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, προς τό πρόσωπον, ή τόν Όργανισμόν, τόν έχοντα τήν άρμοδιότητα τής έγκρίσεως αυτού, ως κατωτέρω προνοείται. Είς περίπτωσιν μή έμπροθέσμου ύποβολής προϋπολογισμού υπό τινος έκκλησιαστικού σώματος, τούτον καταρτίζει τό έχον τήν άρμοδιότητα έγκρίσεως του προϋπολογισμού πρόσωπον, ή όργανον.

Άρθρον 20

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών έχει, τόσον επί τών ένοριακών Ναών καί τών Ναών τών Μονών, ών ή διοικήσιν εξεχωρήθη εις κοινότητα, όσον καί επί τών Έπαρχιακών Μονών καί επί Ίδρυμάτων, έξαρτωμένων εκ τινος Θρόνου, ό οικείος Άρχιερέυς.

Τήν κατάρτισιν τών προϋπολογισμών τών Σταυροπηγιακών Μονών έχει τό Ήγουμενοσυμβούλιον καί τήν έγκρισιν ή Άδελφότης.

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών του Θρόνου έχει ή Θρονική Έπιτροπή.

Τήν έγκρισιν τών προϋπολογισμών του Κεντρικού Έκκλησιαστικού Ταμείου έχει τό Πενταμελές Διοικητικόν Συμβούλιον.

Άρθρον 21

Μέχρι τέλους Ίανουαρίου του έτους, τό άρμόδιον, διά τήν έγκρισιν, πρόσωπον, ή σώμα, όφείλει νά άποφασίση περί του εάν έγκρίνη, ή μή, τόν ύποβληθέντα προϋπολογισμόν του έτους, παραλείποντος δε τούτου νά πράξη ούτως έντός τής ως άνω προθεσμίας, ό ύποβληθείς προϋπολογισμός θεωρείται αυτοδικαίως έγκεκριμένος.

Άρθρον 22

Διαχειριστικόν σώμα, μή ύποβάλλον έμπροθέσμως τόν προϋπολογισμόν εις τό άρμόδιον προς έγκρισιν πρόσωπον, ή όργανον, εάν, καί μετά έγγραφον ύπόμνησιν, δέν ύποβάλη τούτον, έντός δεκαπέντε ήμερών, δύναται, μετ' άκρόασιν, νά παυθῆ υπό του Άρχιερέως, είτε ως σύνολον, είτε ως προς τά ύπεύθυνα διά τήν παράλειψιν μέλη. Τοϋτο άντικαθίσταται, ή συμπληροϋται, όσον τό δυνατόν ταχύτερον, ως έν τῷ παρόντι προνοείται.

Άρθρον 23

Πάν διαχειριστικόν σώμα όφείλει νά άποστέλλη εις τό Έλεγκτικόν

Τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀντίγραφον τοῦ προϋπολογισμοῦ, μετὰ τὴν ἔγκρισιν αὐτοῦ καὶ μέχρι τῆς 15ης Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους.

Ἄρθρον 24

Οὐδεμία ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἐκμισθοῦται διὰ χρονικὴν περίοδον ὑπερβαίνουσαν τὰ τέσσαρα ἔτη, εἰ μὴ τῇ ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Δι' ἐκμίσθωσιν κάτω τῶν τεσσάρων ἐτῶν, ἀρκεῖ ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως, ἐπὶ δέ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς.

Ἄρθρον 25

Ἀπαραίτητος ὄρος πάσης ἐκμισθώσεως ἀκινήτου εἶναι ἡ παροχὴ ἀξιοχρέου ἐγγυήσεως διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἀκριβῆ τήρησιν πάντων τῶν ὄρων τῆς μισθώσεως.

Ἄρθρον 26

Ἡ ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία ἐπιτρέπεται νὰ ἐκποιοθῇ μόνον ἐπὶ σκοπῷ ἀντικαταστάσεως δι' ἐτέρας, μᾶλλον προσοδοφόρου, ἢ εὐχερῆστερας διαχειρίσεως, ἢ διὰ λόγους ἐπιβάλλοντας τὴν κάλυψιν ἐπείγουσῶν ἀναγκῶν, μὴ δυναμένων νὰ ἀντιμετωπισθοῦν δι' ἄλλων εἰσοδημάτων.

Διὰ τὴν ἐκποίησην, ἢ ἀνταλλαγὴν, ἀκινήτου περιουσίας ἐνοριακῶν Ναῶν, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Διὰ τὴν ἐκποίησην, ἢ ἀνταλλαγὴν, ἀκινήτου περιουσίας Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Μόνον ὑπὸ τὰς αὐτάς διατυπώσεις δύναται ἡ ἀκίνητος ἐκκλησιαστικὴ περιουσία νὰ γίνῃ ἀντικείμενον ὑποθήκης.

Ἄρθρον 27

Σύναψις, ἢ ἐγγύησις, δανείου, ἢ ἀνάληψις ὁποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οικονομικῆς ὑποχρέωσεως, ὑπὸ Ἀρχιερατικῆς Ἐπαρχίας, ἢ Μονῆς, ἢ Ἐνορίας, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ἐπιτρέπεται μόνον διὰ σκοπούς ἀντιμετωπίσεως ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν καὶ οικονομικῶν δραστηριοτήτων τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ τὴν σύναψιν, ἢ ἐγγύησιν, δανείου, ἢ ἀνάληψιν ὁποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οικονομικῆς ὑποχρέωσεως, ὑπὸ Ἐνορίας, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Διά τήν σύναψιν, ἢ ἐγγύησιν, δανείου, ἢ ἀνάληψιν ὅποιασδήποτε ἄλλης σοβαρᾶς οἰκονομικῆς ὑποχρεώσεως, ὑπὸ Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 28

Ἀπαγορεύεται ἡ παροχή δανείου, ὑπὸ οἴουδήποτε διαχειριστικοῦ σώματος ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, εἰς ἰδιώτας καί εἰς μὴ ἐκκλησιαστικούς Ὄργανισμούς.

Ἄρθρον 29

Διατηρεῖται ἡ, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, συσταθεῖσα Τριμελῆς Συνοδική Ἐπιτροπή Διαχειρίσεως Ἀκινήτων. Ἡ Ἱερά Σύνοδος δύναται, κατὰ τήν κρίσιν αὐτῆς, ὅπως τροποποιήσῃ τήν ὡς ἄνω ἀπόφασιν, ἢ ρυθμίσῃ ἄλλως τὰ σχετικὰ θέματα.

Ἄρθρον 30

Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς ἀκινήτου περιουσίας ὑπὸ Ἐνοριῶν, ἢ ἐνοριακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς ἀκινήτου περιουσίας ὑπὸ Θρόνων, ἢ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρον 31

Πᾶσα δαπάνη, δι' ἀνέγερσιν καί ἐπισκευήν κτιρίων καί ἀνοικοδόμησιν, ἢ ἐπισκευήν, Ναῶν, δύναται νά γίνῃ μόνον τῇ ἐγκρίσει τοῦ προσώπου, ἢ ὀργάνου, ὅπερ ἔχει τήν ἀρμοδιότητα ἐγκρίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἄρθρον 32

Διά τήν ἔγερσιν ἀγωγῆς ἐκ μέρους ἐκκλησιαστικοῦ νομικοῦ προσώπου, καθὼς καί διὰ τήν ἄσκησιν ἀνταγωγῆς, ἢ οἴουδήποτε ἐνδίκου μέσου, ἢ διὰ τήν ἐπίτευξιν συμβιβασμοῦ, ἀπαιτεῖται ἔγκρισις τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 33

Ἐάν Ἐνοριακή τις Ἐπιτροπή παραλείπῃ νά εἰσπράξῃ, ἢ ἐξασφαλίσῃ, τὰ πρὸς τήν Ἐνορίαν ὀφειλόμενα, ἢ ὀλιγωρῇ εἰς τήν προστασίαν οἰωνδῆ-

–116–

ποτε συμφερόντων τοῦ ὑπ' αὐτήν Ναοῦ, δικαιούται ὁ Ἀρχιερεὺς νά λάβῃ οἰαδήποτε δικαστικά, ἢ ἄλλα μέτρα, ἅτινα ἤθελε κρίνει κατάλληλα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἄρθρον 34

Δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ρυθμίζεται ἐκάστοτε τὸ μέγιστον ὕψος εἰσφορῶν, ἢ δωρεῶν, εἰς τὰς ὁποίας αἱ Ἐπαρχίαι, ἢ αἱ Μοναί, δύνανται νά προβαίνουν πρὸς ἄσκησιν κοινωνικῆς διακονίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίς

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α.Μ. ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	
κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Β΄ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ	
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ	
ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	 3
Α΄. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ	11
”Αρθρον 1	11
”Η Έκκλησία τῆς Κύπρου	11
”Αρθρον 2	11
”Επαρχίαι	11
”Αρθρον 3	12
”Ιερά Σύνοδος	12
”Αρθρον 4	12
Σύγκλησις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	12
”Αρθρον 5	13
Λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	13
”Αρθρον 6	14
Γραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	14
”Αρθρον 7	14
”Αρμοδιότητες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	14
”Αρθρον 8	15
”Ἱερατική Σχολή	15
”Αρθρον 9	15
”Ἐπίσημον Δελτίον «Ἀπόστολος Βαρνάβας»	15
”Αρθρον 10	16
Σφραγίς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου	16
”Αρθρον 11	16
Συνοδικαί Ἐπιτροπαί	16
”Αρθρον 12	16
”Ο Ἀρχιεπίσκοπος	16
”Αρθρον 13	17
”Επαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς	17
”Αρθρον 14	18
Παραμονή εἰς τόν Θρόνον	18

Άρθρον 15	19
Άρθρον 16	20
Σφραγίς Έπαρχίας	20
Άρθρον 17	20
Μή Έπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς	20
Άρθρον 18	20
Άπουσία Ἀρχιερέως	20
Β'. ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ	21
Άρθρον 19	21
Έκλογή Ἀρχιεπισκόπου	21
Άρθρον 20	21
Άρθρον 21	21
Άρθρον 22	21
Άρθρον 23	22
Άρθρον 24	23
Άρθρον 25	23
Έκλογή Μητροπολιτῶν	23
Άρθρον 26	24
Άρθρον 27	24
Άρθρον 28	24
Άρθρον 29	24
Έκλογή Ἐπισκόπων	24
Άρθρον 30	25
Προσόντα τῶν πρὸς ἀρχιερατεῖαν ἐκλογίμων	25
Γ'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	26
Άρθρον 31	26
Έκπροσώπησις τῆς Έπαρχίας	26
Άρθρον 32	26
Πρωτοσύγκελλος - Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι	
- Ὑπηρεσιακὴ στελέχωσις τῶν Ἐπαρχιῶν	26
Άρθρον 33	26
Άρθρον 34	27

Άρθρον 35	27
Θρονικαί Έπιτροπαί	27
Άρθρον 36	28
Έκλογή λαϊκών μελών	28
Άρθρον 37	28
Άρθρον 38	28
Άρθρον 39	29
Πλήρωσις κενής θέσεως	29
Άρθρον 40	29
Λειτουργία τής Θρονικής Έπιτροπής	29
Άρθρον 41	29
Έκπτωσις Έπιτρόπου	29
Άρθρον 42	30
Άρμοδιότητες τής Θρονικής Έπιτροπής	30
Άρθρον 43	30
Θρονικά Ταμεία	30
Άρθρον 44	30
Συμβουλευτικόν Οικονομικόν Σώμα	30
Δ'. ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ	31
Άρθρον 45	31
Ένορίαί	31
Άρθρον 46	31
Ναοί	31
Άρθρον 47	33
Έφημέριοι	33
Άρθρον 48	36
Μισθοδοσία Κληρικών	36
Άρθρον 49	36
Ψάλται καί Νεωκόροι καί λοιπή διακονία έν τῷ Ναῶ	36
Άρθρον 50	37
Άρθρον 51	37
Άρθρον 52	37
Ένοριακαί Έπιτροπαί	37
Άρθρον 53	38
Έκλογή μελών τής Ένοριακής Έπιτροπής	38

Άρθρον 54	38
Άρθρον 55	38
Άρθρον 56	38
Άρθρον 57	39
Άρθρον 58	39
Άρθρον 59	40
Πλήρωση κενής θέσεως	40
Άρθρον 60	40
Λειτουργία της Ένοριακής Έπιτροπής	40
Άρθρον 61	40
Παύσις Ένοριακού Έπιτρόπου, ή Ένοριακής Έπιτροπής	40
Άρθρον 62	41
Καθήκοντα της Ένοριακής Έπιτροπής	41
Άρθρον 63	41
Ένοριακά Ταμεία	41
Άρθρον 64	41
Έγκρισις πράξεως Ένοριακής Έπιτροπής	41
Ε'. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΟΝΩΝ	42
Άρθρον 65	42
Μοναί	42
Άρθρον 66	44
Μοναχοί	44
Άρθρον 67	45
Ό Ήγούμενος	45
Άρθρον 68	47
Τό Ήγουμενοσυμβούλιον	47
Άρθρον 69	47
Πειθαρχικά Όργανα	47
Άρθρον 70	48
Μοναστηριακή Περιουσία	48
Ζ'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	49
Άρθρον 71	49
Σύστασις Ίδρυμάτων	49

”Αρθρον 72	49
Διοίκησις Ίδρυμάτων	49
”Αρθρον 73	49
”Αρθρον 74	49
Μοναστηριακά Ίδρύματα	49
”Αρθρον 75	50
Έκπροσώπησις Ίδρυμάτων	50
”Αρθρον 76	50
Διάλυσις Ίδρύματος	50
”Αρθρον 77	50
Z. Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	51
”Αρθρον 78	51
Γενικά διατάξεις	51
”Αρθρον 79	51
Τά Δικαιοδοτικά Ύργανα	51
”Αρθρον 80	53
Προσωρινή άργία	53
”Αρθρον 81	53
”Εκκλητον	53
”Αρθρον 82	54
Άνασταλτικόν άποτέλεσμα	54
H. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ	55
”Αρθρον 83	55
Σύστασις Γάμου	55
”Αρθρον 84	55
Κωλύματα Γάμου	55
”Αρθρον 85	56
Γάμοι μεθ’ Έτεροδόξων	56
”Αρθρον 86	57
”Ακυροι καί άκυρώσιμοι Γάμοι	57
”Αρθρον 87	57
Άπόπειρα συνδιαλλαγής	57

”Αρθρον 88	58
Πνευματική λύσις	58
”Αρθρον 89	60
’Ανασύστασις Γάμου	60
”Αρθρον 90	60
”Ασκησις οίκονομίας	60
Θ’. ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	61
”Αρθρον 91	61
”Αρθρον 92	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α’	62
ΠΙΝΑΞ ΕΝΟΡΙΩΝ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΩΝ	
ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ	62
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β’	70
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ	70
Ι. ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	70
”Αρθρον 1	70
’Η ἐκκλησιαστικῶς ἀξιόποινος πράξις	70
”Αρθρον 2	70
Τό ἄδικον τῆς πράξεως	70
”Αρθρον 3	70
”Αρσις τοῦ ἀδίκου	70
”Αρθρον 4	71
Προσταγή	71
”Αρθρον 5	71
Κατάστασις ἀνάγκης	71
”Αρθρον 6	71
’Ο καταλογισμός τῆς πράξεως	71
”Αρθρον 7	72
Δόλος καί πραγματική πλάνη	72
”Αρθρον 8	72
Λόγοι ἄρσεως τοῦ ἀρχικοῦ καταλογισμοῦ	72
”Αρθρον 9	73
’Απόπειρα	73

”Αρθρον 10	73
Συμμετοχή	73
”Αρθρον 11	74
Συρροή ἐκκλησιαστικῶν ἀδικημάτων καί τό κατ’ ἐξακολούθησιν ἐκκλησιαστικόν ἀδίκημα	74
”Αρθρον 12	75
Ἐπιβολή καί ἐπιμέτρησης τῆς ποινῆς	75
II. ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ	77
A’. ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ	77
”Αρθρον 1	77
Κατά τόπον ἀρμοδιότης	77
”Αρθρον 2	77
Καταγγελία	77
”Αρθρον 3	78
Ἐποδεικτικά μέσα	78
”Αρθρον 4	78
Ἄρχή τῆς ἠθικῆς ἀποδείξεως	78
”Αρθρον 5	78
Μή ἐξεταστέα πρόσωπα ὡς μάρτυρες	78
”Αρθρον 6	79
Λόγοι ἀποκλεισμοῦ	79
”Αρθρον 7	79
Λόγοι ἐξαιρέσεως	79
”Αρθρον 8	80
Ἐφαρμογή τῶν λόγων ἀποκλεισμοῦ καί ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 9	80
Ἐπιβολή αἰτήσεως ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 10	80
Ἐκδίκασις αἰτήσεως ἐξαιρέσεως	80
”Αρθρον 11	81
Ἀποσιώπησις λόγου ἀποκλεισμοῦ	81
”Αρθρον 12	81
Ἀνακριτικὴ Ἐπιτροπή	81

”Αρθρον 13	82
Διερεύνησις πρὸς ἄσκησιν ποινικῆς διώξεως	82
”Αρθρον 14	82
Ἄρμοδιότητες καὶ καθήκοντα τοῦ Ἐνακριτοῦ	82
”Αρθρον 15	85
Ἄσκησις ποινικῆς διώξεως καὶ παραπομπή	85
”Αρθρον 16	85
Σύνταξις κατηγορητηρίου	85
”Αρθρον 17	85
Τὸ κατηγορητήριον	85
”Αρθρον 18	87
Συγκατηγορούμενοι	87
”Αρθρον 19	88
Καταχώρισις κατηγορητηρίου	88
Β'. ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	89
”Αρθρον 20	89
Διαδικασία κατὰ τὴν πρώτην δικάσιμον	89
”Αρθρον 21	89
Γενικαὶ ἐξουσίαι τοῦ Δικαστηρίου	89
”Αρθρον 22	90
Διαδικασία κατόπιν μεταβολῆς τοῦ κατηγορητηρίου	90
”Αρθρον 23	90
Παρουσία καὶ ἀποκλεισμός κατηγορουμένου	90
”Αρθρον 24	91
Μετάφρασις μαρτυρίας	91
”Αρθρον 25	91
Ἄπαγγελία τοῦ κατηγορητηρίου	91
”Αρθρον 26	91
Δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου	91
”Αρθρον 27	92
Ἐνστάσεις τοῦ κατηγορουμένου	92
”Αρθρον 28	93
Ἄπολογία καὶ ὁμολογία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου	93
”Αρθρον 29	93
Κατηγορούμενος πάσχων ἐκ διανοητικῆς διαταραχῆς	93

”Αρθρον 30	94
’Απαγόρευσις παρουσίας μαρτύρων	94
”Αρθρον 31	94
Τρόπος διεξαγωγής τής άκροαματικής διαδικασίας	94
”Αρθρον 32	95
Ρύθμισις διαδικασίας εις περιπτώσιν συγκατηγορουμένων	95
”Αρθρον 33	96
’Η απόφασις του Δικαστηρίου	96
”Αρθρον 34	96
Διάστασις μεταξύ άποδειχθέντων και άναφερομένων εις τό κατηγορητήριον γεγονότων	96
”Αρθρον 35	96
Καταδίκη, άνευ μεταβολής του κατηγορητηρίου, έν περιπτώσει διαστάσεως μεταξύ κατηγορητηρίου και άποδειχθέντων γεγονότων	96
”Αρθρον 36	97
Προσθήκη κατηγορίας	97
”Αρθρον 37	97
Αύτοψία	97
”Αρθρον 38	97
’Απαγγελία άποφάσεως	97
”Αρθρον 39	98
Πρακτικά τής δίκης	98
”Αρθρον 40	98
Εύχέρεια Δικαστηρίου προς ρύθμισιν τής διαδικασίας	98
”Αρθρον 41	98
”Εφεσις ’Εκκλησιαστικού Είσαγγελέως	98
”Αρθρον 42	99
”Εφεσις καταδικασθέντος	99
”Αρθρον 43	99
Διαδικασία έκδικάσεως έφέσεως	99
”Αρθρον 44	101
’Η απόφασις	101
”Αρθρον 45	101
Δεδικασμένον	101

"Αρθρον 46	101
'Αναστολή ποινής	101
Γ'. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	102
"Αρθρον 47	102
Διαταγή έπαναλήψεως τής διαδικασίας	102
"Αρθρον 48	102
Λόγοι έπαναλήψεως	102
"Αρθρον 49	103
Αίτησις έπαναλήψεως	103
"Αρθρον 50	103
'Αρμόδιον Δικαστήριον	103
"Αρθρον 51	103
Διαδικασία έκδικάσεως	103
"Αρθρον 52	104
'Αποκατάστασις	104
"Αρθρον 53	104
Δημοσιότης τής έκκλησιαστικής δίκης	104
"Αρθρον 54	104
'Ακροτελεύτιος διάταξις	104
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'	105
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	105
"Αρθρον 1	105
Κεντρικόν 'Εκκλησιαστικόν Ταμείον	105
"Αρθρον 2	105
'Αρμοδιότητες του Κεντρικού 'Εκκλησιαστικού Ταμείου	105
"Αρθρον 3	106
Πόροι του Κεντρικού 'Εκκλησιαστικού Ταμείου	106
"Αρθρον 4	106
Οικονομικός έλεγχος	106
"Αρθρον 5	106
Φορείς Μισθοδοσίας του 'Εφημεριακού Κλήρου	106
"Αρθρον 6	107
'Ελεγκτικόν Τμήμα	107
"Αρθρον 7	107
'Αρμοδιότητες του 'Ελεγκτικού Τμήματος	107
"Αρθρον 8	108

Άρθρον 9	108
Προσωπικόν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Τμήματος	108
Άρθρον 10	108
Θρονικά Ταμεία	108
Άρθρον 11	109
Άρθρον 12	109
Ἐνοριακά Ταμεία	109
Άρθρον 13	110
Άρθρον 14	110
Κοιμητηριακοί Ναοί	110
Άρθρον 15	111
Μοναί τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου καί τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κοντοῦ	111
Άρθρον 16	111
Διαχείρισις τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας	111
Άρθρον 17	112
Άρθρον 18	112
Γενικά διατάξεις, ἀφορώσαι εἰς τήν διαχείρισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας	112
Άρθρον 19	112
Άρθρον 20	113
Άρθρον 21	113
Άρθρον 22	113
Άρθρον 23	113
Άρθρον 24	114
Άρθρον 25	114
Άρθρον 26	114
Άρθρον 27	114
Άρθρον 28	115
Άρθρον 29	115
Άρθρον 30	115
Άρθρον 31	115
Άρθρον 32	115
Άρθρον 33	115
Άρθρον 34	116
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	117

